cumentelor de însoţire. În cazuri speciale, atunci cînd există motive suficiente de suspiciune, în sensul că mijloacele de transport nesigilate conţin materiale destinate a fi difuzate pe arterele rezervate sau persoane sau materiale preluate în drum, conţinutul mijloacelor de transport nesigilate va putea fi controlat. Procedurile care urmează a fi folosite în asemenea cazuri vor fi puse de acord de autorităţile germane competente.

c. Pentru călătoriile între sectoarele occidentale ale Berlinului şi Republica Federală a Germaniei pot fi folosite trenuri şi autobuze care nu vor face opriri. Procedura de control nu va include nici o altă formalitate în afara celor necesare pentru identificarea persoanelor.

d. Persoanele identificate drept călători în tranzit şi care folosesc mijloace de transport individuale între sectoarele occidentale ale Berlinului şi Republica Federală a Germaniei, folosind drumurile prevăzute pentru circulaţia de tranzit, vor putea ajunge la locul de destinaţie fără a plăti taxe sau impozite individuale pentru folosirea căilor de tranzit. Procedurile folosite în cazul acestor călători nu vor presupune întîrzieri. Călătorii, mijloacele lor de transport şi bagajul lor personal nu vor fi verificate, reţinute sau excluse de la utilizarea arterelor rezervate, cu excepţia unor cazuri speciale, aşa cum se va ajunge de acord între autorităţile germane competente, atunci cînd există motive suficiente de a bănui că se abuzează de căile de tranzit, în scopuri care nu au nici o legătură cu trecerea directă înspre şi dinspre sectoarele occidentale ale Berlinului, sau care contravin prevederilor generale privind ordinea publică.

e. Compensaţia corespunzătoare pentru taxele, impozitele şi alte cheltuieli legate de circulaţia pe căile de comunicaţii între sectoarele occidentale ale Berlinului şi Republica Federală a Germaniei, inclusiv pentru întreţinerea acestor drumuri, instalaţiilor şi amenajărilor utile acestui trafic, se pot percepe sub forma unei sume globale anuale, plătite Republicii Democrate Germane de Republica Federală a Germaniei.

3. Reglementările pentru transpunerea în fapt şi completarea prevederilor menţionate la punctele 1 şi 2 vor constitui obiectul unui acord între autorităţile germane competente.

Anexa II

Comunicarea guvernelor Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii adresată guvernului Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

Guvernele Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii, după consultări cu guvernul Republicii Federale a Germaniei, au onoarea să comunice guvernului Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste următoarele cu referire la capitolul II, paragraful B al acordului cvadripartit încheiat astăzi :

1. — Exercitîndu-şi drepturile şi răspunderile, ele declară că legăturile între sectoarele occidentale ale Berlinului şi Republica Federală a Germaniei vor fi menţinute şi dezvoltate, ţinînd seama de faptul că aceste sectoare continuă să nu fie parte constitutivă a Republicii Federale a Germaniei şi nu vor fi guvernate de aceasta nici în viitor. Prevederile Legii fundamentale a Republicii Federale a Germaniei şi ale constituţiei în vigoare în sectoarele occidentale ale Berlinului, care sînt în contradicţie cu cele de mai sus, sînt suspendate şi vor continua să nu fie în vigoare nici pe viitor.

2. — Preşedintele federal, guvernul federal, Adunarea federală, Bundesratul şi Bundestagul, inclusiv comisiile şi fracţiunile lor, precum şi celelalte instituţii de stat ale Republicii Federale a Germaniei nu vor înfăptui în sectoarele occidentale ale Berlinului acte constituţionale sau oficiale care să fie în contradicţie cu paragraful 1.

3. — Guvernul Republicii Federale a Germaniei va fi reprezentat în sectoarele occidentale ale Berlinului, pe lîngă autorităţile celor trei guverne şi Senat, printr-un for permanent de legătură.

Anexa III

Comunicarea guvernului Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, adresată guvernelor Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii.

Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste după consultări şi în înţelegere cu guvernul Republicii Democrate Germane are onoarea de a comunica următoarele guvernelor Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii cu referire la partea a II-a a punctului C al acordului cvadripartit de astăzi.

1. Comunicaţiile dintre sectoarele occidentale ale Berlinului şi regiunile limitrofe cu acestea, precum şi cu acele regiuni din Republica Democrată Germană care nu sînt limitrofe cu aceste sectoare, vor fi îmbunătăţite.

2. Persoanele avînd domiciliu permanent în sectoarele occidentale ale Berlinului vor putea călători şi vizita astfel de regiuni din motive umanitare, familiale, religioase, culturale sau comerciale, sau ca turişti, în condiţii similare cu cele în care călătoresc şi alte persoane în aceste regiuni. Pentru uşurarea vizitelor şi călătoriilor persoanelor cu domiciliu permanent în sectoarele occidentale ale Berlinului, în condiţiile de mai sus, se vor înfiinţa noi puncte suplimentare de control şi trecere.

3. Problemele anclavelor mici, inclusiv cea de la Steinstucken şi altor mici porţiuni pot fi rezolvate prin schimburi de teritorii.

4. Se vor extinde legăturile telefonice, telegrafice, transporturile şi alte mijloace de legătură ale sectoarelor occidentale ale Berlinului cu exteriorul.

5. Reglementările pentru transpunerea în fapt şi completarea prevederilor punctelor 1—4 vor fi stabilite de comun acord între forurile germane competente.

Anexa IV

A. Comunicarea guvernelor Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii, adresată guvernului Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste :

Guvernele Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii, după consultări cu guvernul Republicii Federale a Germaniei, au onoarea să aducă la cunoştinţă guvernului Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste următoarele, cu referire la partea a II-a, punctul D al acestui acord cvadripartit :

1. Guvernele Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii îşi păstrează drepturile şi răspunderile în ce priveşte reprezentarea în străinătate a intereselor sectoarelor occidentale ale Berlinului şi ale locuitorilor lor permanenţi, inclusiv drepturile şi răspunderile care se referă la probleme privind securitatea şi statutul atît în organizaţiile internaţionale, cît şi în relaţiile cu alte ţări.

2. Fără să se aducă prejudicii celor de mai sus şi cu condiţia să nu se aducă nici o atingere problemelor securităţii şi statutului, ele s-au declarat de acord ca :

a) Republica Federală a Germaniei să acorde deservire consulară persoanelor cu domiciliul permanent în sectoarele occidentale ale Berlinului.

b) Conform procedurii stabilite, acordurile şi înţelegerile internaţionale încheiate de Republica Federală a Germaniei se pot extinde asupra sectoarelor occidentale ale Berlinului cu condiţia ca extinderea acestor acorduri şi înţelegeri să fie prevăzută de fiecare dată.

c) Republica Federală a Germaniei poate reprezenta interesele sectoarelor occidentale ale Berlinului în organizaţiile internaţionale şi la conferinţele internaţionale.

d) Locuitorii permanenţi din sectoarele occidentale ale Berlinului pot lua parte la schimburile internaţionale şi expoziţiile internaţionale în comun cu participanţii din Republica Federală a Germaniei. Sesiunile organizaţiilor internaţionale şi conferinţele internaţionale, precum şi expoziţiile cu participare internaţională pot avea loc în sectoarele occidentale ale Berlinului. Invitaţiile vor fi emise de Senat sau în comun de Republica Federală a Germaniei şi Senat.

3. Cele trei guverne permit înfiinţarea unui consulat general al U.R.S.S. în sectoarele occidentale ale Berlinului acreditat pe lîngă autorităţile corespunzătoare ale celor trei guverne, în conformitate cu procedurile uzitate de obicei în aceste sectoare în scopul exercitării activităţii consulare, respectîndu-se prevederile stipulate într-un document separat cu data de astăzi.

B. Comunicarea guvernului Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste către guvernele Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii.

Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, referindu-se la punctul D, partea a II-a a acordului cvadripartit încheiat astăzi şi la comunicarea guvernelor Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii, care se referă la reprezentarea în străinătate a intereselor sectoarelor occidentale ale Berlinului şi ale persoanelor cu domiciliu permanent în ele, are onoarea să comunice următoarele guvernelor Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii :

1. Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste ia act de faptul că cele trei guverne îşi menţin drepturile şi responsabilităţile în ce priveşte reprezentarea în străinătate a intereselor sectoarelor occidentale ale Berlinului şi ale persoanelor cu domicilu permanent în ele, inclusiv drepturile şi responsabilităţile care se referă la problemele securităţii şi statutului, atît în organi-

zaţiile internaţionale, cît şi în relaţiile cu celelalte ţări.

2. Cu condiţia că problemele securităţii şi statutului nu sînt afectate, el nu va ridica, la rîndul său, obiecţii împotriva :

a. exercitării deservirii consulare pentru persoanele cu domiciliul permanent în sectoarele occidentale ale Berlinului de către Republica Federală a Germaniei ;

b. extinderii asupra sectoarelor occidentale ale Berlinului, în concordanţă cu procedurile stabilite, a acordurilor şi înţelegerilor internaţionale încheiate de Republica Federală a Germaniei în condiţiile cînd această extindere a fost menţionată expres ;

c. reprezentării intereselor sectoarelor occidentale ale Berlinului de către Republica Federală a Germaniei în organizaţiile internaţionale şi la conferinţele internaţionale ;

d. participării persoanelor cu domiciliul permanent în sectoarele occidentale ale Berlinului în comun cu participanţii Republicii Federale a Germaniei la schimburile şi expoziţiile internaţionale sau la sesiunile organizaţiilor şi conferinţelor internaţionale în aceste sectoare, precum şi la expoziţiile cu participare internaţională, avîndu-se în vedere că invitaţiile vor fi adresate de către Senat sau în comun de către Republica Federală a Germaniei şi Senat.

3. Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste ia act de faptul că cele trei guverne au aprobat instituirea unui consulat general al guvernului U.R.S.S. în sectoarele occidentale ale Berlinului. Acesta va fi acreditat pe lîngă autorităţile corespunzătoare ale celor trei guverne pentru scopurile şi în concordanţă cu prevederile care sînt menţionate în comunicatul lor şi sînt trecute într-un document aparte cu data de astăzi.

Protocolul final al celor patru puteri *)

Guvernele U.R.S.S., Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de nord, Statelor Unite ale Americii şi Republicii Franceze,

ţinînd seama de capitolul III al acordului celor patru puteri din 3 septembrie 1971, şi luînd cunoştinţă cu satisfacţie de faptul că au fost încheiate înţelegerile şi reglementările menţionate în continuare,

au căzut de acord după cum urmează :

1. Cele patru guverne, prin acest protocol, pun în vigoare acordul celor patru puteri care, la fel ca acest protocol, nu afectează acordurile sau hotărîrile celor patru puteri încheiate sau luate anterior.

2. Cele patru guverne pornesc de la faptul că înţelegerile şi reglementările încheiate între autorităţile germane competente (enumerarea acestor acorduri şi reglementări), intră în vigoare simultan cu acordul celor patru puteri.

3. Acordul celor patru puteri şi înţelegerile următoare între autorităţile germane competente, care sînt menţionate în acest protocol, reglementează probleme importante care au fost discutate în cursul tratativelor şi rămîn împreună în vigoare.

4. În cazul unor dificultăţi în aplicarea acordului celor patru sau a uneia din înţelegerile sau reglementările menţionate mai sus, pe care o consideră importantă unul din cele patru guverne, sau în cazul neaplicării unei părţi a acordului celor patru puteri, sau a înţelegerilor şi reglementărilor, acest guvern are dreptul să atragă atenţia celorlalte trei guverne asupra prevederilor acordului celor patru puteri şi ale acestui protocol şi să poarte discuţiile necesare cvadripartite, pentru a asigura respectarea angajamentelor asumate şi a pune situaţia în concordanţă cu acordul celor patru puteri şi cu acest protocol.

5. Acest protocol intră în vigoare în ziua semnării.

*) Acest document ca şi următoarele sînt reproduse după „Neues Deutschland".

Notă

(A CELOR TREI AMBASADORI OCCIDENTALI ADRESATĂ AMBASADORULUI SOVIETIC)

Ambasadorii Republicii Franceze, Regatului Unit şi S.U.A. au onoarea ca, referindu-se la declaraţiile privind relaţiile dintre Republica Federală a Germaniei şi sectoarele occidentale ale Berlinului, care sînt cuprinse în anexa II a acordului semnat astăzi, să informeze pe ambasadorul U.R.S.S. despre intenţia lor de a trimite cancelarului Republicii Federale a Germaniei, imediat după semnarea acordului celor patru puteri, o scrisoare, conţinînd clarificări şi interpretări care reflectă ce înţeleg guvernele lor prin declaraţiile conţinute în anexa II a acordului celor patru puteri. O copie a scrisorii care va fi trimisă cancelarului Republicii Federale a Germaniei este anexată acestei note.

SCRISOAREA CELOR TREI AMBASADORI ADRESATĂ CANCELARULUI FEDERAL, REFERITOARE LA INTERPRETAREA ANEXEI II

Domnule cancelar,

Referindu-se la acordul celor patru puteri semnat la 3 septembrie 1971, guvernele noastre vor să informeze prin această scrisoare guvernul Republicii federale asupra următoarelor clarificări şi interpretări ale declaraţiilor conţinute în anexa II, care, în cursul negocierilor celor patru puteri, au constituit obiectul consultărilor cu guvernul Republicii Federale a Germaniei.

Aceste clarificări şi interpretări reflectă ceea ce înţeleg guvernele noastre prin următoarele părţi ale acordului :

a. Fraza din anexa II paragraful 2 al acordului, care sună „...nu vor înfăptui în sectoarele occidentale ale Berlinului acte constituţionale sau oficiale, care să fie în contradicţie cu paragraful 1", trebuie interpretată în sensul că prin aceasta se înţeleg acte prin care se exercită nemijlocit puterea de stat asupra sectoarelor occidentale ale Berlinului.

b. În sectoarele occidentale ale Berlinului nu vor avea loc şedinţe ale adunării federale şi de asemenea şedinţe plenare ale Bundesratului şi Bundestagului. Unele comisii ale Bundesratului şi Bundestagului se pot întruni în sectoarele occidentale ale Berlinului în legătură cu menţinerea şi dezvoltarea legăturilor dintre aceste sectoare şi Republica federală. În cazul fracţiunilor, nu vor fi ţinute şedinţe în mod simultan.

c. Autoritatea de legătură a guvernului federal în sectoarele occidentale ale Berlinului cuprinde secţii, cărora le revin funcţii de legătură în domeniile respective.

d. Procedeele în vigoare referitoare la aplicabilitatea legislaţiei Republicii federale asupra sectoarelor occidentale ale Berlinului rămîn neschimbate.

e. Expresia „instituţii de stat" din anexa II paragraful 2 înseamnă: preşedintele federal, cancelarul federal, cabinetul federal, miniştrii şi ministerele federale, precum şi ramificaţii ale acestor ministere, Bundesratul şi Bundestagul, precum şi toate tribunalele federale.

Notă

(A AMBASADORULUI SOVIETIC ADRESATĂ CELOR TREI AMBASADORI OCCIDENTALI)

Ambasadorul U.R.S.S. are onoarea de a confirma primirea notei ambasadorilor Republicii Franceze, Regatului Unit şi S.U.A. din 3 septembrie 1971 şi ia cunoştinţă de comunicarea celor trei ambasadori.

Protocol de tratative I

Se porneşte de la premisa că persoanele cu domiciliu permanent în sectoarele occidentale ale Berlinului, pentru a obţine o viză de intrare în Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, trebuie să prezinte forurilor sovietice corespunzătoare

a. un paşaport prevăzut cu ştampila „emis în conformitate cu acordul celor patru puteri din 3 septembrie 1971"

b. un buletin de identitate sau un alt document corespunzător care să confirme că persoana care solicită viză are domiciliul permanent în sectoarele occidentale ale Berlinului şi care să conţină adresa exactă a posesorului şi fotografia acestuia.

Persoanele cu domiciliul permanent în sectoarele occidentale ale Berlinului, care au obţinut o viză pe această cale, pot purta cu sine în cursul şederii lor în U.R.S.S. fie ambele documente, fie numai unul dintre ele. Viza acordată de o autoritate sovietică va servi ca bază pentru intrarea în U.R.S.S., iar paşaportul sau buletinul de identitate ca bază pentru protecţia consulară conform acordului celor patru puteri în timpul şederii acestor persoane pe teritoriul U.R.S.S.

Ştampila menţionată mai sus va apare în toate paşapoartele folosite de

persoanele cu domiciliul permanent în sectoarele occidentale ale Berlinului pentru călătorii în țări pe care acestea le solicită.

Protocol de tratative II

Prin aceasta se prevede instituirea unui consulat general al U.R.S.S. în sectoarele occidentale ale Berlinului. Se pornește de la faptul că problemele de detaliu, care privesc acest consulat general, vor conține următoarele: Consulatul general va fi acreditat pe lîngă autoritățile corespunzătoare ale celor trei guverne potrivit procedeelor în vigoare în aceste sectoare. Legile și reglementările aliate și germane în vigoare se vor aplica consulatului general. Activitățile consulatului general vor fi de natură consulară și nu vor cuprinde funcții politice și nici probleme în legătură cu drepturile și responsabilitățile celor patru puteri.

Cele trei guverne sînt dispuse să aprobe o extindere a activităților comerciale sovietice în sectoarele occidentale ale Berlinului după cum urmează. Se pornește de la faptul că legile și reglementările aliate și germane în vigoare vor fi aplicabile la aceste activități. Această aprobare se dă pe termen nelimitat, cu rezerva respectării prevederilor menționate în acest protocol de tratative. Se vor lua măsuri corespunzătoare pentru consultări. Această extindere va cuprinde înființarea unui „birou al asociațiilor sovietice de comerț exterior în sectoarele occidentale ale Berlinului" cu statut comercial, care este împuternicit să întreprindă achiziții și vînzări pentru asociațiile de comerț exterior ale U.R.S.S. „Soiuzpușnina", „Prodintorg" și „Novoexport" pot înființa un depozit de consignație în sectoarele occidentale ale Berlinului pentru depozitarea și prezentarea mărfurilor lor. Activitățile biroului „Inturist" în sectorul britanic al Berlinului pot fi extinse asupra achiziționării de bilete de călătorie și bonuri pentru călătorii și circuite în U.R.S.S. și în alte țări. Poate fi înființat un birou Aeroflot pentru cumpărarea de bilete de avion pentru persoane și pentru servicii de transport cu avionul.

Afectarea de personal la consulatul general și la organizațiile comerciale sovietice admise se va face cu acordul autorităților corespunzătoare ale celor trei guverne. Efectivul acestui personal nu va depăși 20 de cetățeni sovietici la consulatul general, 20 la biroul asociațiilor sovietice de comerț exterior, cîte unul în depozitele de consignație, 6 la reprezentanța Inturist și 5 la biroul Aeroflot. Funcționarii consulatului general și organizațiilor comerciale sovietice admise, precum și membrii familiilor acestora își pot avea domiciliul în sectoarele occidentale ale Berlinului pe baza unor aprobări individuale.

Proprietatea U.R.S.S. din Lietzenburgerstrasse 11 și Sandwerder 1 poate fi folosită în scopuri asupra cărora trebuie să se cadă de acord cu reprezentanții corespunzători ai celor trei guverne și ai guvernului U.R.S.S.

Amănunte în legătură cu aplicarea măsurilor menționate mai sus și data aplicării lor vor fi stabilite între cei patru ambasadori în perioada dintre semnarea acordului celor patru puteri și semnarea protocolului final al celor patru puteri prevăzut în acord.

Rinascita

ROMA

DOLARUL ȘI RĂZBOIUL DIN VIETNAM

CATASTROFA dolarului se numește, înainte de toate, Indochina: criminala acțiune desfășurată în scopuri de distrugere și de samavolnicie, care înghite bani, resurse și oameni într-o măsură insuportabilă chiar și pentru cea mai mare și mai bogată dintre puterile capitaliste. Cînd se spune Indochina se înțelege, firește, războiul dar în același timp și ceva mai amplu, întregul fundament al politicii americane, din moment ce Statele Unite risipesc pentru armamente, pentru cheltuieli militare, pentru sprijinul acordat marionetelor lor, din Orientul Mijlociu pînă la Filipine, din Portugalia pînă în Tailanda, sume astronomice. Caria care a subminat dolarul sacru și inviolabil ia naștere, înainte de toate, de aici.

Cheltuielile le-a suportat națiunea americană. În comentariile abundente care au urmat răsunătorului anunț al lui Nixon privind desprinderea dolarului de aur — comentarii care, după cum era logic, s-au concentrat, în primul rînd, asupra consecințelor internaționale — nu s-a dat, probabil, întotdeauna o atenție suficientă componentei interne, americane, a crizei. Acesta este însă un aspect esențial. Inflația crescîndă, cele 5 milioane de șomeri sînt simptomele care ne confirmă că Statele Unite, model și speranță a sistemului capitalist, au dat faliment și în interiorul granițelor lor. Incapacitatea de a frîna prețurile, sprijinirea fictivă a unor largi sectoare din producție pe comenzile publice anunță de mult timp șubrezirea economiei americane.

Cheltuielile care subminează economia americană le-au suportat și celelalte țări capitaliste aliate — supuse sau recalcitrante — ale Statelor Unite. Lucrurile ajunseseră într-un asemenea punct și s-au prelungit atît de mult timp, încît adevărata surpriză nu este dramaticul anunț în sine și prin sine, al lui Nixon, ci faptul că s-a ajuns aici prea tîrziu. Într-adevăr, de aproximativ un deceniu echilibrul monetar occidental se bazează pe o ficțiune, acceptată de țările europene din spirit comunitar față de hegemonia americană, de teama de a pune în discuție prioritatea dolarului. Acordurile existente (cele de la Bretton Woods) impuneau Statelor Unite să schimbe în aur dolarii care circulau în străinătate pe măsură ce băncile din alte țări îi prezentau la încasare. Dar în fața pierderii obiective de valoare a dolarului și în fața scăderii progresive a rezervelor de aur de la Fort Knox, nu s-a adoptat metoda de devalorizare oficială a dolarului pentru a-l readuce la un nivel mai corespunzător. S-a adoptat un criteriu cu totul diferit. Statele Unite au încetat pur și simplu să schimbe dolarii în aur. Băncile europene au acceptat ficțiunea potrivit căreia moneda americană avea o valoare determinată în sine, fără acoperire în aur. Dolarii nu au mai fost prezentați la schimb și s-au acumulat în rezervele de dincoace de ocean.

Ce însemna în practică acest lucru? S-a spus și s-a repetat și s-a denunțat de sute de ori în cursul acestor ani: înseamna că Statele Unite „exportau" în Europa inflația lor, îi puneau pe aliații lor (și, îndeosebi, pe oamenii muncii din țările aliaților lor) să plătească cheltuielile aliaților lor) să plătească cheltuielile mereu crescînde ale războiului din Indochina și ale altor corvezi ale S.U.A.

Așadar, considerente exclusiv politice au convins guvernele europene să accepte dolarul ca monedă de bază, fără nici un fel de referire la conținutul său efectiv în aur.

Deci, de fapt, dolarul nu mai era convertibil în aur de mult timp, chiar dacă criza monedei americane era mascată și ascunsă cu complicitatea partenerilor. Totuși, situația a continuat să se înrăutățească și — cum se întîmplă — între complici au apărut neînțelegeri și complicații. Deplasări gigantice de monede „fără patrie" s-au dezlănțuit în lumea occidentală, în afară de orice control fiscal și de credit, în afară de orice intervenție dirigistă sau de planificare. Operațiuni speculative de dimensiuni enorme, desfășurate fără nici un fel de prejudecăți peste granițele statelor europene — Franța, Elveția, Anglia, Germania occidentală, Italia — au pus ulterior în pericol stabilitatea monedelor respective. Pentru a face față unei situații care devenea din ce în ce mai anormală și de necontrolat, guvernele din diferite țări au procedat pe rînd la devalorizări, reevaluări, blocări ale schimburilor, fluctuații ale schimburilor. La temelia haosului monetar continua să stea ideea indiscutabilă că valuta-călăuză, valuta care continua să constituie punctul de referire fix și obligatoriu al tuturor parităților, deci dolarul, era lipsită de o bază reală și își datora puterea exclusiv unor considerente de politică generală.

Dubla presiune a dificultăților interne și a contradicțiilor ivite în relațiile cu economiile celorlalte țări capitaliste a sfîrșit prin a-l constrînge pe Nixon să acționeze. Prestigiul, mitul dolarului, care nu mai putea fi menținut, au fost lăsate să se prăbușească. S-a dat prioritate unor obiective practice mai concrete. „Omnipotentul

dolar este în genunchi", a scris presa engleză. Şi este, fără îndoială, adevărat că recunoaşterea oficială a „divorţului" dintre aur şi dolar şi hotărîrea categorică de suspendare a convertibilităţii reprezintă o lovitură foarte dură dată conducerii americane, cel puţin în formele în care ea se instaurase şi se menţinuse de la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial încoace. Totuşi, este tot atît de neîndoielnic de adevărat că, prin anunţul său, Nixon a deschis imediat o nouă etapă a bătăliei permanente a S.U.A. menită să cucerească şi să menţină predominanţa pe pieţele capitaliste internaţionale.

Linia aleasă de Nixon şi de consilierii săi economici acţionează pe diferite planuri, nu fără o oarecare confuzie şi un caracter contradictoriu al măsurilor ; această linie i-a fost reproşată lui Nixon de diferiţi comentatori, atît în Statele Unite cît şi în Europa. Dar în realitate ai impresia că unele dintre hotărîrile anunţate — înainte de toate supratxa de 10 la sută pe mărfurile de import — au, în primul rînd, un scop de şantaj şi de presiune asupra partenerilor. Într-adevăr, este clar că guvernul american are drept obiectiv maxim de a obţine o reevaluare pur şi simplu a monedelor europene şi că, o dată atins acest obiectiv, impozitul protecţionist ar putea fi desfiinţat. Este dificil ca acest obiectiv să poată fi atins pe deplin, deoarece el ar echivala cu o nouă capitulare necondiţionată. Cert este că apăsătorul impozit protecţionist, împreună cu desprinderea dolarului de aur, reprezintă o barieră drastică ridicată în faţa tuturor exportatorilor europeni şi, într-o măsură desigur nu minoră, a celor japonezi. Ceea ce, pe lîngă paguba pentru sectoarele afectate în diferitele ţări (de exemplu, pentru Italia, sectoarele industriei încălţămintei, a textilelor şi automobilelor), cu consecinţe nefaste în ce priveşte nivelul folosirii mîinii de lucru, va determina scumpiri pe piaţa internă americană.

Pe plan intern, Nixon a lansat un fel de program de austeritate, ceea ce, ca întotdeauna, în limbajul capitalist, înseamnă restricţii pentru oamenii muncii şi înlesniri pentru patroni. Pe de o parte, blocarea salariilor, reducerea cheltuielilor sociale, restrîngeri de personal în administraţia publică ; pe de altă parte, reduceri fiscale în avantajul patronilor şi al societăţilor anonime, cu scutiri de impozite fiscale care ajung pînă la 7 la sută în sectorul industriei automobilelor (deci dublă ostracizare faţă de automobilele europene şi japoneze). Restul, adică pretenţia de a menţine blocate preţurile şi salariile, este pură demagogie, deoarece preşedintele nu a indicat nici un instrument care poate permite un control efectiv. La întreg acest ansamblu de măsuri bursa din Wall Street a reacţionat cu o creştere imediată şi considerabilă.

Luate în mod vădit prin surprindere (o altă confirmare a puţinei consideraţii pe care Statele Unite o acordă aliaţilor), guvernele europene, şi-au dat, firește seama de pericole, dar — în ciuda unor critici sporadice şi a unor indicii de nemulţumire — au adoptat în general o atitudine „de înţelegere" faţă de dificultăţile puterii hegemone, preţioasa lor „umbrelă protectoare". Este de prevăzut o surdă rezistenţă, cel puţin din partea celor mai mari monede, faţă de cererile de reevaluare provenite de peste Atlantic, ca şi căutarea vreunei noi forme de echilibru monetar care să nu altereze în mod excesiv paritătile precedente. Prelungirea la nesfîrşit a etapei de fluctuaţie a schimburilor ar avea, într-adevăr, repercusiuni vătămătoare, dat fiind starea de incertitudine permanentă pe care ar provoca-o.

Dar se pun probleme mult mai generale şi mai de perspectivă. Orice mecanism monetar care, continuînd să se bazeze pe devalorizări şi pe reevaluări, ar rămîne pur şi simplu legat substanţial de dolar şi ar continua să se bazeze pe dolar ca monedă unică de confruntare, nu ar face decît să reproducă aceleaşi probleme. Însăşi căutarea unei unităţi monetare europene, circumscrisă la cei şase din C.E.E., care „să se sprijine" pe dolar este o perspectivă restrînsă şi sufocantă : ea înlătură sau lasă în subordine vastele pieţe din „cea de-a treia lume", întărind unul din marile dezechilibre mondiale care stau tocmai la originea copleşitoarei crize actuale. Ceea ce este în realitate în joc, dacă se doreşte cu adevărat să se înfrunte situaţia, este problema unui raport nou — în domeniul politic şi economic — cu Statele Unite ale Americii : nu numai pentru a face din dolar „o monedă ca toate celelalte", ci şi pentru a se elibera de o subordonare care antrenează ţările Occidentului în vîrtejul în care sînt prinse S.U.A. Nu se poate avea „înţelegere" faţă de dificultăţile dolarului, după cum nu se poate şi nu trebuie să se aibă înţelegere pentru aventurile războinice ale Statelor Unite în Indochina şi în alte părţi. Ambele lucruri sînt strîns legate între ele. Şi singurul mod de a ieşi din impas este o presiune consecventă menită să determine încetarea masacrului vietnamez.

Luca PAVOLINI

THE GUARDIAN
MANCHESTER

O IARNĂ DE ŞOMAJ

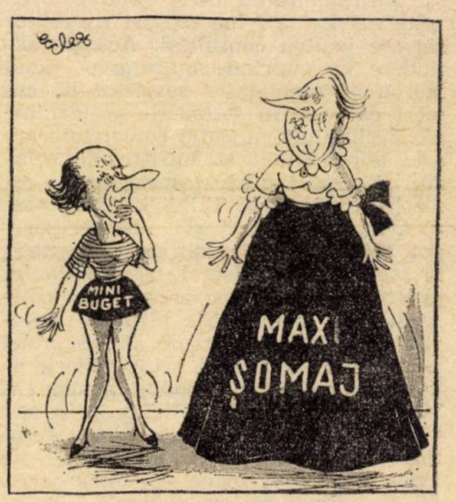

(Din **Morning Star**)

ŞOMAJUL dă semne că scapă de sub control. Cifrele pe luna august nu oferă speranţa ca cifra-record a şomerilor din cursul iernii să fie mai mică de un milion. S-ar putea chiar să fie mai mare. Atît din punct de vedere uman cît şi din punct de vedere economic, situaţia actuală este îngrijorătoare. Unele regiuni ale Angliei, unde şomajul în rîndul bărbaţilor depăşeşte 10 la sută, devin zone sinistrate. S-ar putea ca majoritatea acelora rămaşi fără lucru iarna aceasta să-şi găsească o slujbă anul viitor. Dar amărăciunea provocată de creşterea neîncetată a numărului şomerilor va dispare probabil mai încet. Anul acesta tendinţa şomajului a fost în mod persistent mai puternică decît se aşteptase guvernul. În perioada bugetului din aprilie, Barber, ministrul finanţelor, a lăsat să se înţeleagă că în cîteva luni, tendinţa şomajului se va „reduce" După mini-buget, Barber a prezentat un tablou mai optimist al perspectivelor de iarnă decît acela care se întrevede în prezent.

Răspunsul guvernului este că s-a dat deja economiei un stimulent masiv şi că în curînd el trebuie să creeze noi locuri de muncă. Dacă ecuaţiile economice tradiţionale ar continua să fie exacte, este neîndoielnic că ne-am afla pe pragul unui avînt. Unii economişti au afirmat chiar că anul viitor se va produce o supraîncălzire clasică a economiei care ar putea reclama din partea guvernului măsuri pentru reducerea consumului. Dar ecuaţiile economice tradiţionale nu mai par valabile. Iată de ce avem un nivel de inflaţie asociat în mod obişnuit cu o suprafolosire a forţei de muncă într-o perioadă în care numărul şomerilor este cel mai ridicat înregistrat de peste 30 de ani.

Experienţa din trecut în domeniul slăbirii restricţiilor asupra creditului arată că stimularea vînzărilor este o operaţiune cu efecte de scurtă durată. Şi creşterea cheltuielilor de consum, — ori cît ar fi de binevenită — va fi oare suficientă pentru a crea mai multe locuri de muncă şi a încuraja industria

să-şi sporească capacitatea de producţie ?

Strategia ministrului finanţelor se baza în parte pe postulatul că, creşterea consumului va fi însoţită de o redresare a cheltuielilor capitale. Dar cercurile industriale par încă nesigure. Este deja disponibilă o capacitate de producţie mai mult decît suficientă pentru a face faţă creşterii probabile a cererii. Pe de altă parte, se manifestă mai puţină încredere în viitor. Increderea nu a fost sporită de ultima criză monetară internaţională. Incertitudinile în legătură cu viitoarele aranjamente monetare şi comerciale mondiale ar putea să determine oamenii de afaceri să amîne şi mai mult aplicarea planurilor lor de sporire a maşinilor şi utilajului. Aşa cum stau lucrurile, închiderile de uzine şi raţionalizările desfiinţează un număr de locuri de muncă, mai mare decît acela creat prin creşterea cheltuielilor de consum şi de investiţii. Potrivit tendinţelor actuale, marea majoritate a şomerilor trebuie să se aştepte să rămînă fără lucru o bună parte a anului viitor.

Ce poate face guvernul în această situaţie ? Este încă prea devreme să propunem ca ministrul finanţelor să adauge noi măsuri deflaţionare convenţionale la acelea pe care le-a anunţat în mini-bugetul său. Acestea nu au dat încă roade (ca şi unele din măsurile anunţate în aprilie) şi, aşa cum pare posibil, nu duc la redresarea scontată a activităţii economice.

Le Monde

PARIS

FILIPINELE, UN NOU „PUNCT CALD"?

VALUL de violenţe care se abate în momentul de faţă asupra Filipinelor vine brusc să atragă atenţia : personalităţile vizate — în special acelea care, la 21 august, au fost rănite la Manila de o grenadă — fac parte din conducerea Partidului liberal de opoziţie. Atunci cînd studenţi sînt ucişi de forţele ordinii, atunci cînd ţărani suferă abuzurile „armatelor particulare" ale proprietarilor funciari avînd legături cu oamenii politici, emoţia este mai mică în străinătate ; dar aceste excese dezvăluie cel puţin în aceeaşi măsură, dacă nu mai mult, situaţia din arhipelag.

MANILA
Protest împotriva abuzurilor

DIN NOU DESPRE FARFURIILE ZBURĂTOARE !

Deoarece Marte se află aproape de Pămînt şi deoarece au trecut trei ani, se pare că vom avea din nou de-a face cu ele. Obiectele zburătoare neidentificate îşi fac din nou apariţia, şi societăţile pentru studierea farfuriilor zburătoare — numai în Marea Britanie există 16 principale — se pregătesc cu asiduitate în vederea creşterii numărului membrilor lor, care scăzuse cu aproape o treime în ultimii trei ani.

Ultima alarmă a fost dată de cîţiva poliţişti aflaţi într-un automobil de patrulare la Aldrige, în apropiere de Walsall (Staffordshire), care au declarat că au văzut deasupra lor un fel de ou strălucitor. Dar potrivit observatorilor de obiecte zburătoare neidentificate, această apariţie ciudată ar putea fi identică cu aceea semnalată în urmă cu două săptămîni, deasupra Spaniei şi sudul Franţei, unde a fost observat un obiect descris drept conic sau în formă de ou. Săptămîna trecută el a fost văzut deasupra Italiei, precum şi deasupra Germaniei federale.

Unii afirmă că toate acestea se petrec deoarece în momentul de faţă Marte se află aproape de Pămînt, alţii declară că asemenea lucruri se produc în mod ciclic la fiecare trei sau şapte ani.

Situaţia actuală se deosebeşte foarte mult de cea din urmă cu doi ani, cînd apariţia unui studiu extraordinar de costisitor cu privire la obiectele zburătoare neidentificate, elaborat la cererea forţelor aeriene americane, nu a adus nimic pozitiv exceptînd nota de plată, şi a determinat în mod practic pe toţi „entuziaştii" obiectelor zburătoare neidentificate să se retragă ruşinaţi. Acest raport a arătat cît este de uşor ca fotografiile de obiecte zburătoare neidentificate să fie false, sau cît este de uşor să se greşească cu bună credinţă. Baloanele meteorologice au constituit o sursă specială de relatări despre obiecte zburătoare neidentificate. Un fotograf a recunoscut că a făcut fotografiile pe care le-a prezentat lansînd în aer un capac de cositor.

Acum adepţii obiectelor zburătoare neidentificate prind din nou curaj.

De pildă, o tînără doamnă din Stanmore a telefonat Asociaţiei britanice de cercetări în domeniul obiectelor zburătoare neidentificate pentru a anunţa că la ora 10,30 p. m. a văzut pe cer două lumini puternice. Obiectele, care au rămas pe cer timp de o oră şi jumătate, aveau cam o cincime din suprafaţa Lunii. Un avion care a trecut pe atunci prin dreptul lor, la înălţime, era mai mic decît luminile, a declarat ea.

Înarmaţi cu asemenea relatări, entuziaştii încearcă din nou să obţina ca întreaga problemă să fie privită cu mai multă seriozitate. Anthony Szachnowski, preşedintele Clubului de cercetări anglo-polonez în domeniul obiectelor zburătoare neidentificate, adună noi semnături pe uriaşa petiţie pe care o va prezenta într-o zi la O.N.U. El a trimis deja formulare unui număr de 15 000 de persoane, cerîndu-le să răspundă dacă au văzut obiecte zburătoare neidentificate şi să arate ce măsuri ar trebui să ia O.N.U. în această privinţă.

Anthony Szachnowski ar dori ca O.N.U. să publice o declaraţie arătînd că consideră studiile cu privire la obiectele zburătoare neidentificate drept importante. El ar dori de asemenea ca O.N.U. să creeze un corp internaţional de observatori ai obiectelor zburătoare neidentificate şi un centru care să aprecieze datele obţinute.

Unul din obstacolele în calea recunoaşterii existenţei obiectelor zburătoare neidentificate este faptul că ele par să fi rămas extrem de statice ca formă în decursul anilor.

Chestiunea a fost complicată şi mai mult de publicarea unui raport american despre genul de oameni care anunţă că au văzut obiecte zburătoare neidentificate. În general, este vorba de persoane care îndeplinesc munci inferioare calificării sau capacităţii lor — oameni care au puţină încredere în logica lumii noastre şi de aceea sînt mai dispuşi să creadă în existenţa unei alte ordini de lucruri.

Dennis BARKER
(După **The Guardian**)

MOHAMED KARIM LAMRANI

primul ministru al Marocului

La două zile după demisia colectivă (4 august) a cabinetului Laraki (în funcțiune din octombrie 1969), regele Hassan al II-lea desemna un nou guvern, prezidat de Mohamed Karim Lamrani care deține, în același timp, și portofoliul Ministerului economiei.

În vîrstă de 52 de ani (s-a născut la 1 mai 1919 în localitatea Fés), Karim Lamrani a urmat studiile primare și secundare la colegiul Moulay Idriss din orașul său natal. Economist de formație, el a activat, inițial, în sectorul particular, devenind secretar general al „Grupului de producători de ulei de măsline" din nordul Marocului. În 1959 a îndeplinit o serie de funcții în Ministerul economiei, ulterior fiind detașat la „Oficiul șerifian al fosfaților", unde a ocupat postul de secretar general, apoi de director interimar. Pentru scurt timp, căci în 1960 s-a reîntors în sectorul particular, intrînd în consiliul de administrație al mai multor societăți ; „Compania africană a băncilor", „Royal-Air-Maroc", „Banca marocană de comerț exterior" și „Uniunea marocană a băncilor".

În ianuarie 1962, Karim Lamrani a fost ales vicepreședinte al Camerei de Comerț din Casablanca și apoi președinte, funcție pe care a deținut-o pînă în mai 1967, cînd regele Hassan al II-lea i-a încredințat conducerea „Oficiului șerifian al fosfaților". El va mai cumula, începînd din aprilie 1971, funcția de director general interimar al Biroului de cercetări și participare minieră (B.R.P.M.). La 23 aprilie 1971, Lamrani a fost numit ministru al finanțelor.

Desemnarea lui Karim Lamrani în funcția de premier este interpretată de observatori „ca o măsură menită să accentueze caracterul tehnocratic" al noii echipe guvernamentale. Se subliniază în acest sens că, sub conducerea lui Lamrani, societatea națională „Oficiul șerifian al fosfaților" a atins un nivel record de expansiune. Principala sarcină a noului guvern marocan este ca, în decurs de circa un an, să elaboreze un program de dezvoltare în domeniile economiei, învățămîntului, administrației și justiției.

R. G.

După doi ani de la realegerea sa, și cu trei luni înainte de alegerile pentru reînnoirea Camerei inferioare, președintele Marcos trece printr-o situație grea. Drama acestei țări constă în faptul că opoziția legală este la fel de conservatoare ca partidul la putere și folosește aceleași metode. Cele două mari mișcări sînt alcătuite din rețele de „clienți" ; pentru a obține victoria în alegeri este necesar în esență să dispui de o organizare și de un buget superioare acelora ale adversarului.

Președintele Marcos a creat o Adunare însărcinată să redacteze o nouă Constituție. Dar o lege, fie chiar și fundamentală, nu este de ajuns pentru a reforma o societate, în special atunci cînd membrii Adunării dispun, în marea lor majoritate, de venituri anuale de 72 000—440 000 franci, în contrast cu venitul mediu pe cap de locuitor de 1 400 franci. De fapt, o jumătate din filipinezi au venituri care îi situează sub „pragul de sărăcie". Din 13,5 milioane persoane în vîrstă de a munci, peste un milion sînt șomeri totali, și 7—8 milioane persoane sînt subfolosite sau sînt șomeri „camuflați". Inflația face ravagii, sărăcind pe oamenii modești de la orașe și pe micii cultivatori, și, deși se face mare caz de binefacerile „orezului miraculos", trebuie subliniat că această cultură scumpă nu face decît să accentueze decalajele sociale.

Filipinezii erau 27 de milioane în 1960 ; acum sînt 38 de milioane, și în decurs de 20 de ani numărul lor se va dubla. După părerea multor observatori americani care nu pot fi bănuiți de progresism, reformismul este poate depășit. Or, conducătorii nu fac nimic pentru a remedia această situație. De aceea nu este de mirare că, pentru prima oară, unii ofițeri devin nervoși sau încep să se teamă, în special din ianuarie : un absolvent al Academiei militare — fief tradițional al extremei drepte — a trecut atunci, împreună cu cîțiva soldați și cu arme, în rîndul partizanilor. Studenții se radicalizează iar tinerii preoți dau alarma, în mod violent dar zadarnic, unei ierarhii care are și azi 40 000 ha de pămînt. La criza social-economică se adaugă nemulțumirea culturală a unei fracțiuni a elitei care încearcă să iasă din orbita americană.

Adepții luminați ai unui reformism destul de îndrăzneț pentru a decoloniza economia și mentalitățile și a zdrobi feudalitățile se lovesc de interesele instalate în fruntea partidelor și a statului. „Ceea ce numim democrația noastră este guvernarea bogaților de către bogați pentru bogați", se spune într-un raport al Mișcării creștine sociale. Dacă se întîmplă ca „bogații" să se insulte și să se ucidă între ei, aceste moravuri politice oglindesc lupte de clanuri care nu privesc cu nimic pe sutele de mii de locuitori ai Manilei trăind în condiții inumane, în umbra unor cartiere care sînt printre cele mai luxoase din lume.

În aceste condiții, atentatul recent de la Manila nu ar avea o semnificație profundă dacă nu ar da șefului statului prilejul să ia măsuri de represiune împotriva tuturor forțelor de opoziție. Numai că asemenea practici riscă să transforme Filipinele, ceva mai curînd decît se prevedea, într-un nou „punct cald" al Asiei de sud-est.

FOTOCRONICA

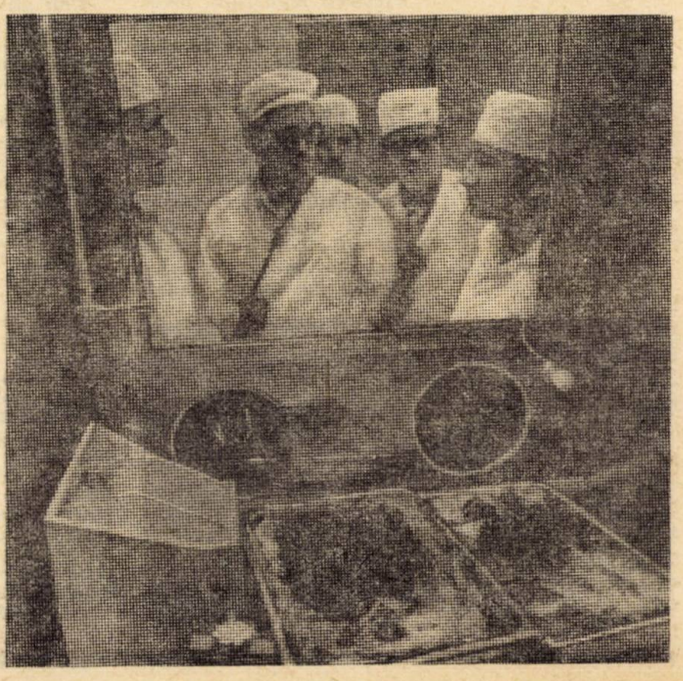

Eșantioane de pietre lunare, aduse de echipajul lui „Apollo-15", vor constitui obiect de cercetare pentru încă mult timp

POȘTA REDACȚIEI

TRATATUL ANTARCTICII

Nicolae Turcu, Ploiești. 1. Tratatul Antarcticii a fost încheiat la 1 decembrie 1959 la Washington, între douăsprezece națiuni : Argentina, Australia, Belgia, Chile, Franța, Marea Britanie, Japonia, Norvegia, Republica Sud-Africană, Statele Unite ale Americii, U.R.S.S. și Noua Zeelandă. Prin acordul din 1959 s-a hotărît ca întreaga zonă aflată la sud de paralela 60° să fie demilitarizată, să se interzică orice activitate nucleară în această regiune și să se renunțe la orice revendicare teritorială. Cooperarea științifică internațională care începuse aici cu trei ani mai înainte, s-a desfășurat ulterior într-un ritm intens, prin programe elaborate în comun, în cadrul Comitetului Științific pentru Cercetările Antarctice. Tratatul Antarcticii a fost primul acord prin care o însemnată parte a planetei noastre era rezervată exclusiv activităților pașnice — în acest caz, științifice. 2. Nu avem informații mai recente privind monstrul din Loch Ness.

COMPLOTUL DIN CIAD

Dan Grigorescu, București. Se pare că tentativa de lovitură de stat nereușită din Ciad a fost condusă de Ahmed Abdallah, un fost deputat, care, după ce a fost arestat împreună cu alți complotiști, s-a sinucis. Amănuntele acestea au fost difuzate de postul de radio din Fort-Lamy, capitala statului. Imediat după descoperirea și înăbușirea tentativei de lovitură de stat au fost luate măsuri excepționale de securitate : aeroportul din Fort-Lamy a fost închis și toate comunicațiile cu exteriorul suspendate. Potrivit comentatorilor de presă, încercarea de lovitură de stat apare ca încă o manifestare a disensiunilor existente în rîndurile populației țării, moștenite din perioada colonială. Ciadul, fostă colonie franceză, și-a obținut independența în anul 1960, dar păstrează încă strînse raporturi de natură economică și militară cu Franța. În partea de sud a statului trăiește o populație de religie creștină; în partea de nord, în Sahara, trăiesc triburi nomade musulmane, care nu au putut fi supuse în timpul dominației franceze și care, după independența statului, s-au împotrivit și autorității președintelui François Tombalbaye (Tombalbaye aparține triburilor din sud). A luat ființă și un Front de Eliberare Națională a Ciadului, format din membri ai triburilor trăind în nordul țării, care au început lupta de guerilă cu reprezentanții guvernului. Recenta tentativă de lovitură de stat a fost, potrivit unor surse, o nouă izbucnire a divergențelor între etnii.

DATE COLUMBIENE

E. Georgescu, Urziceni. Columbia este într-adevăr al doilea producător mondial de cafea : în anul 1969 producția a atins cifra de 474 000 tone. La celelalte bogății agricole, fără a se afla în primele locuri din lume, Columbia obține însemnate cantități : trestie de zahăr — 780 000 tone în 1969, bumbac — 150 000 tone, banane — 770 000 tone. Peste jumătate din populația țării lucrează în agricultură dar, din suprafața de 1 138 914 kmp, numai 2,6 la sută sînt pămînturi cultivate. Din punct de vedere al bogățiilor subsolului, Columbia dispune de unele rezerve importante : platină (al doilea producător din lume), aur (primul producător din America Latină și al unsprezecelea din lume), petrol (patruzeci de milioane hectare rezerve) dar numai un sfert din producție este prelucrat pe loc.

Iosif Șuth, Cluj. Veți găsi amănuntele solicitate în legătură cu „mișcarea Pugwash" în nr. 35 și 36 ale revistei noastre.

Gheorghe S. Burtea, Vidra, jud. Ilfov. Adresați-vă Agenției române de presă. **St. Victor, Tecuci.** 1. Vizita oficială pe care premierul indian Indira Gandhi o va face în toamna acestui an în Republica Federală a Germaniei urmează călătoriei în Europa, întreprinsă în primăvară, de ministrul indian al afacerilor externe S. Singh. 2. Persoanele vinovate de răpiri politice în Turcia nu au fost condamnate la pedeapsa capitală. Recent, Adunarea Națională turcă a aprobat un proiect de lege (care va fi supus și dezbaterilor Senatului) referitor la pedeapsa cu moartea pentru persoanele vinovate de răpiri cu caracter politic.

NAMIBIA

Vasile Teodor, Tecuci. Teritoriul Namibiei (824 269 kmp), ocupat în mod ilegal de regimul de la Pretoria, ar putea fi într-adevăr împărțit în trei mari regiuni : Namib — o zonă aridă, deșertică, formînd o fișie, de-a lungul coastei, a cărei lățime variază în jur de 100 km ; platoul central — reprezentînd mai mult de jumătate din suprafață ; Kalahari — întindere de cîmpii acoperite de nisip, fără apă la suprafață, ocupînd nordul și estul țării. Potrivit ultimelor date publicate de Organizația Națiunilor Unite, din cei 610 000 de locuitori ai Namibiei, numai 96 000 sînt albi, cea mai mare parte din ei formată din coloni de origine germană și sud-africană. Populația nealbă cuprinde 80 la sută africani (mai multe grupuri etnice: ovambo — peste jumătate, damara, herero, nama, okavango, caprivienii din est, boșimanii și kaokovelderii), persoanele de culoare (aproximativ 15 000 de persoane de origine mixtă) și basterii (13 700 de persoane, descendenți ai unui grup sosit din Africa de sud în urmă cu un secol). În ceea ce privește repartizarea teritoriului Namibiei între locuitorii ei, discriminarea este evidentă : cea mai mare parte a pămînturilor arabile, în care bogățiile minerale sînt numeroase, aparține albilor. De fapt, Namibia este împărțită de așa-numita „linie roșie" în două regiuni : la sud, „Zona de poliție", care cuprinde două treimi din teritoriu, regiune rezervată albilor dar în care mai există totuși cîteva mici rezervații pentru populația de culoare ; la nord, în afara Zonei de poliție trăiesc peste jumătate din locuitorii Namibiei. Chiar în Zona de poliție, albii sînt depășiți ca număr de lucrătorii africani, admiși numai temporar la ferme sau în mine. Pentru a trece din R.S.A. în Namibia, unui alb nu-i este necesar nici un fel de act, în timp ce populația nealbă are nevoie de o autorizație oficială. În interiorul Zonei de poliție, albii au nevoie de un permis numai în cazul în care pătrund în rezervațiile africanilor, în timp ce un nealb trebuie să posede un permis de liberă trecere pentru a ieși din limitele rezervației, cartierului sau exploatării agricole în care locuiește și lucrează ; pentru a se deplasa în interiorul zonei de poliție ; pentru a lua un bilet de tren; pentru a sta mai mult de 48 de ore într-o altă rezervație decît a sa ; pentru a sta mai mult de 72 de ore într-o zonă urbană alta decît cea în care locuiește. Vom răspunde într-un alt număr celorlalte întrebări adresate redacției noastre.

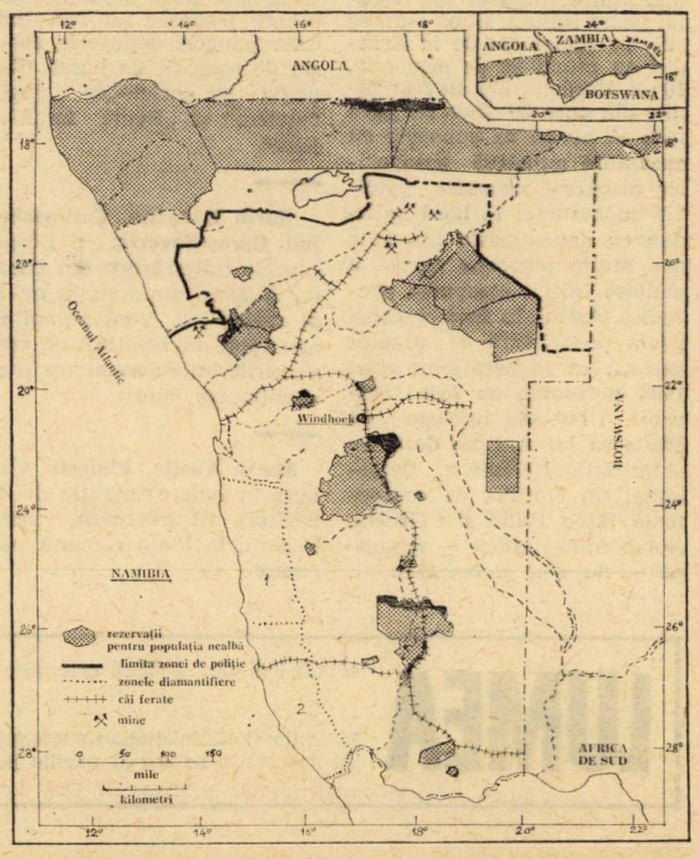

POȘTA REDACȚIEI

ARESTAREA LUI ANTIPAS

Nic. Stoica, București. Dimitrios Antipas, comandantul navei de pasageri grecești „Hellena" (la bordul căreia a izbucnit un incendiu lîngă Brindisi) a fost arestat de autoritățile italiene, pe cînd încerca să fugă în Grecia, pe vasul grecesc „Egnatia". Antipas este inculpat pentru omucideri multiple și violarea mai multor articole ale codului penal italian. După cum se știe, în catastrofa de la Brindisi au murit 24 de persoane, 16 au dispărut, 271 au fost rănite din care 60 grav. Se pare însă că nu se va cunoaște cu exactitate numărul pasagerilor dispăruți deoarece, potrivit unor surse, la bord se aflau cu aproximativ trei sute mai multe persoane decît a nunțase inițial compania grecească. Astfel, în timp ce compania proprietară a vasului declara că la bord s-au aflat 1 017 persoane, au fost salvate... 1 140. Se înțelege că arestarea lui Antipas de către autoritățile italiene a determinat un conflict de competență între Italia și Grecia. Autoritățile italiene — se spune — nu sînt competente a duce ancheta pentru aflarea cauzelor naufragiului și gradului de responsabilitate a căpitanului. Există, în această privință, și un precedent : la 2 august 1926, pachebotul francez „Lotus" se ciocnește în Marea Egee de o navă turcească, care se scufundă — opt membri ai echipajului turc au murit. „Lotus" își continuă drumul spre Istanbul, unde ofițerul de cart e arestat. Deși guvernul francez considera că responsabilii nu pot fi judecați decît de țara sub al cărui pavilion navighează vasul, autoritățile turcești declară că, aflîndu-se pe teritoriu turcesc, ancheta trebuia făcută de forurile din această țară. Curtea de la Haga, în fața căreia a fost adus diferendul, dă cîștig de cauză Turciei. Dar, după 1927, au fost votate două convenții internaționale care stipulează că, în cazuri asemănătoare, statul sub al cărui pavilion se afla nava e singurul competent pentru a judeca vinovații. Armatorul Efthymiadis a cerut să i se înapoieze vasul și căpitanul, cerere respinsă de autoritățile italiene. Cazul e destul de delicat, deoarece numeroși pasageri italieni sau străini ceruseră magistraturii italiene să întreprindă o anchetă.

Tudor Puținelu, com. Izbiceni, jud. Olt. Situația celor 44 de teritorii încă dependente este neschimbată.

Ștefan Bădescu, com. Șiria, jud. Arad, Ionel Stoian, Slatina. După scandalul imobiliar „Garantie foncière", despre care am scris în nr. 30, 32, și 35, alte două societăți imobiliare franceze au fost țintă unor plîngeri depuse la comisia de operații de bursă. Este vorba de societățile „Civile foncière" și „Rente immobilière".

Marin Răceanu, Caransebeș, jud. Caraș-Severin. 1. Despre cauzele tulburărilor din Irlanda de Nord am scris în nr. 34 al revistei. 2. Vom reveni cu amănunte în legătură cu convorbirile intercomunitare și cu situația din Cipru.

Marin Vasile, Ploiești. Vom avea în vedere sugestia dv. În legătură cu aderarea Marii Britanii la Piața comună vom reveni.

SALVAREA UNOR MONUMENTE

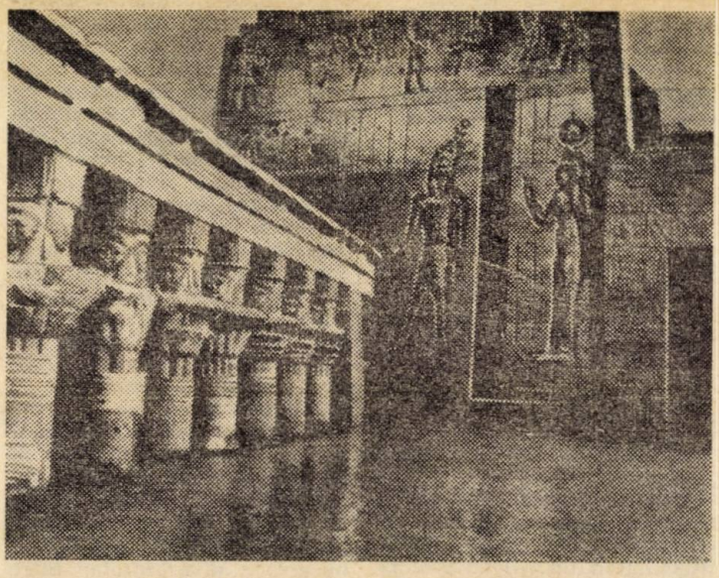

Ion Ursu, Bacău. În anii care au trecut de la înființarea sa, U.N.E.S.C.O. și-a acordat ajutorul sau a patronat acțiuni destinate conservării și salvării a numeroase monumente ale civilizațiilor aflate în pericol. Desigur, munca cea mai dificilă (și mai spectaculoasă totodată) a constituit-o salvarea templelor de la Abu Simbel. Printre celelalte acțiuni de salvare a unor vestigii istorice la fel de celebre amintim: Parthenon ; vestigiile de la Cappatoce și din regiunea Izmir (Turcia) ; Mohenjo-Daro (Pakistan); grotele de la Ajanta (India); Persepolis și Pasargarde (Iran) ; Cesifon și Ninive (Irak) ; vestigiile de la Baalbek (Liban); uriașele statui din Insula Paștelui (Chile) ; templul maya de la Bonampak (Mexic) ; palatele regale de la Abomey (Dahomey). Prima misiune întreprinsă de U.N.E.S.C.O. pentru salvarea unor monumente aflate în pericol datează din 1950, cînd un cutremur a distrus o parte a celebrei așezări Cuzco din Peru. Misiunile organizate de U.N.E.S.C.O s-au ocupat nu numai cu salvarea unor monumente, ci și cu conservarea și restaurarea lor. Amintim că în anul 1964 era lansată o campanie de protejare a operelor de artă, în urma căreia au fost create cursuri speciale de formare tehnică la Jos (Nigeria), în Mexic și la Bagdad. Au fost restaurate celebrele monumente de la Borobudur (Jawa), monumentele din Katmandu (Nepal), din Liban, din Veneția. În ceea ce privește salvarea templelor de la Philae, supranumite „perla Nilului" (despre care am relatat la această rubrică în nr. 12 din acest an), iată amănuntele solicitate. Templele existente la Philae și construite în urmă cu peste două mii de ani sînt acoperite de apele Nilului o mare parte din an și, în cazul în care nu se întreprinde o acțiune, urgentă, vor fi deteriorate iremediabil. S-a hotărît demontarea și transplantarea lor de pe insula Philae în insula apropiată Agilkia unde vor fi reconstituite. Lucrările, extrem de dificile, urmează să înceapă în iulie 1972. Monumentele de la Philae sînt ultimele aflate încă în pericol în Nubia. Imaginea alăturată reprezintă o parte a acestor temple : în stînga se află sanctuarul consacrat zeului Horus ; sculpturile care împodobesc capitelurile înfățișează pe zeița Hathor (vaca sfîntă, mamă a lumii). În dreapta sînt sculptați zeii Egiptului păzind poarta monumentală a templului lui Isis.

Gheorghe Apostol, Jimbolia. Semnarea cu inițiale este o practică uzuală în presă. În legătură cu cealaltă întrebare, vă sugerăm consultarea unor manuale de economie politică și socialism științific. **Dan Gheorghe, Tohanul Vechi, jud. Brașov.** Articolul trimis de dv. nu aduce nici o completare față de cele publicate recent de revista noastră. Așteptăm altceva. **Lache Popea, București.** Temele la care vă referiți se încadrează în profilul revistei și, potrivit scrisorilor pe care le primim la redacție, ele corespund interesului manifestat de numeroși cititori.

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17.60 10, Internațional 18 52 63 și 19 53 55 Telex 197

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

Abonamentele pentru străinătate : prin I.C.E. „Libri", Calea Victoriei nr. 126, căsuța poștală 134—135, Telex 225

C.P.C.S

Uzinele chimice VALEA CĂLUGĂREASCĂ

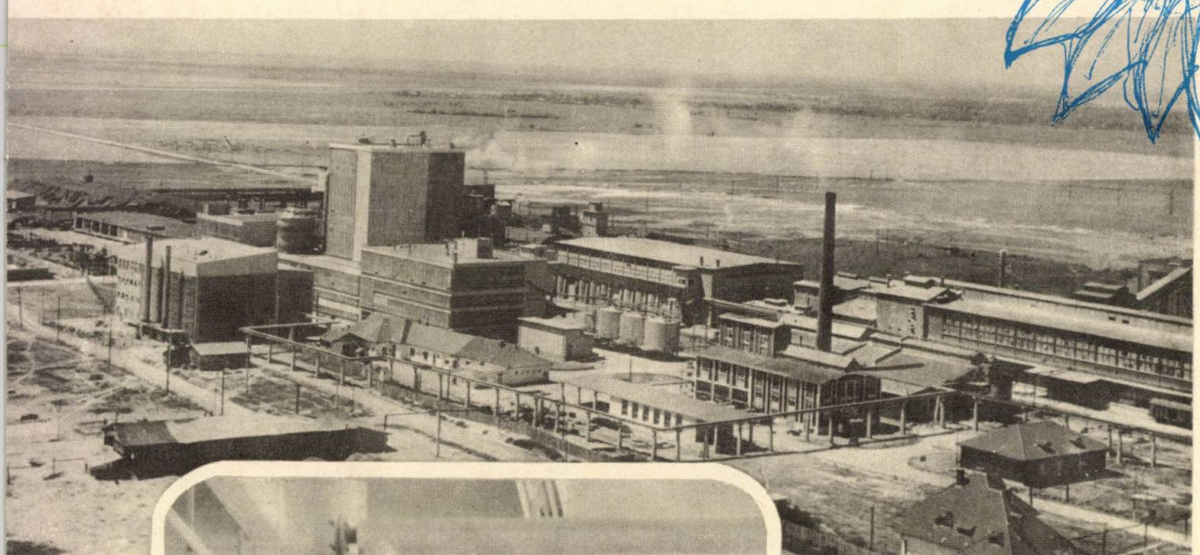

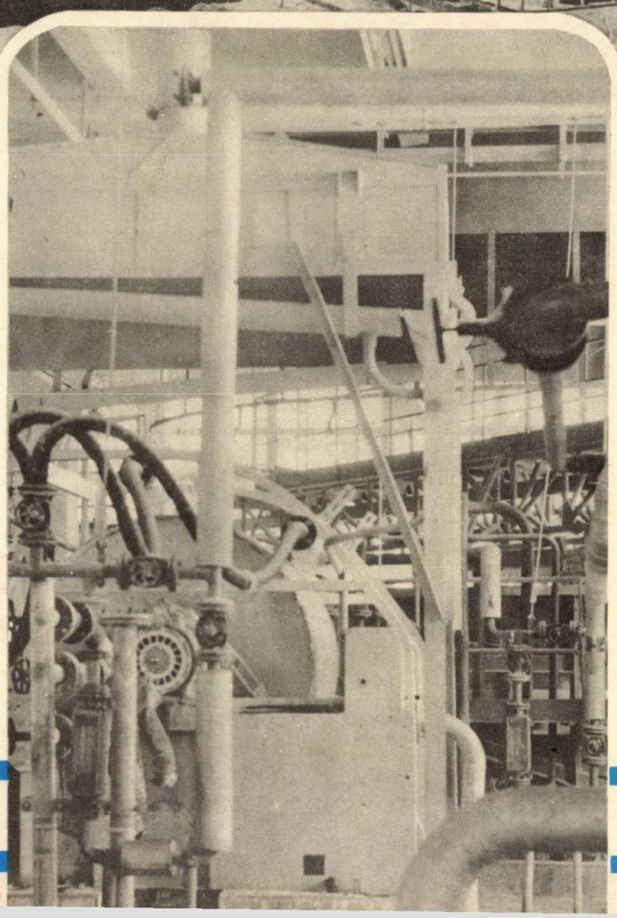

REALIZEAZĂ
PENTRU PIAȚA INTERNĂ
ȘI EXPORT
PRODUSE
MULT SOLICITATE :

- **superfosfat și săruri pe bază de fosfor cahexametafosfat de sodiu, fosfat disodit și trisodit, fosfat diamoniu, fosfat monopotasic, săruri de fosfatare pe bază de zinc și de mangan — similare cu sărurile Bonder — săruri de topire — similare cu sărurile Joha — tripolifosfat de sodiu.**
- **acid sulfuric, bioxid de sulf lichid, sulfiți alcalini, rodalit, cement de cupru.**
- **oxid de zinc și ultramarin.**
- **oxigen termic și medicinal**

Combinatul chimic CRAIOVA

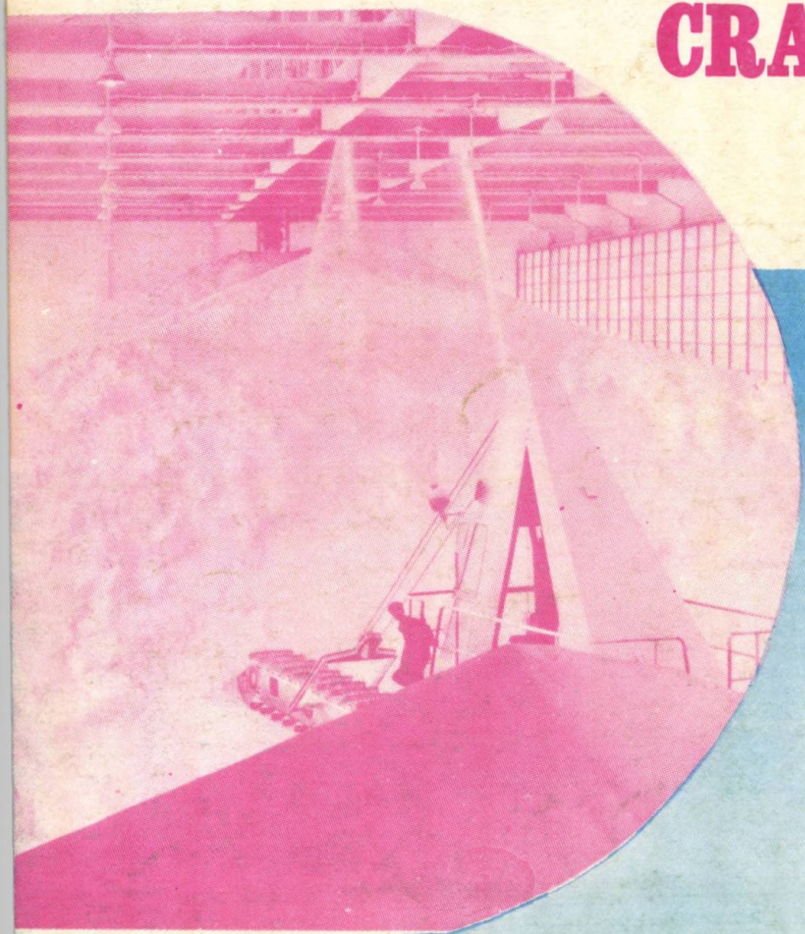

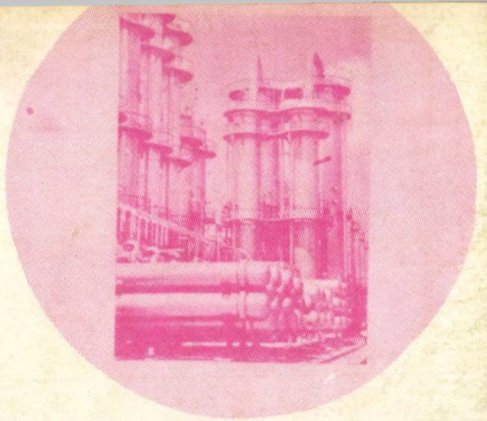

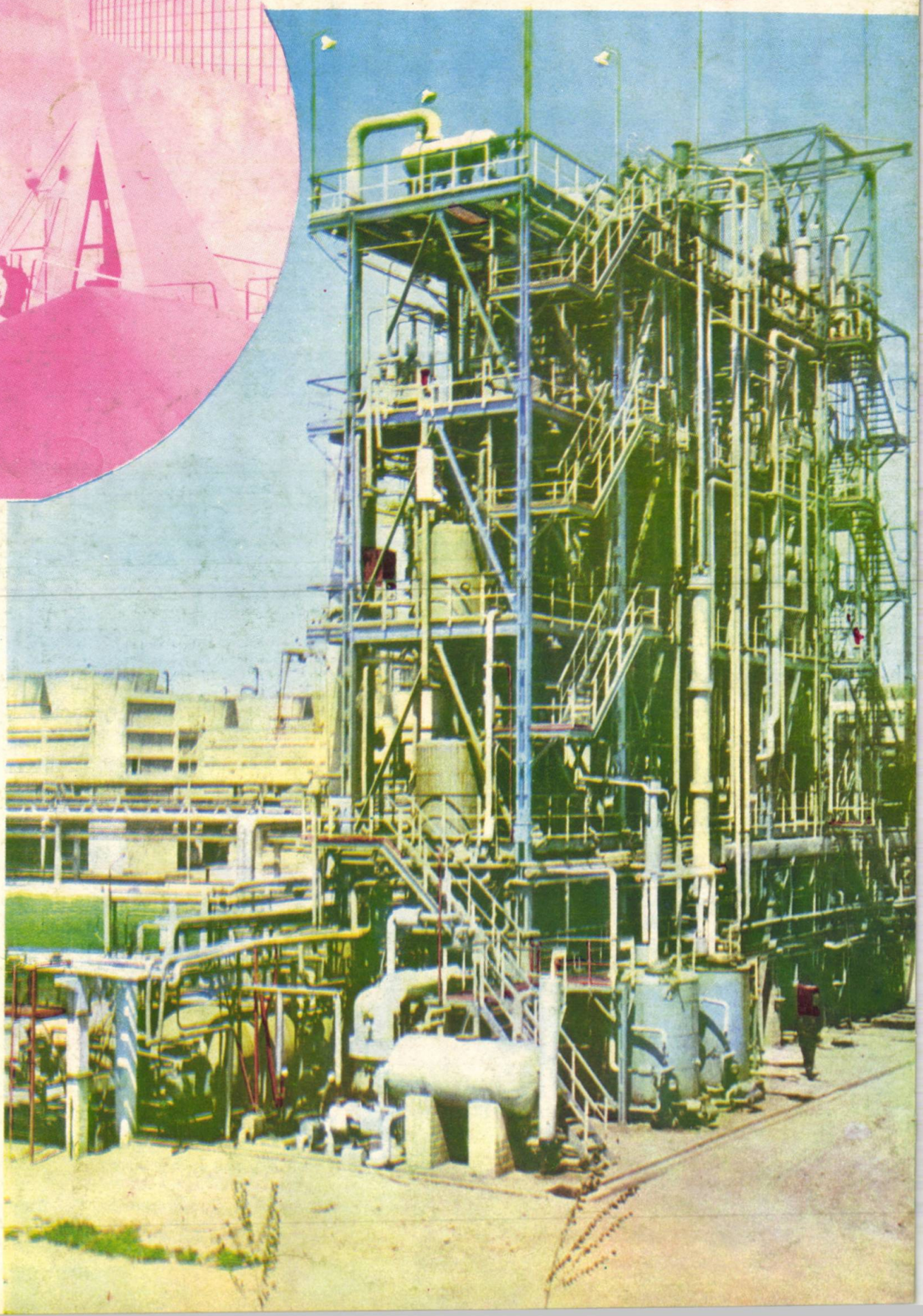

PRODUCE

- acetilenă
- acetaldehidă
- acid acetic
- Butanol
- acetat de vinil monomer
- poliacetat de vinil catalizator pt. sinteza butanolului și acetatului de vinil monomer
- acid nicotinic

- oxigen tehnic
- amoniac
- acid azotic
- azotat de amoniu
- uree îngrășământ și uree tehnică
- catalizatori pt. industria amoniacului

Lei 2

LUMEA

Nr. 38

16 septembrie 1971

CHILE

Realizări şi perspective

INFLAŢIA ŞI REALITĂŢILE SOCIALE DIN OCCIDENT

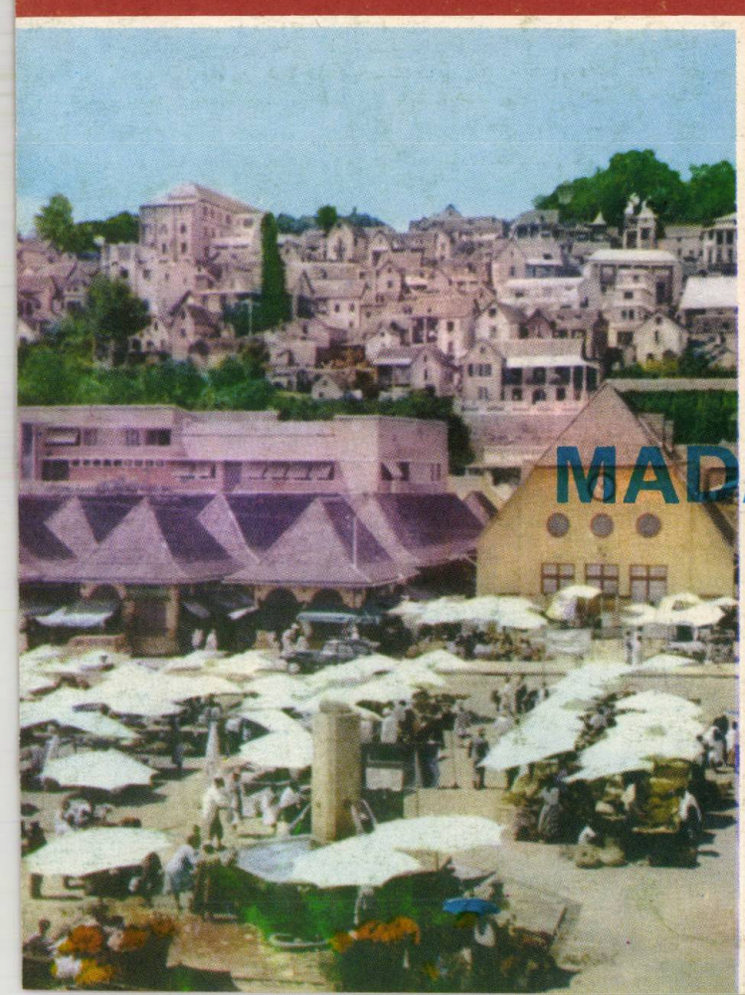

MADAGASCAR

AMURGUL MERCENARILOR

În prezența
tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU
s-a deschis
la București
cel de-al V-lea
pavilion de mostre
de bunuri
de consum

LUMEA

Nr. 38 (412) 16 septembrie 1971

MAI SÎNT doar cîteva zile pînă la deschiderea lucrărilor celei de a XXVI-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Despre problematica înscrisă pe agenda sesiunii și activitățile pe care le generează încă de pe acum, în corespondența noastră din New York (pag. 4). Interviurile cu Edvard Hambro, președintele celei de a XXV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., și cu Ibrahim Helmi Abdel-Rahman, director executiv al O.N.U.D.I., ne-au oferit prilejul de a cunoaște opiniile unor factori responsabili din sistemul Națiunilor Unite în legătură cu aspectele majore ale activității prezente și de perspectivă a Organizației, soluțiile ce se preconizează, contribuția României în această direcție (pag. 12).

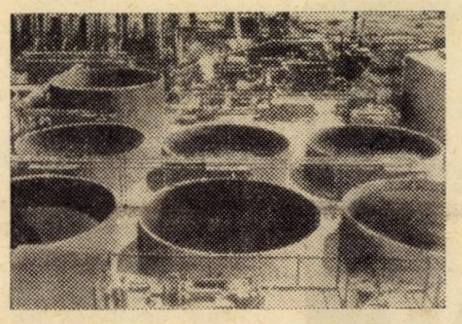

REPUBLICA CHILE sărbătorește la 18 septembrie ziua proclamării independenței (1810). Totodată, în aceste zile s-a împlinit un an de la victoria Unității Populare, victorie care a deschis o nouă pagină în istoria țării. Semnificația acestor evenimente, politica de perspectivă a guvernului chilian, inițiativele și proiectele de viitor, precum și dezvoltarea relațiilor cu România sînt evocate în interviul acordat revistei noastre de ambasadorul Republicii Chile la București (pag. 10).

INFLAȚIA, fenomen cu vechi state de serviciu în societatea capitalistă, este astăzi o boală generală și endemică ce ține de esența capitalismului contemporan. Guvernele occidentale se întrec în a asigura opinia publică, tot mai alarmată de creșterea continuă a costului vieții, că inflația își va pierde curînd din virulență, dar realitatea infirmă pe zi ce trece aceste asigurări. Tulburările monetare din ultimele săptămîni, ca urmare a deprecierii inflaționiste a dolarului, au dus la o adîncire a instabilității valorice a banilor capitaliști și deci la o nouă răbufnire a inflației. Diferite „teorii" burgheze încearcă să „explice" acest fenomen dar ocolesc realitățile sociale și adevăratele rădăcini ale răului — politica monetară expansionistă, militarizarea economiei naționale, politica de dominație economică, întreținerea unor focare de război etc. (pag. 20).

LA 2 AUGUST începea, la Khartum, procesul fostului „centurion invulnerabil", Rolf Steiner. Astfel se încheie ultimul act al carierei unuia din acei „faimoși" mercenari care, prin forță și teroare, au încercat în ultimii ani să impună pe continentul african stări de lucruri condamnate de istorie. Pe banca acuzării se află, de fapt, întreaga instituție a mercenariatului, asasini plătiți pentru a susține interesele rapace ale unor monopoluri capitaliste. De unde vin și cum sînt recrutați, cine le sînt patronii și cum acționează acești „professional comando", acești virtuoși ai industriei asasinatului ? (pag. 23).

ROMÂNIA — PREZENȚE, CONTACTE, OPINII

Convorbiri cu :

Hoang Van Hoan, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, vicepreședinte al Comitetului permanent al Adunării Naționale. 2.

Renée Short, membră a Parlamentului britanic, vicepreședinta Asociației Anglia-România, vicepreședinta grupului parlamentar pentru promovarea comerțului est-vest. 3.

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

New York. Înaintea deschiderii Sesiunii O.N.U. Sergiu Verona. 4.

Geneva. Forumul atomului pașnic. Corneliu Vlad. 5.

Londra. Puncte fierbinți pe agenda politică. Stelian Țurlea. 6.

Copenhaga. Devansarea alegerilor. Ștefan Nicolae. 7.

Alerta continuă. Ilie Olteanu. 7.

Franța. Evoluții pe scena politică. Florica Șelmaru. 14.

S.U.A. Dar faza a doua a programului economic ? Felicia Antip. 18.

Procesul Rolf Steiner. Amurgul mercenarilor ? Rodica Georgescu. 23.

DIN SURSE. 9.

INTERVIURILE NOASTRE

Homero Julio, ambasadorul Republicii Chile la București. 10.

Edvard Hambro, președintele celei de-a XXV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. 12.

Ibrahim Helmi Abdel-Rahman, director executiv al O.N.U.D.I. 13.

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

Varșovia. Pregătiri pentru Congresul P.M.U.P. Iosif Dumitrașcu. 16.

Tîrgul de la Brno la a XIII-a ediție. Ilie Șerbănescu. 17.

REALITĂȚI ALE SOCIETĂȚII CAPITALISTE

Monopolurile, muncitorii și inflația. Dr. Costin C. Kiriței escu. 20.

DOCUMENTAR

Madagascar. Rodica Țepeș. 25.

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Magyar Nemzet, Le Monde Diplomatique, International Herald Tribune, L'Express, Jeune Afrique. 27—30.

PROFIL

Olafur Johannesson, primul ministru al Islandei. 30

POȘTA REDACȚIEI. 31—32

ROMÂNIA
● prezențe contacte opinii

HOANG VAN HOAN

membru al Biroului Politic al C. C. al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, vicepreședinte al Comitetului Permanent al Adunării Naționale

SENTIMENTE DE SOLIDARITATE PRIETENEASCĂ

— Cum apreciați desfășurarea actualei dv. vizite în România, după ce ați purtat convorbiri cu personalități ale vieții publice din țara noastră ?

— Delegația Adunării Naționale a Republicii Democrate Vietnam a făcut o vizită de prietenie în România frățească, în momentul în care poporul vietnamez din nord și din sud valorifică victoriile sale, fiind hotărît să-și intensifice lupta împotriva imperialiștilor americani, pentru salvarea națională pînă la victoria finală. Înalții reprezentanți ai Partidului Comunist Român și ai guvernului, poporul român însuși, ne-au primit ca pe niște frați veniți de pe marele front al luptei împotriva imperialismului. Putem spune că vizita noastră de prietenie a obținut rezultate frumoase. Sîntem convinși că această vizită va aduce o contribuție însemnată la întărirea și dezvoltarea solidarității prietenești existente între cele două popoare ale noastre.

— Itinerarul vizitei dv. a parcurs o serie de obiective social-economice, regiuni variate ale României. Care este opinia dv. în ceea ce privește dezvoltarea socialistă a României ?

— În cursul vizitei în România am avut ocazia să cunoaștem unele obiective agricole, industriale și culturale etc. ; de asemenea să ne întîlnim cu oameni ai muncii într-o atmosferă deosebit de călduroasă. Datorită acestor vizite și întîlniri, am înțeles mai bine hărnicia și spiritul creator al poporului român, am văzut cu ochii noștri marile realizări pe care poporul român, sub conducerea Partidului Comunist Român, le-a obținut în opera de construire a țării. Sîntem convinși că pe baza acestor realizări, poporul român are capacitatea deplină de a înainta pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, conform hotărîrilor Congresului al X-lea al P.C.R.

— Poporul român a urmărit și urmărește cu un viu interes eforturile depuse de poporul vietnamez pentru edificarea unei societăți și economii avansate. Ce ne puteți spune despre programul de dezvoltare al Republicii Democrate Vietnam ?

— În condițiile grele de război, poporul nostru, sub conducerea Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, muncește și luptă în același timp, obținînd rezultate importante în edificarea construirii socialismului. Datorită eforturilor proprii, al sprijinului țărilor frățești, noi am depășit mari dificultăți și încercări, asigurînd nevoile principale de trai ale poporului, precum și cerințele frontului. Pe baza succeselor obținute, poporul nostru îndeplinește cu entuziasm hotărîrea Conferinței a 11-a a Comitetului Central al Partidului, depune eforturi pentru refacerea economiei, a rănilor provocate de războiul de distrugere dus de agresorii americani, a pierderilor grele provocate de recentele inundații, înaintînd cu hotărîre pe calea dezvoltării economiei naționale și pregătind bazele pentru dezvoltarea îndelungată a construcției socialismului.

— Ce importanță acordați rolului pe care îl au de jucat vizitele reciproce în mai buna cunoaștere și prietenie între popoare ?

— Noi dăm o înaltă apreciere vizitelor reciproce de prietenie dintre țările frățești care au drept scop cunoașterea mai bună și întărirea relațiilor bune existente — vizite ce contribuie la dezvoltarea colaborării frățești și la solidaritatea militantă, bazate pe principiile marxism-leninismului și a internaționalismului proletar. Chiar vizita de prietenie a delegației Adunării Naționale a R.D. Vietnam în România urmărește realizarea acestui scop.

— Acum, la sfîrșitul vizitei în România, cu ce gînduri despre țara și poporul nostru vă îndreptați spre țara dv.

— Am adus în România sentimentele de solidaritate prietenească ale poporului vietnamez pentru poporul român, care înaintează pe drumul victorios al construirii socialismului. Părăsind România, ducem cu noi sentimentele de solidaritate prietenească ale poporului român față de poporul vietnamez, popor ce obține victorii în lupta sa împotriva agresorilor americani. Cînd vom ajunge în țară, vom informa Comitetul Central al Partidului, Adunarea Națională, Guvernul și întregul popor vietnamez despre marile realizări obținute de poporul român, precum și despre sprijinul călduros acordat de poporul român poporului vietnamez. Acestea vor constitui o nouă încurajare pentru poporul nostru în rezistența împotriva imperialismului și în opera de edificare a socialismului. Sîntem hotărîți să depunem toate eforturile noastre pentru cimentarea prieteniei trainice dintre cele două popoare ale noastre.

RENEE SHORT

membră a Parlamentului britanic, vicepreședinta Asociației de prietenie Anglia-România, vicepreședinta grupului parlamentar pentru promovarea comerțului est-vest.

CONSTATĂRI ȘI PERSPECTIVE

— În ultimii ani ați mai vizitat România. Cum apreciați evoluția social-economică a țării noastre ?

— Am venit prima oară în România în 1967. Apoi în 1969. În sfîrșit, anul acesta în calitatea mea de vicepreședintă a Asociației de prietenie Anglia-România, am fost din nou invitată în țara dv. Orice străin care vizitează țara dv. și în primul rînd unul interesat de modul cum evoluează, în multiple domenii, România, poate afirma că dezvoltarea economiei și societății românești este absolut excepțională.

În ceea ce mă privește, eu sînt interesată în special de domeniul dezvoltării obiectivelor sociale; locuințe, obiective culturale, școli, etc. Încă de la prima mea vizită în România și apoi de fiecare dată cînd am revenit, am fost extrem de impresionată de ritmul în care se clădește nu numai în centrele urbane mari, dar și în provincie. Drumuri noi, blocuri noi, școli noi. Și, ceea ce m-a frapat plăcut, teatre noi. În afara evoluției rapide a mijloacelor de culturalizare am observat și diferențe importante față de 1967 spre exemplu, în creșterea standardului de viață al populației.

— În calitatea dv. de membră în Parlamentul britanic ce rol acordați vizitelor reciproce ?

— Cred că vizitele reciproce au o mare importanță dacă sînt bine folosite. Eu consider că o vizită este o perioadă de lucru, „de vîrf", în vederea prospectării și perspectivării tuturor posibilităților ce decurg pentru ca relațiile între două țări să se dinamizeze. Firește „vizitele personalităților sînt și utile, și importante, și binevenite. Dar consider că ele trebuie însoțite de alte vizite : ale oamenilor de afaceri, oamenilor de știință, tehnicienilor etc. Îmbogățind paleta acelora care intră în contact, grăbim rezultatele practice în adîncirea relațiilor.

— Vă rugăm, ca în continuare să ne vorbiți despre activitatea Asociației de prietenie Anglia-România.

— Asociația noastră a înregistrat succese în ultima perioadă : a crescut numărul membrilor, al turiștilor care își exprimă dorința să vină în România, am organizat o serie de acțiuni. Dar perspectivele sînt, în continuare, foarte largi : avem în proiect schimburi de conferențiari (care să organizeze conferințe pe teme privind realitățile noastre precum și ale dv.), schimburi de expoziții, amplificarea turismului. În legătură cu expozițiile, trebuie să subliniez că în Anglia se urmărește cu un interes deosebit școala modernă de arhitectură românească. De asemenea pictura dv. modernă. De aceea, venind direct în sprijinul publicului britanic, vom dinamiza, practic, prezențele românești în țara mea.

— În afara calității dv. de vicepreședintă a Asociației Anglia-România, sînteți vicepreședinta grupului parlamentar pentru promovarea comerțului est-vest. Care este opinia dv. în legătură cu perspectivele relațiilor economice între România și Marea Britanie ?

— Efervescenței în planul relațiilor internaționale ale României îi corespunde o efervescență în planul dezvoltării economice și al relațiilor ei, în acest domeniu, cu alte țări. Producînd, România propune mărfuri noi. Dezvoltîndu-se în sectoare noi, ea solicită produse noi, în special în sectorul industriei grele. Să vă dau un exemplu al adîncirii relațiilor noastre economice : în ultimii 6—7 ani, schimburile noastre au crescut de 5 ori !

De cînd a fost adoptată în România legea privind organizarea întreprinderilor de comerț exterior, Marea Britanie, prin oamenii de afaceri interesați, consideră posibile și utile înființarea unui cît mai mare număr de întreprinderi mixte. Avem multe domenii de cooperare : centrale electrice, industria aeronautică, fabrici de îngrășăminte, utilaj greu etc.

Perspectivele relațiilor noastre economice sînt extrem de pozitive, mai ales că avem și posibilități și bune intenții.

Prezențe românești la tîrguri internaționale

LEIPZIG

Între 5 și 12 septembrie s-a desfășurat la Leipzig ediția de toamnă a Tîrgului internațional la care 6 500 firme din 55 de țări au expus produsele lor. Conform cu schimbarea profilului tîrgului de toamnă, unde pînă acum erau expuse exclusiv bunuri de consum, la actuala ediție, au expus și unele ramuri industriale ca : chimie și mașini poligrafice.

România a participat în acest an pentru a 38-a oară la tîrgul de la Leipzig. Produsele românești expuse la actuala ediție a Tîrgului internațional de la Leipzig — produse ale industriei chimice, industriei lemnului, textile și confecții, artizanat, cărți, produse agroalimentare — s-au bucurat de un interes deosebit din partea vizitatorilor.

Printre personalitățile țării gazdă, care au vizitat standurile românești se numără Kurt Fichtner, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. D. Germane, Horst Solle, ministrul economiei externe, Heinrich Meier, vicepreședinte al Comisiei de stat a planificării, Eduard Schwierz, locțiitor al ministrului economiei

Pavilionul românesc la Tîrgul internațional de la Leipzig

externe. Oaspeții, care au fost întîmpinați de ambasadorul României în R. D. Germană, Nicolae Ghenea, și de directorul pavilionului românesc, Maximilian Vardan, au dat o înaltă apreciere produselor expuse, îndeosebi pieselor de mobilă, confecțiilor și produselor chimice. Ei au purtat discuții privind posibilitățile de lărgire și adîncire a colaborării și cooperării economice între țara noastră și R. D. Germană.

ZAGREB

La 9 septembrie a avut loc inaugurarea Tîrgului internațional de toamnă, la a cărei festivități au participat președintele Iosip Broz Tito și soția sa, Iovanka Broz, președintele Consiliului Executiv Federal, Djemal Biedici, alte personalități iugoslave, reprezentanți ai corpului diplomatic, numeroși invitați de peste hotare. Pavilioanele Tîrgului internațional sînt amplasate pe o suprafață de 265 000 metri pătrați.

La marea expoziție de la Zagreb, care se desfășoară și în acest an sub semnul dezvoltării colaborării economice internaționale, participă, în afară de țara gazdă, un număr de 55 de state, printre care Albania, Austria, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, R. P. Chineză, R. D. Germană, R. F. a Germaniei, India, Italia, Iran, Japonia, Olanda, Polonia, România, S.U.A., Uniunea Sovietică, Ungaria.

La această ediție a Tîrgului, expun un număr de 25 de întreprinderi românești de comerț exterior, care prezintă o gamă variată de exponate, ilustrînd realizările economiei țării noastre. Sînt prezente produse ale industriei noastre constructoare de mașini, ale industriilor chimică, electrotehnică, materialelor de construcții, mașini de calculat moderne, microscoape și alte produse ale industriei optice, exemplare din toate tipurile de tractoare românești, produse ale industriei bunurilor de larg consum.

VIENA

În capitala Austriei a avut loc, între 5 și 12 septembrie, ediția jubiliară a Tîrgului internațional de toamnă, la care au expus 2 400 firme din țara gazdă și 2 121 firme străine din 36 de țări. 19 state prezintă expoziții colective în marea „Hală a națiunilor". Aici s-a aflat și pavilionul Republicii Socialiste România. Mărfurile și produsele românești ilustrează, în ansamblu, avîntul economiei țării noastre. Au fost expuse convertizoare, electromotoare, tipuri de noi televizoare și frigidere, aparate de măsură și control, microscoape, produse chimice, fire și fibre sintetice, medicamente, țesături, covoare, confecții, mobilă, produse alimentare — reprezentînd selecția a 27 de întreprinderi de comerț exterior. Un stand turistic a completat expoziția cu imagini ale frumuseților peisajului românesc.

Președintele federal al Austriei, Franz Jonas, însoțit de ministrul afacerilor externe, Rudolf Kirchschlaeger, a vizitat pavilionul Republicii Socialiste România din cadrul tîrgului internațional de toamnă de la Viena. La sosire, oaspeții au fost salutați de ambasadorul României, Dumitru Aninoiu. Președintele Austriei a apreciat produsele românești și modul lor de prezentare.

Pavilionul țării noastre a fost vizitat, de asemenea, de ministrul comerțului al Austriei, Josef Staribacher, de primarul Vienei, Felix Slavik, și de Bruno Pittermann, președintele grupului parlamentar al Partidului Socialist Austriac.

Rubrică realizată de
Radu BUDEANU

NEW YORK

ÎNAINTEA DESCHIDERII SESIUNII O. N. U.

Corespondență pentru „Lumea"

La sediul Națiunilor Unite din New York a început numărătoarea inversă. Sesiunea Adunării Generale intră de pe acum în drepturile sale, angajînd practic întreaga energie diplomatică a Organizației. Deși ordinea de zi a sesiunii a 26-a, ce va fi inaugurată marți 21 septembrie, este cunoscută în liniile sale esențiale, zi de zi survin încă evenimente care în mod neîndoielnic vor influența lucrările și evoluția sesiunii Adunării Generale.

În ultimele zile a devenit și mai discutată problema succesiunii actualului secretar general U Thant, mai ales după întîlnirea pe care el a avut-o cu personalul secretariatului O.N.U. din New York, cu care prilej și-a luat rămas bun de la cei 5 500 funcționari aflați în directa sa subordine. Apreciat ca un act formal prin care U Thant ține să-și reafirme, în preajma sesiunii, hotărîrea sa de a părăsi înalta funcție pe care o deține, evenimentul a stîrnit cu atît mai mult interes, cu cît, după cum se afirmă în cercurile O.N.U., mai multe guverne i-ar fi cerut lui U Thant să accepte prelungirea mandatului său cu unu-doi ani. Cereri insistente în această privință ar fi fost formulate din partea țărilor afro-asiatice. Declarația lui U Thant : „Aceasta este ultima zi a personalului O.N.U. la care particip în calitate de șef al administrației" — pare să reprezinte deocamdată răspunsul la aceste cereri.

După cum se știe, secretarul general este ales de către Adunarea Generală a O.N.U., la recomandarea Consiliului de Securitate. De aci decurge faptul că o hotărîre în această privință ar trebui să fie luată pînă la încheierea sesiunii, deci pînă spre mijlocul lunii decembrie. Printre personalitățile politice al căror nume este menționat cel mai des în legătură cu eventualitatea alegerii în funcția de secretar general al O.N.U. se număra reprezentantul Finlandei la Națiunile Unite, Max Jacobson, și cel al Austriei, Kurt Waldheim. Dar cercurile diplomatice de la O.N.U. sînt de părere că nici unul din cei doi nu ar avea suficiente șanse de a întruni, deocamdată, numărul necesar de voturi pentru a fi investit. Din aceste considerente, fără a se exclude nici posibilitatea intrării în cursă a altor candidați, se ia totuși în considerare și posibilitatea unei schimbări de ultim moment în atitudinea lui U Thant.

O altă problemă care este urmărită cu mare atenție și care este considerată drept una din problemele prioritare ale ordinei de zi este cea a dezbaterii privind reprezentarea R.P. Chineze în Organizația Națiunilor Unite. În ultimele zile au intervenit o serie de elemente importante. La 10 septembrie a fost difuzat ca document al O.N.U. declarația din 20 august a Ministerului afacerilor externe al R.P. Chineze, în care se arată că „restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze la O.N.U. și expulzarea clicii lui Cian Kai-și din această organizație sînt două aspecte inseparabile ale aceleiași chestiuni". Guvernul R.P. Chineze a declarat în mod solemn că în cazul în care la Națiunile Unite va apărea o situație „a două Chine", „o Chină, un Taiwan" sau „statutul Taiwanului rămîne a fi hotărît" sau orice situație similară, el „nu va avea absolut nimic de-a face cu O.N.U." Această declarație fermă a R.P. Chineze a accentuat izolarea manevrelor diplomatice duse de unele cercuri americane și a întărit sentimentul că problema repunerii Chinei populare în drepturile sale legitime capătă un caracter fundamental, principial. O dovadă a acestui proces rezidă, după cum se afirmă în cercurile O.N.U., în discutarea acestei probleme care inițial ar fi urmat să aibă loc la mijlocul lui noiembrie, imediat după dezbaterea generală, deci spre mijlocul lui octombrie.

În același context se discută intens despre ultimele evoluții în poziția Japoniei față de politica americană privitoare la reprezentarea R.P. Chineze în O.N.U. La Washington a luat sfîrșit vizita ministrului de externe al Japoniei. În mod formal, vizita era consacrată examinării dosarului economic japono-american. Lucrurile nu s-au limitat însă la aceasta. Dacă Japonia va urma o altă linie decît cea a S.U.A. în privința reprezentării Chinei la O.N.U., politica americană s-ar vedea serios izolată.

Menționăm în fine faptul că la această sesiune se prevăd serioase dezbateri în legătură cu problemele dezarmării. O serie de puncte de pe ordinea de zi sînt consacrate acestui domeniu major

Cairo :

ADOPTAREA NOII CONSTITUȚII

Un nou referendum, al patrulea în decurs de 4 luni, a solicitat votul alegătorilor egipteni, de data aceasta asupra noii Constituții a Republicii Arabe a Egiptului. Precedenta Constituție cu caracter provizoriu intrase în vigoare în 1964, iar înlocuirea ei fusese promisă de fostul președinte Nasser încă din 1968. O dată cu alegerea sa în fruntea statului egiptean, Anwar Sadat a înscris acest punct în programul său „pentru a da țării instituții stabile și definitive". După cum remarcă observatorii de la Cairo, noua Constituție continuă în linii generale pe cea anterioară dar, în același timp, ca aduce și cîteva noutăți. Printre acestea este citată creșterea rolului președintelui țării care va deține în viitor și funcțiile de comandănt suprem al armatei și al forțelor de poliție.

Desfășurat simbătă 11 septembrie, noul referendum s-a bucurat de o participare largă și, așa cum anunța un comunicat al Ministerului afacerilor interne al Republicii Arabe a Egiptului, în favoarea primei Constituții permanente a țării au votat 7 845252 de alegători, ceea ce reprezintă 99,98 la sută din totalul celor înscriși pe liste. Aceste rezultate, apreciază cotidianul egiptean „Al Ahram", constituie „începutul unei noi și importante etape în acțiunea națională de reorganizare totală a statului. Se prevede ca aceste schimbări să afecteze largi sectoare ale instituțiilor de stat, metodele actuale ale administrației și ale producției, precum și planurile dezvoltării interne".

Conform prevederilor noii Constituții, primul ministru Mahmud Fawzi a prezentat lui Anwar Sadat demisia cabinetului său. Președintele egiptean l-a desemnat tot pe fostul premier cu formarea noului guvern. În acest sens, Mahmud Fawzi a început consultările : anunțarea componenței cabinetului este prevăzută pentru aceste zile. Pe de altă parte, președintele Anwar Sadat a anunțat că viitoarele alegeri vor avea loc la 27 octombrie, iar noua Adunare Națională se va reuni la 11 noiembrie.

Observatorii diplomatici din capitala egipteană au manifestat un interes deosebit față de vizita pe care șeful diplomației engleze, sir Alec Douglas Home, a întreprins-o la Cairo — prima vizită oficială pe care un ministru britanic de externe o efectuează în Egipt din 1955. Home a mai fost la Cairo anul trecut (ca reprezentant oficial al guvernului englez la funeraliile lui Nasser). După primele întrevederi avute la Cairo, luni, Alec Douglas Home a semnat un acord privind compensațiile pe care Marea Britanie le va primi pentru bunurile naționalizate în Republica Arabă a Egiptului — acord apreciat de ministrul de externe britanic ca un „act final al divergențelor de ordin economic dintre cele două țări". În continuare, sir Alec D. Home a avut convorbiri cu președintele Sadat, cu premierul Mahmund Fawzi, precum și cu ministrul de externe egiptean, Mahmud Riad, iar miercuri a părăsit Cairo plecînd la Rabat.

D. C.

al vieții internaționale, căruia zilele acestea i s-a mai adăugat o propunere și anume cea cuprinsă în scrisoarea Ministerului de externe al U.R.S.S. de a se organiza o conferință mondială de dezarmare. Ținînd seama de amplitudinea și ponderea problemelor înscrise pe agendă, apare pe deplin explicabil interesul cu care este așteptată deschiderea celei de a 26-a sesiuni a O.N.U.

Sergiu VERONA

New York, 14 septembrie

GENEVA

FORUMUL ATOMULUI PAȘNIC

Corespondență pentru „Lumea"

„Forumul atomului pașnic", cum este denumită aici, la Palatul Națiunilor, cea de-a patra Conferință internațională asupra folosirii energiei atomice în scopuri pașnice își încheie la 16 septembrie lucrările. Marea reuniune internațională a savanților atomiști — cea mai importantă manifestare de acest gen care a avut loc pînă acum — oferă, după cum spunea nu de mult profesorul Sigvard Eklund, directorul Agenției Internaționale pentru Energia Atomică „un prilej unic pentru schimbul de informații asupra unui larg evantai de subiecte privind tehnologia nucleară".

Din multiplele activități desfășurate în ședințele generale zilnice și în numeroasele ședințe tehnice ale conferinței s-au degajat însă, dincolo de aspectele de strictă specialitate, o serie de elemente cu caracter general, datorită rolului tot mai important al utilizării energiei nucleare în dezvoltarea societății contemporane. Numeroși participanți la lucrările conferinței au apreciat că în contextul revoluției tehnico-științifice contemporane, energia nucleară constituie unul din factorii de bază, cu profunde implicații asupra unei multitudini de sectoare ale vieții economice și sociale. „Energia atomică — declara vicepreședintele conferinței, profesorul I. Rabi — fără a fi atins încă vîrsta maturității depline, a depășit-o pe cea a copilăriei. Aplicațiile sale au determinat nașterea unor activități deosebit de importante în industrie, știință, medicină, arheologie și astronomie".

În cadrul dezbaterilor s-a subliniat totodată că atît energia nucleară, cît și aplicațiile tehnologiilor nucleare solicită în cercetare și industrializarea lor investiții deosebite, o înaltă tehnicitate, cadre pregătite în numeroase domenii, toate acestea presupunînd eforturi care depășesc curent posibilitățile unei singure țări. În acest sens, ministrul japonez al științei și tehnologiei, Watara Hiraizumi aprecia că mobilizarea imenselor resurse financiare și umane pe care le va solicita tot mai mult în viitor avîntul energeticii nucleare, nu poate fi concepută în afara unei conlucrări strînse între diferitele țări ale lumii, fie ele mari sau mici. În cadrul conferinței s-au făcut auzite de altfel pledoarii convingătoare în favoarea accentului deosebit care trebuie pus pe cooperarea între state în domeniul nuclear.

La prezenta conferință de la Geneva s-a exprimat totodată, încă din ședința inaugurală, în mesajul secretarului general al Națiunilor Unite, U Thant, ideea complexității cooperării internaționale în domeniul aplicațiilor pașnice ale energiei atomice, care reflectă contradicțiile generate de caracterul bivalent al utilizării energiei atomice și de nivelul inegal de dezvoltare a statelor.

Pronunțîndu-se pentru dezvoltarea cooperării internaționale în domeniul nuclear o serie de participanți la lucrările conferinței s-au referit la elementele noi pe care le introduce în acest domeniu Tratatul de neproliferare. S-a subliniat în această privință că Tratatul, creat în scopul realizării unui pas înainte pe calea securității internaționale, trebuie pe de o parte să fie o verigă a lanțului de măsuri care să ducă la dezarmarea nucleară, iar pe de altă parte, să constituie un element constructiv în dezvoltarea aplicațiilor pașnice ale energiei nucleare între statele parte la Tratat.

Conferința a constituit un prilej propice pentru prezentarea realizărilor obținute de România în cîmpul introducerii aplicațiilor atomice și nucleare în domenii tot mai numeroase ale economiei și ale vieții sociale. Comunicările prezentate de oamenii de știință români au învederat faptul că, deși dezvoltarea energeticii nucleare în România se află încă la începuturile sale, aplicațiile tehnicilor atomice pătrund tot mai mult în viața de zi cu zi. Acționarea procesului de dezvoltare în acest domeniu important este asigurată astăzi de primul program nuclear național, ale cărui previziuni fundamentale se regăsesc într-un ansamblu de obiective științifice, tehnologice și industriale. Angajînd toate ramurile industriale și numeroase alte sectoare ale economiei noastre naționale și vieții sociale, programul fixează ca scopuri principale industrializarea energiei nucleare, în sensul instalării pînă în 1980 a unei puteri de 1 000 MW și a realizării de industrii conexe, concomitent cu efectuarea de cercetări fundamentale slujind înfăptuirea programului și introducerea de tehnici nucleare într-un mare număr de sectoare economice și științifice.

În acest moment al bilanțului lucrărilor Conferinței de la Geneva, în rîndul celor peste 4 000 de participanți la lucrările sale, se exprimă un consens cvasiunanim asupra faptului că această reuniune, comparativ cu celelalte de acest gen desfășurate pînă acum, marchează un moment nou în domeniul utilizării pașnice a energiei din atom, consfințind competitivitatea sa din punct de vedere economic. La Palatul Națiunilor se apreciază, deopotrivă, că lucrările celei de-a patra conferințe a atomului pașnic se înscriu pe linia curentului tot mai larg afirmat în lumea de azi, de intensificare a colaborării internaționale, în interesul fiecăreia din țările lumii, a păcii și progresului general.

Corneliu VLAD

Geneva, 15 septembrie

FOTOCRONICA

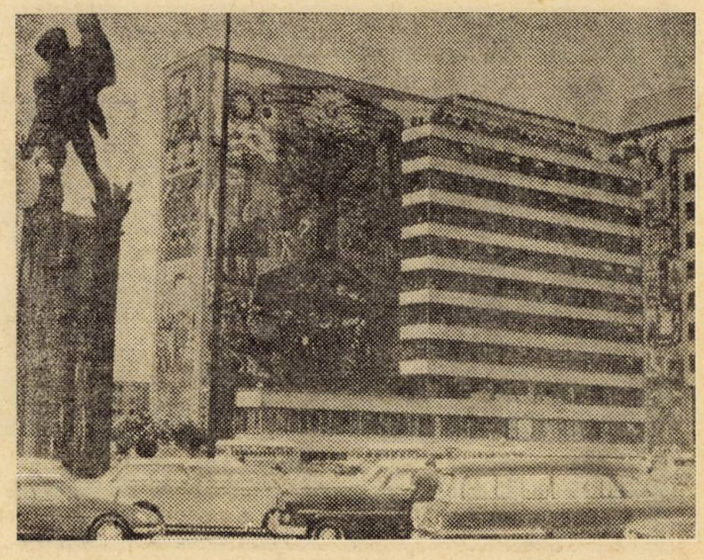

La 16 septembrie, Mexicul celebrează ziua proclamării independenței (1810). În imagine, una dintre străzile principale din Ciudad de Mexico

LONDRA

PUNCTE FIERBINȚI PE AGENDA POLITICĂ

Două evenimente politice britanice anunță o toamnă agitată, în care dezbaterile asupra mai multor probleme de importanță pentru calmul intern și pentru relațiile externe se presupun foarte prelungite : conferința anuală a Congresului sindicatelor britanice (T.U.C.) și rechemarea Parlamentului din vacanță, hotărîre la care se recurge numai în situații extrem de grave. Amîndouă evenimentele stau sub semnul unei tensiuni care, acumulată, a cuprins toate rîndurile politicienilor.

Atenția concentrată asupra celei de a 103-a conferințe anuale a T.U.C., desfășurată săptămîna trecută la Blackpool, a fost pe deplin îndreptățită tocmai în aceste momente cînd dificultățile economice cărora Marea Britanie este nevoită a le face față au sporit, numărul șomerilor oscilează în jur de 900 000 de persoane (se așteaptă cu îngrijorare atingerea unui milion către sfîrșitul anului), inflația nu pare a fi înfrînată, iar miniștrii conservatori, a căror politică economică e fundamentată pe o confruntare cu sindicatele, nu au răspuns încă direct refuzului acestora de a colabora cu organismele guvernamentale care se ocupă de relațiile de muncă. Atitudinea sindicatelor s-a reflectat în primul rînd în două rezoluții ale conferinței, elaborate, amîndouă, în spiritul acelei hotărîri finale „de a continua lupta pentru apărarea intereselor membrilor sindicatelor" : condamnarea proiectului de lege antisindicală și respingerea ideii aderării Angliei la Piața comună. Legea antisindicală, înaintată de ministrul muncii Robert Carr în luna iulie, reprezintă — au afirmat un însemnat număr de delegați — prin prevederile sale (între care sancționarea cu mari amenzi a sindicatelor care nu se înregistrează și a membrilor care declanșează ori participă la „grevele neoficiale") o lezare a drepturilor și libertăților oamenilor muncii. Rezoluția care „exprimă îngrijorarea Congresului" față de asemenea măsuri menite să îngrădească activitatea sindicatelor britanice, adoptată cu o majoritate de 1 125 000 de voturi, este destinată să arate opiniei publice că sindicatele britanice reprezintă o forță, în primul rînd, prin cei aproximativ 10 milioane de membri, îngrijorați de evoluția economică actuală. Înrăutățirea situației economice a constituit de altfel și unul din argumentele respingerii ideii aderării Marii Britanii la Piața comună în condițiile negociate de guvern — rezoluție prezentată de secretarul general al sindicatului din transporturi, Jack Jones, și adoptată de Congres cu o mare majoritate. Printre dezavantajele care ar urma pentru Anglia, vorbitorii au subliniat o nouă creștere a prețurilor, a șomajului și a deficitului balanței de plăți, precum și îngrădirea suveranității țării. O problemă de ordin extern, cum este intrarea în Piața comună, nu poate fi separată de ansamblul politicii conservatoare, deci implicit de măsurile economice. Or, au adăugat ei, înainte ca Parlamentul să ia o hotărîre în legătură cu aderarea ar trebui organizate alegeri generale în care să se poată afla poziția și dorințele întregii populații. Potrivit comentariilor, decizia Congresului întărește și mai mult poziția adversarilor aderării, ceea ce ar putea exercita o influență puternică asupra apropiatului Congres al partidului laburist, la începutul lunii octombrie, la Brighton. Liderul laburist Harold Wilson, acum adversar al intrării în C.E.E., pare să încline spre potențialul unor tendințe din ce în ce mai importante în viața politică britanică.

Considerarea poziției liderului laburist de către unele ziare drept „mai suplă", nu se rezumă numai la problemele economice. Rechemarea Parlamentului din vacanță se înfăptuiește tot la cererea opoziției, a doua în decurs de o lună (la 22 septembrie se va reuni Camera Lorzilor, la 23 septembrie Camera Comunelor — amîndouă în același scop : discutarea situației incendiare din Irlanda de Nord). Hotărîrea e privită de toți comentatorii ca o recunoaștere din partea autorităților britanice a dificultăților și neliniștii iscate de situația din Ulster. Întrevederile de unsprezece ore, cu ușile închise, de la Chequers, dintre premierii Edward Heath și Jack Lynch, în legătură cu soarta celor șase provincii din nord-estul Irlandei, nu s-au sfîrșit, cum se presupunea de altfel, prin vreun acord. Dar, chiar dacă cele două părți nu au renunțat la pozițiile lor, iar părerile în ceea ce privește inițiativele politice necesare nu au putut fi apropiate, anunțarea reluării contactelor și discuțiilor după o vreme denotă că legăturile dintre Londra și Dublin nu sînt întrerupte și că sînt de prevăzut contacte ulterioare. O întîlnire concepută pentru sfîrșitul acestei luni, în trei (la care alături de reprezentanții guvernelor de la Londra și Belfast să participe și Dublinul), întîlnire refuzată pînă acum fie de partea londoneză, fie de Ulster, ar putea apropia, cel puțin în unele aspecte, opiniile vizînd soarta Irlandei de Nord.

Irlanda de Nord se află, după numeroase opinii, la marginea unui război civil, tensiunea nu scade în intensitate, numărul morților, din 1968 pînă astăzi, a depășit o sută, iar pagubele materiale sporesc neîncetat. Pornind de la aceste evidente constatări, cererea opoziției laburiste, mai insistentă decît cea din august, a fost însoțită de un plan în 12 puncte prin care se cere, între altele, crearea unei comisii formate din reprezentanți ai guvernelor de la Londra și Belfast pentru examinarea unor texte de lege, propuse în vederea asigurării egalității în drepturi a celor două comunități, catolică și protestantă. Dacă Parlamentul Ulsterului ar respinge legile propuse, Londra ar putea — în viziunea lui Wilson — să le impună, în virtutea prerogativelor sale.

Pe de altă parte, eforturile pentru găsirea unor soluții se manifestă și în rîndurile cabinetului britanic. Imediat după plecarea lui Jack Lynch, ministrul afacerilor interne și al problemelor Ulsterului, Reginald Maudling anunța o nouă inițiativă a autorităților : o apropiată „masă rotundă" la Londra, care să dezbată mijloacele de a asigura comunitatea catolică din Ulster „că va juca un rol activ și permanent în viața publică". La întrunire ar urma să participe reprezentanți ai celor două comunități, indiferent de concepțiile politice.

Rezultatele unei asemenea „mese rotunde" și a dezbaterilor din Parlamentul britanic sînt așteptate cu încordare. Ulsterul este în aceste momente un „punct fierbinte" pe agenda politică britanică.

Stelian ȚURLEA

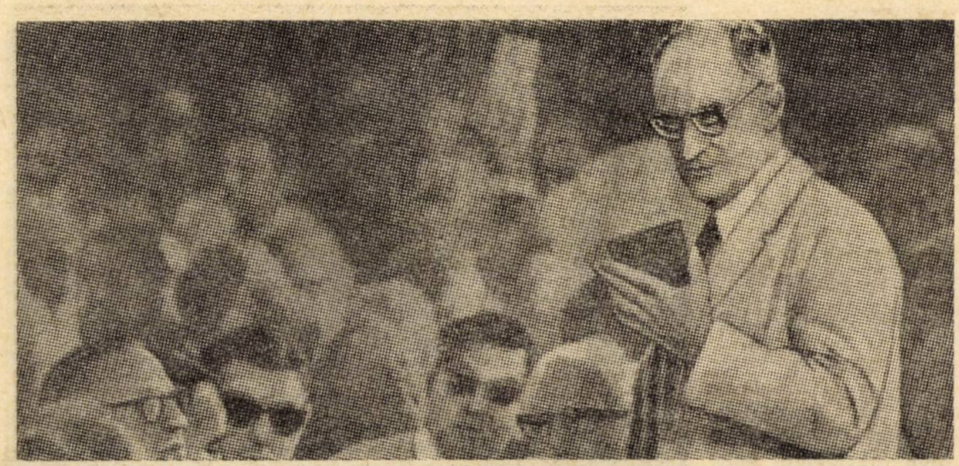

HUGH SCANLON
președintele sindicatului muncitorilor din industria constructoare de mașini, al doilea sindicat ca mărime din Marea Britanie, a exprimat un „nu" hotărît aderării Angliei la Piața comună

COPENHAGA

DEVANSAREA ALEGERILOR

După mai multe săptămîni în care şefului guvernului danez Hilmar Baunsgaard i s-a cerut să organizeze noi alegeri, acesta a făcut cunoscut în cadrul unei dezbateri parlamentare care a ţinut timp de trei zile că alegerile legislative vor avea loc la 21 septembrie.

Devansarea cu patru luni a datei alegerilor este justificată prin faptul că, prin tradiţie, activitatea parlamentară trebuie reluată în prima marţi a lunii octombrie. Chiar primul-ministru a declarat că hotărîrea a fost luată din dorinţa „de a nu stînjeni şi de a întîrzia cît mai puţin posibil activitatea parlamentară".

Venit în fruntea guvernului de coaliţie (format din partidele conservator, liberal, radical : K.V.R.) premierul Baunsgaard (radical) prelua, în ianuarie 1968, puterea exercitată timp de 15 ani, în mod exclusiv de social-democraţi. Dacă în 1964 social-democraţilor le reveniseră în Folketing (parlament cu o singură cameră) 76 din cele 179 de locuri, alegerile din 1968 le-a redus numărul mandatelor la 62. În schimb, actualul guvern dispune de 98 de mandate.

Problemele pe care le-a întîmpinat Danemarca în această perioadă au fost în special de natură economică. Imediat după alegeri guvernul a trecut la o serie de măsuri încununate de succes. Balanţa de plăţi se îndrepta spre echilibru, exporturile erau în plină ascensiune, iar taxa de scont fusese redusă în trei rînduri.

A survenit, însă, criza monetară occidentală din 1969, fapt care a făcut ca Danemarca, ale cărei venituri sînt strîns legate de exporturi, să se resimtă serios. Au scăzut rapid stocurile de devize, taxa de scont s-a majorat la 9 la sută, cea mai mare din Europa occidentală, s-a renunţat la unele proiecte de uşurări fiscale.

Introducerea impozitului la sursă (kildeskat) a fost însoţită de majorarea cu 35 la sută a impozitului direct. Din această cauză, în februarie-martie 1970 în ţară s-au înregistrat numeroase greve în care muncitorii cereau o majorare a salariilor pentru a compensa procentajul ridicat al impozitelor.

Ministrul finanţelor Poul Moeller a elaborat un plan pentru a lupta contra inflaţiei şi a reduce deficitul balanţei de plăţi.

În acest context dificil, aderarea la Piaţa comună, presupusă de mai mult timp, a fost întrevăzută ca o soluţie favorabilă, deşi a ridicat noi întrebări şi căutarea a numeroase soluţii, de multe ori contestate. Cei 5 milioane de danezi produc, actualmente, alimente pentru 15 milioane de oameni, astfel că piaţa lor trebuie să-şi asigure permanent 10 milioane de consumatori capabili să plătească preţul corespunzător calităţii produselor pe care ei le oferă. În acest context, eventualitatea unei concurenţe directe, între Danemarca şi R.F.G., face parte din calculul curent al viitoarei opţiuni, mai ales în ce priveşte produsele din carne de porc.

Potrivit programului elaborat la Bruxelles, candidaţii la Piaţa comună vor trebui să semneze adeziunea în cursul lunii decembrie. Or, cum mandatul său expira, în mod normal, o lună mai tîrziu, premierul Baunsgaard ar fi trebuit să semneze un act, pe care un viitor parlament nu se ştie cum l-ar fi primit.

În acest act al aderării văd observatorii adevăratul mobil al devansării alegerilor.

În acelaşi timp, observatorii acordă hotărîrii pe care o va lua Marea Britanie în legătură cu aderarea sa, locul unui argument important pentru propria opţiune a Danemarcei, cunoscut fiind faptul că legăturile economice dintre aceste două ţări sînt foarte importante. De altfel, „în ultimă instanţă, problema (aderării la Piaţa comună — n. r.) va fi reglementată printr-un referendum", anticipa ziarul „Le Monde".

Alegerile de la 21 septembrie sînt aşteptate cu un mare interes, noul guvern ales fiind nevoit să facă faţă, după cum se vede, unor probleme deosebit de importante pentru viitorul ţării.

Ştefan NICOLAE

DISPUTA MONETARĂ OCCIDENTALĂ

ALERTA CONTINUĂ

Busculada financiară occidentală este încă departe de momentul de la care s-ar putea contura o realiniere monetară cît de cît durabilă. Povestea dolarului suferind a fost derulată „ab ovo" în toată presa lumii existînd un consens în a aprecia că jumătatea lunii august n-a adus, prin discursul lui Nixon, nici mai mult, nici mai puţin, decît o recunoaştere oficială a deteriorării mariajului aur-dolar.

Dacă guvernul S.U.A. s-a hotărît să „treacă Rubiconul" la 15 august, n-a făcut-o probabil fără să fi estimat implicaţiile măsurilor sale (mai ales a celor de ordin extern) şi nici fără să se fi convins că prin acest act îşi măreşte şansa unei înviorări economice. Şi dacă reacţiile previzibile (şi prevăzute) ale aliaţilor nu s-au lăsat prea mult aşteptate, relansarea economică şi sănătatea robustă prezisă dolarului au rămas încă aspiraţii.

În două săptămîni, următoare datei de 15 august, după nişte calcule ale Băncii centrale a R.F. a Germaniei, puse în afara oricăror îndoieli de către cei avizaţi, revalorizarea medie, în sens ascendent faţă de dolar, a 15 monede principale a crescut de la 2,7 la 3,6 la sută, creşteri mari înregistrînd francul elveţian (9,5 la sută), escudo-ul portughez (9,4 la sută), marca R.F.G. (8 la

FOTOCRONICA

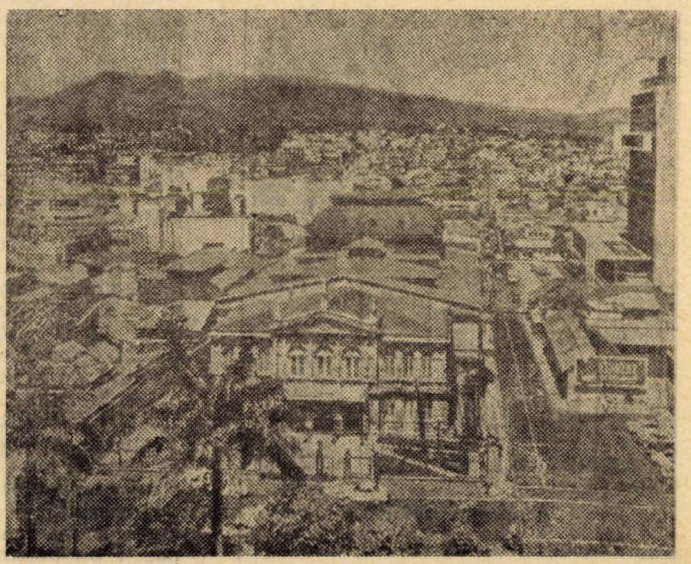

La 15 septembrie s-au împlinit 150 de ani de la proclamarea independenţei Republicii Costa Rica. Fotografia reprezintă o imagine din capitala ţării, San Jose

sută), după cum, cursul oficial al francului francez (francul oficial) a crescut numai cu 0,7 la sută în timp ce cursul pentru mișcarea de capital (francul francez financiar) a crescut cu 4,1 la sută.

Avaria sistemului monetar interoccidental ale cărei semne au apărut cu mult înaintea „desprinderii" dolarului de aur, oficializată de președintele Nixon, a declanșat o febrilă activitate politico-diplomatică (cu pronunțata alură a unui reflex de apărare) în tabăra partenerilor occidentali. Europa occidentală, Canada, Japonia, America Latină par hotărîte să nu cedeze în fața noii politici americane „considerate de unii ca un șantaj", dacă ar fi să reluăm expresia unui comentator de la „International Herald Tribune".

Reuniunile aliaților S.U.A., bi sau multilaterale, ulterioare „noii politici" americane, s-au succedat cu mare repeziciune, ceea ce denotă printre altele că dorința găsirii unei poziții comune coexistă alături de realitatea unor poziții diferențiate, unele cu vizibile nuanțe de divergență (vezi opoziția intereselor Franța—R.F. a Germaniei, „Lumea" 36).

Între 3 și 6 septembrie, la inițiativa Argentinei, s-au desfășurat lucrările Comisiei speciale de coordonare latino-americană (C.E.C.L.A.) la care s-au examinat măsurile economice americane. „Manifestul Americii Latine", documentul final al reuniunii, a menționat că statele sud-americane intenționează să prezinte nemulțumirile lor față de politica economică a Statelor Unite în cadrul viitoarei conferințe a Consiliului inter-american Economic și Social (C.I.E.S.) de la Ciudad de Panama. Ele cer, de asemenea, abolirea supratașei de 10 la sută asupra importurilor S.U.A. din America Latină, cheamă organismele internaționale competente să avanseze măsuri corespunzătoare de natură să ferească țările în curs de dezvoltare de consecințele restricțiilor americane.

La rîndul ei, Canada se arată total nemulțumită de politica economică americană. Jean Luc Pepin, ministrul industriei și comerțului, a declarat că „supratașa de 10 la sută, anunțată de președintele Nixon, afectează serios exportul canadian", pronosticînd că „hotărîrile Administrației de la Washington vor provoca pierderi în valoare de aproximativ 900 milioane de dolari la 1 300 de companii canadiene. Aceasta va atrage după sine creșterea șomajului", apreciind în continuare că „peste 90 000 de muncitori vor rămîne fără lucru".

Japonia, „rănită" de „lipsa de comunicare" pe care o dovedesc Statele Unite de la un timp, încearcă să înlăture depresiunea care ar putea apare în economia sa ca urmare a fluctuării yenului, gîndindu-se la o suplimentare a bugetului cu 400 milioane yeni.

Deocamdată, dialogul nipono-american, început la 9 septembrie, n-a reușit să apropie punctele de vedere ale celor două țări. Cu o zi înainte, Takeo Fukuda, ministrul afacerilor externe al Japoniei, prevenea S.U.A. că „toate celelalte țări industriale ar putea fi determinate să ia măsuri de represalii împotriva Statelor Unite, care ar avea grave consecințe economice și politice, dacă supratașa de 10 la sută nu va fi rapid suprimată". Rogers a fluturat din nou teza „realinierii" celorlalte monede (deci și a yenului a cărui paritate n-a mai fost schimbată din 1953), cerînd — în vederea redresării pozițiilor dolarului — nici mai mult, nici mai puțin decît :

— eliminarea restricțiilor japoneze la importuri, în special a celor care privesc articole de interes comercial pentru S.U.A. (mașini electronice de calcul, citrice, carnea de vită etc.) ;

— noi măsuri ale Japoniei pentru a stimula importurile din S.U.A. și eliminarea stimulentelor artificiale pentru exporturi ;

— o sporire considerabilă a asistenței Japoniei pentru țările în curs de dezvoltare, inclusiv creșterea contribuțiilor sale la Banca Asiatică pentru dezvoltare și la Banca Mondială ;

— anularea restricțiilor japoneze asupra investițiilor de capital străin ;

— desfacerea reglementară a mărfurilor de o manieră care să evite ivirea controverselor și problemelor politice, în cazuri cum este cel al exportului japonez de automobile și de produse de larg consum ale industriei electrotehnice în S.U.A. ;

— o participare a S.U.A. la expansiunea internă a economiei Japoniei.

Adică pretenția de a pune „totul în slujba dolarului". Numai că partea japoneză nu pare deloc dispusă să facă atîtea concesii și nici nu se arată măgulită sau consolată de asigurarea „politicoasă" a lui Rogers care preciza, la aceeași reuniune, că „această supratașă (de 10 la sută asupra importurilor S.U.A. — n.n.) nu se adresează numai Japoniei, ea se aplică tuturor țărilor" și că „este o măsură temporară".

Pe măsură ce se apropie sesiunea F.M.I. din 27 septembrie, calendarul contactelor aliaților S.U.A. a devenit din ce în ce mai încărcat. La Bruxelles, miniștrii de finanțe ai C.E.E., întruniți la 13 septembrie, au subliniat, în acordul final, necesitatea „reconstruirii unui sistem economic monetar internațional pornind de la instituțiile care, pînă în prezent, l-au coordonat (F.M.I. și G.A.T.T.)", sistem, care ar urma să „respecte principiul parităților fixe", să se bazeze pe etalonul aur și în care rolul monedelor de rezervă (dolarul și lira sterlină — n.n.) ar urma să descrească. De remarcat că toți participanții au susținut propunerea devalorizării dolarului. Acordul de la Bruxelles are, în sfîrșit, în vedere și o realiniere diferențiată a parităților monetare pe scară internațională, măsură realizabilă, potrivit concepției „celor 6", numai în condițiile suprimării imediate a supratașei americane.

Aceasta ar fi poziția comună a „celor 6" pentru runda „celor 10" de la Londra care a început ieri și care precede o altă întîlnire — 20 septembrie Bruxelles — a miniștrilor de externe ai C.E.E.

Rămîne de văzut — și sesiunea F.M.I. va aduce unele clarificări — în ce măsură eforturile susținute ale partenerilor S.U.A. pentru o poziție comună în fața acestei reuniuni vor infirma anumite pronosticuri sceptice.

Ilie OLTEANU

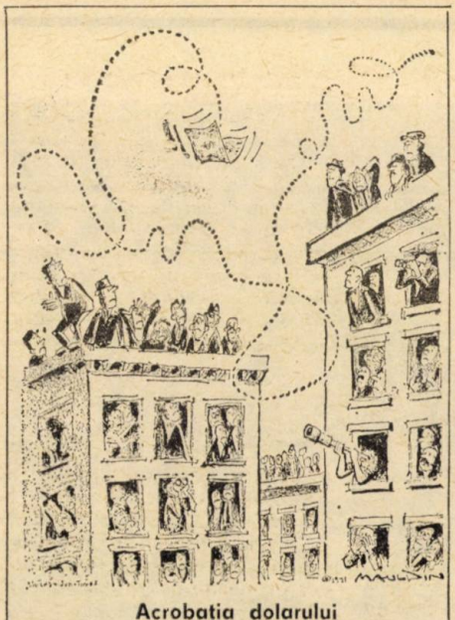

Acrobația dolarului

(Din **International Herald Tribune**)

DETECTOR

Domiciliat în... parking

Pe una din străzile Londrei, un bloc de 24 de etaje, construit după tehnica cea mai nouă și splendid finisat, a fost dat „la cheie" proprietarului care, la rîndul său, urma să-l închirieze doritorilor. Cele 96 de apartamente au rămas însă goale, într-o tăcută așteptare. Cu toată criza de locuințe din capitala britanică, n-a apărut nici un chiriaș. Nu că n-ar fi existat destui amatori pentru ocuparea vreunui apartament, dar chiriile piperate au înmormîntat în fașă orice eventuală intenție. Proprietarul a rămas să-și admire blocul, să-și refacă socotelile și să vadă cum va ieși la liman, săracul...

La München — scrie revista „Stern", ocupîndu-se de prețurile din domeniul construcțiilor imobiliare — costul terenurilor pentru locuințe a crescut față de 1950 cu 236 de procente. Concluzie firească : cine vinde terenuri poate să facă o excelentă afacere cu condiția ca cineva să... cumpere. Și cine cumpără, treaba lui, numai că, după ce își ridică blocul, viața îl obligă să închirieze scump. Or tot... viața îi pune pe cetățeni în situația de a nu putea plăti chiriile cu pricina...

O întîmplare din același domeniu, de astădată peste ocean. Doamna și domnul Konarsky, cetățeni ai New Yorkului, și-au petrecut (ziarele de-abia acum au descoperit cazul) opt luni în automobilul lor parcat la marginea Bronx-ului. Nu din plăcerea de a vedea viața prin parbriz. Ci pentru că nu și-au mai putut plăti chiria apartamentului. După cele opt luni petrecute în parking-ul de la marginea Bronx-ului, familia Konarsky s-a adresat serviciilor securității sociale, solicitîndu-le să le reevalueze chiria. Răspunsul a venit prompt și în termeni deosebit de amabili : „În urma cererii dv., avem onoarea de a vă informa că am studiat cazul pe care ni-l relatați. Datele pe care le-ați furnizat instituției noastre sînt reale și extrem de utile pentru a putea să tragem o concluzie. O reevaluare a chiriei este, practic, dificilă. În schimb, sînteți pasibili de amendă întrucît v-ați părăsit domiciliul fix".

„Practic", familia Konarsky a avut „domiciliu fix". În parking...

Radu BUDEANU

DIN SURSE...

Tur de orizont

Un larg tur de orizont al problemelor de politică internă și externă ale Franței, cu accent pe problemele internaționale de stringentă actualitate, va constitui obiectul conferinței de presă, anunțată la Paris pentru 23 septembrie, a președintelui Georges Pompidou.

Candidatură

Mohamed Masmoudi, ministrul tunisian al afacerilor externe, ar putea fi unul din candidații pentru postul de secretar general al Națiunilor Unite — scrie cotidianul libanez „Al Hayat". Astfel, ziarul afirmă că „Moammar El Kadhafi, președintele Consiliului Revoluției Libiene, a trimis un mesaj urgent Ligii Arabe cerînd sprijinirea de către toate statele membre a candidaturii lui Masmoudi."

Odette

„Dacă Rolf este condamnat la pedeapsa capitală nu voi plînge" — a declarat ziarului hamburghez „Bild Zeitung" Odette, soția mercenarului Rolf Steiner, al cărui proces s-a desfășurat în capitala sudaneză (vezi articolul de la pag. 23). L-a cunoscut în 1958 la Alger, s-a căsătorit cu el în 1963, pentru a nu-l mai revedea decît... la televizor în timpul războiului din Biafra.

Turnee

Calendar diplomatic încărcat în luna septembrie pentru șeful diplomației franceze Maurice Schumann: vizitelor în Ungaria (8—9), Bulgaria (10—11), Elveția (15—16) le urmează vizitele la Bruxelles (20—21), Ottawa (22—23) și Québec (30 septembrie — 1 octombrie). Între acestea două din urmă, Maurice Schumann va participa la sesiunea Adunării Generale a O.N.U.

Amînare

Conferința miniștrilor de externe ai țărilor islamice, programată inițial pentru începutul lunii septembrie la Kabul și amînată, ar putea să se întrunească la New York, profitîndu-se de prezența aici a miniștrilor din cele 23 de țări — opinează săptămînalul libanez „Al Usbuh Al Arabi".

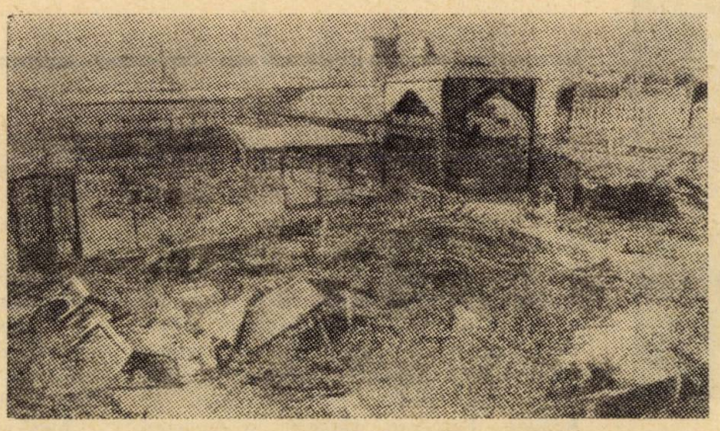

PARIS

Halele sînt demolate pentru a face loc unui proiect de dezvoltare urbană (vezi „Lumea" nr. 33). Ca urmare a unor proteste împotriva distrugerii celor 12 mari construcții de oțel ridicate la jumătatea secolului trecut, s-a hotărît să se păstreze unul dintre pavilioane pentru a fi reasamblat în alt loc

Cosa Nostra

Joe Colombo, unul din șefii Mafiei newyorkeze, grav rănit la 28 iunie în urma unui atentat, are de pe acum un succesor — afirmă „La Libre Belgique". Acesta ar fi Joseph Jacovelli, cunoscut a fi unul din principalii „locotenenți" ai „familiei" Colombo. Dar, în spatele lui Jacovelli s-ar ascunde Carmine Persico, veritabilul șef al Mafiei, care, eliberat pe cauțiune, așteaptă rezultatul recursului în procesul ce i s-a intentat în 1959 pentru fraude.

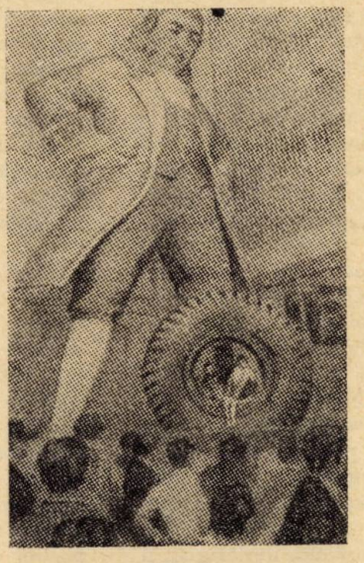

TOKIO

Într-un centru comercial din capitala niponă a fost ridicată această gigantică statuie a lui Guliver. Nu pentru delectarea copiilor, ci în scopuri de reclamă pentru industria japoneză de cauciucuri

O.U.A.

Se anunță din Stockholm că o delegație a Organizației Unității Africane, condusă de Mokhtar Ould Daddah, președintele Mauritaniei și președinte în funcțiune al O.U.A., urmează să viziteze țările nordice în cursul lunii octombrie.

Escală

Invitat de șeful diplomației britanice, secretarul de stat pentru afacerile externe al Greciei, Christos Xanthopoulos-Palamas — se anunță din Atena — urmează să viziteze la 19 septembrie, Londra, în drum spre New York, unde va asista la deschiderea apropiatei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

Soțiile

O companie americană de aviație a introdus recent o reducere specială a prețului biletelor de călătorie pentru soțiile care-și însoțesc bărbații în călătoriile de afaceri. Dorind să afle părerea clienților despre noua campanie „la-mă cu tine" — scrie „Observer" — societatea a trimis chestionare soțiilor cerîndu-le aprecieri asupra serviciilor prestate în cursul unor asemenea călătorii. Răspunsurile au fost toate aceleași: „Care călătorie?"

Chagall

Pentru prima oară pînzele lui Chagall (250 tablouri) vor fi prezentate pe continentul latino-american cu ocazia celei de-a 150-a aniversări a statului San Salvador. Celebrul pictor în vîrstă de 84 de ani nu va asista la vernisaj; guvernul francez — scrie „Paris Match" — va fi reprezentat oficial.

Referendum

Premierul norvegian Trygve Bratelli a afirmat că referendumul care va avea loc probabil în cursul lunii mai 1972 va fi decisiv pentru aderarea Norvegiei la Comunitatea Economică Europeană.

Execuție

Guvernul de la Lagos a decis în mod exemplar executarea publică a opt persoane vinovate de jaf, pentru a stăvili valul de violențe care a cuprins țara după sfîrșitul războiului civil. Ultima execuție publică a avut loc în Nigeria în 1868.

Excomunicare

Presa vest-germană dezvăluie refuzul Papei Paul al VI-lea de a ridica excomunicarea pronunțată în 1520 de către Biserica catolică împotriva lui Martin Luther. Hotărîrea Vaticanului ar fi fost comunicată în cursul lunii iulie unor cercuri restrînse de catolici de către cardinalul Jan Villebrands, președintele secretariatului pentru unitatea creștinilor.

Absență

Jacqueline Kennedy Onassis n-a asistat — scrie „Tribune de Genève" — la inaugurarea de la 8 septembrie a Centrului cultural de la Washington ridicat în memoria fostului său soț, invocînd „motive personale".

Rubrică realizată de Rodica DUMITRESCU

HOMERO JULIO

ambasadorul Republicii Chile în România

Cu prilejul zilei naționale a Republicii Chile am adresat Excelenței sale Homero Julio, ambasadorul acestei țări la București, invitația de a acorda un interviu revistei „Lumea". Domnia-sa a răspuns cu amabilitate solicitării noastre.

„CHILE A DESCHIS O NOUĂ PAGINĂ ÎN ISTORIA SA"

— La un an de la victoria Unității Populare, Chile se află în plin proces de transformare a structurilor sale interne. Cum ați defini această operă de mare anvergură în contextul evoluției istorice a poporului chilian ?

— Chile sărbătorește în aceste zile împlinirea a 161 de ani de la crearea primului guvern național. În ziua de 18 septembrie 1810 a fost constituită, de către patrioții din acea vreme, prima juntă națională de guvernămînt, eveniment care a marcat începutul eliberării și politicii noastre de independență, cimentată apoi prin sîngele vărsat de poporul nostru pe cîmpurile de luptă de la Rancagua, Chacabuco, Maipú și atîtea alte localități.

Din păcate însă, încă de la începutul perioadei de independență, țara a fost subjugată treptat de capitalul străin. Au început să se dezvolte oligarhia și burghezia națională. S-au succedat la conducere diferite guverne care, în fapt, au însemnat doar schimbarea persoanelor din conducerea aparatului de stat, deoarece în tot acest timp s-au menținut și adîncit dependența noastră economică față de capitalul străin, jaful și mizeria în care era nevoit să trăiască poporul chilian. În aceste condiții s-a format un proletariat cu o conștiință de clasă ridicată, care s-a constituit în puternice organizații sindicale și profesionale, aflîndu-se într-o permanentă luptă împotriva claselor dominante și a imperialismului, luptă condusă de puternice cadre politice înarmate cu principiile marxism-leninismului.

Se poate afirma, fără putință de tăgadă, că istoria chiliană din acești 160 de ani este istoria luptelor clasei muncitoare și ale poporului pentru eliberare. În aceste condiții, faptul că în Chile au ajuns la putere Partidul Socialist și Partidul Comunist, împreună cu alte organizații politice populare (Partidul Radical, Partidul Social-Democrat, Mișcarea de Acțiune Populară Unitară și Acțiunea Populară Independentă), grupate în Unitatea Populară, constituie un imens salt pentru procesul politic chilian : Chile a deschis o nouă pagină în istoria sa. Ziua de 4 septembrie 1970 înseamnă începutul celei de a doua independențe a noastre : independența economică. De la această dată și pînă astăzi, în Chile s-au obținut mai multe progrese decît în cei 160 de ani de guvernare burgheză. Guvernul Unității Populare a naționalizat industriile extractive de cupru, salpetru, fier, care se aflau în mîinile marilor întreprinderi imperialiste ; a adîncit și accelerat reforma agrară, expropriind numai în acest an peste 1 500 mari latifundii ; a naționalizat și etatizat băncile, dînd o lovitură de moarte marilor capitaliști autohtoni și străini ; au fost naționalizate și expropriate marile monopoluri care au exploatat întotdeauna poporul chilian în cele mai variate ramuri ale procesului industrial și comercial ; a fost înlăturat procesul de inflație, devenit deja endemic în țara noastră, asigurîndu-se menținerea prețurilor la articolele de uz și consum și a avut loc o mărire considerabilă a salariilor; Chile s-a deschis din punctul de vedere al politicii sale internaționale prin stabilirea de relații diplomatice și comerciale cu Cuba, R.P. Chineză, R.D.G., R.P. Mongolă, R.P.D. Coreeană, R.D. Vietnam, Nigeria, Tanzania etc.

Paralel cu acest proces de transformări în structura economică a țării, pături din ce în ce mai largi ale populației și-au ridicat nivelul de conștiință, desfășurînd o activitate militantă în sprijinul guvernului de Unitate Populară și în lupta pentru socialism. Astfel se explică faptul că au putut fi organizate Zilele muncii voluntare, la care a participat imensa majoritate a populației. Clasa muncitoare organizată, reunită în cadrul Centralei Unice a Oamenilor Muncii din Chile, țăranii, reuniți în Confederația Țărănească Ranquil și alte organizații, studenții, organizațiile de femei etc. constituie astăzi o solidă bază socială care sprijină guvernul nostru și o formidabilă platformă pentru noi cuceriri viitoare.

În rezumat, putem afirma că transformările de orice natură petrecute în țara noastră în perioada scursă de la victoria Unității Populare au creat o nouă Chile, mîndră de trecutul său, conștientă de prezent și sigură pe soarta sa.

— Desfășurînd o politică de perspectivă, guvernul președintelui Allende și-a inclus în programul activităților sale o serie de inițiative și proiecte de amploare. În ce constau ele ?

— Ne propunem, cum se spune în programul de bază al Unității Populare, „să facem să fie și mai efective și mai profunde drepturile democratice și cuceririle oamenilor muncii și să transformăm actualele instituții în scopul instaurării unui nou stat în care oamenii muncii și poporul să se bucure de dreptul real de a-și exercita puterea". Pentru a face ca aceste schimbări să fie efective, este nevoie să construim o economie nouă, înlocuind actuala structură, pentru a pune capăt dominației capitalului monopolist național și străin și marii proprietăți asupra pămîntului. Ca o primă măsură, s-a pus problema constituirii proprietății sociale în următoarele sectoare naționalizate sau în curs de naționalizare : marea industrie minieră a cuprului, salpetrului, iodului, fierului și cărbunelui mineral ; sistemul financiar al țării, îndeosebi banca privată și asigurările; comerțul exterior; marile întreprinderi și monopoluri de distribuție ; monopolurile industriale strategice și, în general, acele sectoare care condiționează dezvoltarea economică și socială a țării, ca de pildă producția și distribuția energiei electrice; transporturile feroviare, aeriene și maritime; comunicațiile; producția, rafinarea și distribuirea petrolului și a derivatelor sale, inclusiv gazul lichefiat; siderurgia, cimentul, petrochimia și chimia grea, celuloza și hîrtia. Reforma agrară implică și ea crearea producției sociale în agricultură.

Paralel cu acest proces de transformare economică, care permite trecerea în

mijloace de producție, guvernul realizează sau își propune să realizeze un mare număr de sarcini sociale, năzuințele legitime ale poporului din Chile. Între acestea, de exemplu, putem semnala: o politică de remunerare care să promoveze salarii cu adevărat echitabile; unificarea, îmbunătățirea și extinderea sistemului de securitate socială; asigurarea, pentru toți chilienii, a asistenței medicale finanțată de stat; un amplu plan de construcții de locuințe; universalizarea dreptului la sindicalizare ; asigurarea unui loc de muncă tuturor chilienilor, punîndu-se capăt șomajului; crearea unui sistem educațional democrat, cu un amplu plan de burse pentru fiii oamenilor muncii etc.

Natural, tot acest vast program necesită timp, efort și sacrificiu din partea tuturor chilienilor. Sîntem conștienți de marile dificultăți externe și interne pe care le avem de înfruntat și luăm măsurile necesare de prevedere, pentru a apăra ceea ce avem și ceea ce ne propunem să facem, iar în loc să punem accent pe dificultăți, căutăm modalitatea de a face față cu succes acestor sarcini. Ne putem simți mîndri cu ceea ce am obținut pînă acum și cu noile forțe pe care le avem pentru a înfrunta viitorul.

— Relațiile româno-chiliene au cunoscut în ultimul timp un impuls sensibil. Ce ne puteți spune despre stadiul lor actual și despre perspectivele ce se deschid ?

— Reluarea relațiilor diplomatice între Chile și România a avut loc la mijlocul anului 1965. O dezvoltare reală și de conținut au cunoscut însă după instalarea guvernului Unității Populare. Pe plan politic, se deschide calea spre o colaborare rodnică, prin adeziunea ambelor guverne la principiile independenței și suveranității fiecărui stat, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și respectarea dreptului fiecărei țări de a-și hotărî singură soarta. Ambele țări acționează în mod activ pentru întărirea păcii și a securității internaționale, pentru colaborare și înțelegere între state, indiferent de regimul social, putere sau mărime. Ambele țări se pronunță împotriva politicii de amenințare cu forța sau de folosire a forței în relațiile internaționale și pentru soluționarea problemelor litigioase prin mijloace pașnice . De asemenea, ambele țări se pronunță în favoarea universalității organismelor internaționale, în special a Organizației Națiunilor Unite, pentru restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze și pentru primirea în aceasta a țărilor care încă se mai găsesc în afara ei. Ambele țări luptă pentru lichidarea completă a colonialismului, neocolonialismului, a politicii de aparteheid și a discriminării rasiale. În rezumat, pe plan politic există o mare concordanță între puncte de vedere, ceea ce justifică aprecierea noastră în sensul că legăturile existente între ambele națiuni se vor strînge din ce în ce mai mult.

În ceea ce privește relațiile noastre comerciale am căutat formula care să permită creșterea treptată a schimburilor în domeniile importante. S-au stabilit o serie de domenii industriale în care cooperarea între cele două țări progresează deosebit de bine, îndeosebi în domeniul proiectelor industriale concrete, care trebuie să fie aplicate în practică într-un timp scurt. Așa, de exemplu, există două societăți mixte de stat în domeniul industriei miniere a cuprului; se definitivează studiul construirii unei uzine de oxid de aluminiu; există acordul pentru crearea unei uzine de tripolifosfat de sodiu și alta de acid sulfuric pe bază de gaze sulfuroase etc. În concluzie, se poate spune că posibilitățile de colaborare pe planul economic sînt multiple și se desfășoară pe baze reciproc avantajoase.

Ceva asemănător se petrece pe planul colaborării tehnico-științifice și al învățămîntului, sfere în care guvernul din Chile a făcut progrese importante pentru dezvoltarea lor, prevăzîndu-se de asemenea un schimb promițător.

Nu pot fi neglijate vizitele făcute în România de diferite personalități chiliene din toate domeniile de activitate din țara noastră și, în mod special, recenta vizită încununată de succes a ministrului afacerilor externe din Chile, Clodomiro Almeyda, care, după părerea noastră, a marcat un pas important în relațiile mereu mai strînse dintre cele două țări. Pe de altă parte, noi am avut plăcerea de a primi în Chile importante personalități române din diverse sectoare, vizite ale căror rezultate, după părerea noastră, sînt deosebit de pozitive.

Nu pot să încheiu răspunsul meu fără să reamintesc că președintele Consiliului de Stat din România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a acceptat invitația președintelui Allende de a vizita Chile într-un viitor apropiat, vizită care va constitui, fără îndoială, nu numai o demonstrație a dragostei poporului chilian față de poporul român și mesagerul său, ci și cel mai important pas înainte pentru strîngerea relațiilor noastre de prietenie în spiritul dorințelor de colaborare.

Anca VOICAN

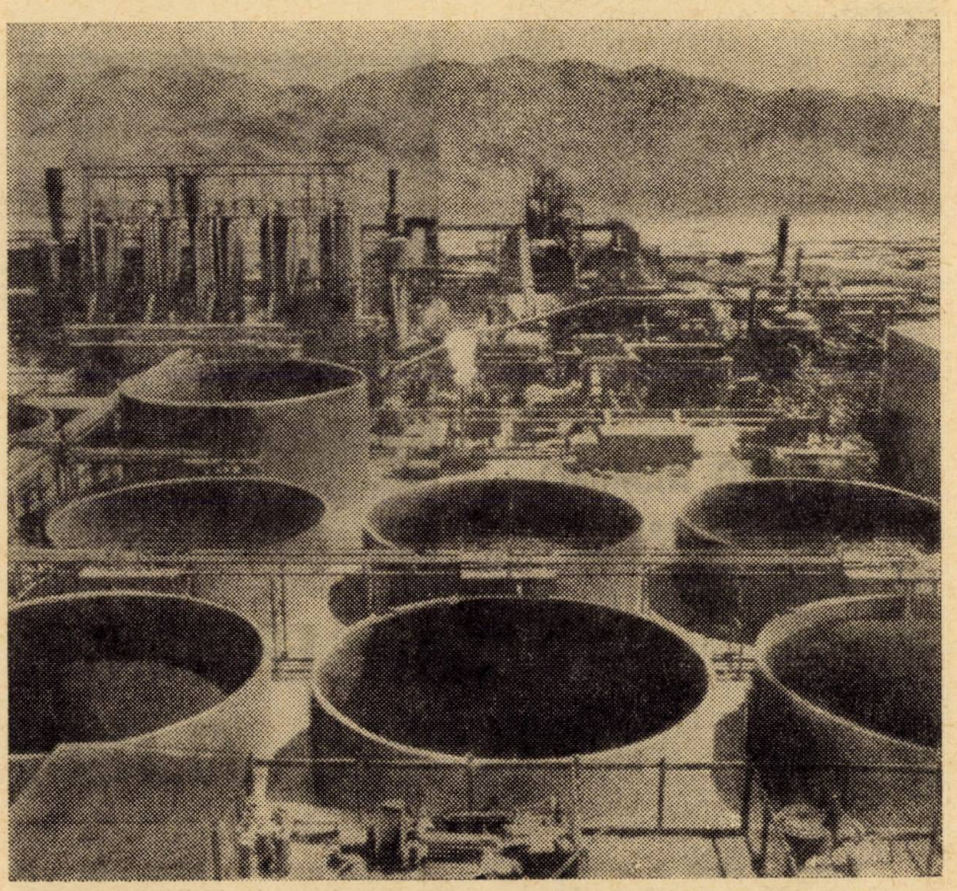

Topitoria de cupru de la Antofogasta

Ne desparte mai puțin de o săptămînă de inaugurarea celei de a XXVI-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Evenimentul concentrează deopotrivă atenția cancelariilor diplomatice, cît și a opiniei publice internaționale. Lucrul apare firesc, gîndindu-ne atît la problematica înscrisă pe agenda actualei sesiuni, cît și la perspectivele din care va fi analizată activitatea depusă de Organizație în răstimpul de un an scurs de la sărbătorirea solemnă a unui sfert de veac de existență.

Ce s-a făcut în acest interval, care sînt aspectele de fond care vor constitui obiectul dezbaterilor actualei sesiuni, ce răspunsuri și soluții se preconizează, cum și în ce fel se va acționa pentru sporirea rolului și eficienței înaltului forum internațional — sînt numai cîteva din întrebările care se pun în aceste zile cu mai multă frecvență ca de obicei.

Sînt indeobște cunoscute participarea activă și spiritul constructiv pe care acționea României în sistemul Națiunilor Unite le ilustrează în mod consecvent. Și în acest an, țara noastră a fost gazda a numeroase reuniuni internaționale, primind vizita unor eminente personalități, factori responsabili în sistemul Națiunilor Unite. Am folosit prezența în România a domnului Edvard Hambro, președintele celei de a XXV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., aflat printre participanții la a 6-a Conferință „O.N.U. în deceniul următor", organizată de Fundația Stanley, la Sinaia, și a domnului Ibrahim Helmi Abdel-Rahman, director executiv al Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea Industrială, în scopul de a cunoaște opiniile domniilor lor privind actualitatea și perspectivele activității prestigioaselor organisme pe care le reprezintă.

EDVARD HAMBRO

președintele celei de-a XXV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

CĂILE EFICIENȚEI O. N. U.

Discuția a pornit de la imaginea de ansamblu a dezbaterilor din cadrul celei de-a XXV-a sesiuni a Adunării Generale.

— Mi-ar fi foarte greu — ne-a spus președintele — să schițez un tablou al realizărilor sesiunii jubiliare, plină de evenimente remarcabile. Pentru că, chiar și într-o expunere succintă, este dificil de ales între ceea ce a fost întreprins. Consider că un eveniment extrem de important îl constituie adoptarea **„Declarației privind strategia și metodele dezvoltării și lansarea celui de-al doilea Deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare (1971—1980)"**, prin care națiunile industrializate au acceptat obligațiile economice și politice de a acorda ajutor țărilor în curs de dezvoltare. Aceste țări, al căror număr este încă mare astăzi, se vor înscrie, în acest fel, mai rapid și mai eficient pe drumul dezvoltării lor economice și sociale, ceea ce va contribui la bunăstarea întregii umanități în ansamblu.

A XXV-a sesiune a Adunării Generale este importantă, de asemenea, prin acceptarea, de către statele membre ale Organizației Națiunilor Unite, a **„Convenției cu privire la explorarea și exploatarea în scopuri pașnice a fundurilor mărilor și oceanelor, dincolo de jurisdicția națională a statelor"**. Bogățiile mărilor și oceanelor sînt ale tuturor, o moștenire care trebuie conservată în folosul tuturor.

Extrem de importante mi se par, de asemenea, declarațiile și consensul națiunilor în legătură cu necesitatea salvării mediului de viață uman, deci, în general, în legătură cu problemele ecologice, deoarece consider că una din sarcinile cu importanță enormă pentru viitor (și, în același timp, urgentă, pentru întreaga omenire) este salvgardarea mediului înconjurător. Desigur, menținerea păcii și securității lumii rămîne sarcina esențială a Națiunilor Unite. Dar, în condițiile în care pericolele poluării devin internaționale, împotriva lor trebuie desfășurată o luptă internațională. Aș vrea să subliniez dintr-un bun început că nu există contradicție între dezvoltarea națiunilor și mediu, dimpotrivă, salvarea celui din urmă poate determina o mai rapidă și profundă dezvoltare a națiunilor. Prin urmare, țărilor industrializate și Organizației Națiunilor Unite le revine îndatorirea de a ajuta statele aflate pe drumul dezvoltării lor nu numai pentru înfăptuirea saltului economic, ci și pentru salvarea mediului lor de viață, pentru evitarea greșelilor de pînă acum, pentru eliminarea pericolelor reale sau potențiale. Găsesc, de aceea, că această Conferință desfășurată în țara dv. și care pregătește viitoarea Conferință asupra mediului de viață uman, care va avea loc la Stockholm anul viitor, are o importanță deosebită.

Edvard Hambro ne-a împărtășit apoi opinia domniei-sale despre activitatea României în cadrul Națiunilor Unite.

— Sîntem cu toții foarte sensibili la eforturile constructive ale politicii românești îndreptate spre o apropiere între diferitele țări aparținînd unor sisteme sociale și politice diferite. România a făcut întotdeauna eforturi sincere și importante pentru facilitarea cooperării efective și constructive între națiunile întregii lumi și în special în Europa. Inițiativele românești din cadrul O.N.U. și al instituțiilor sale specializate sînt un bun exemplu în acest sens.

Convorbirea a abordat apoi tema eficacității Națiunilor Unite, ca cel mai important organism internațional, pentru menținerea păcii și colaborării în lume. S-a evocat necesitatea realizării universalității Organizației — ca o condiție a traducerii în viață a scopurilor și principiilor înscrise în Cartă.

— O.N.U. nu poate funcționa dacă statele nu vor lua acest cadru organizatoric în serios și dacă nu-l vor întrebuința ca instrumentul cel mai important pentru liniștea lumii. Sarcina în fața căreia ne aflăm este deci de a crea și extinde o atmosferă de încredere și înțelegere care se află la baza securității internaționale. Aceeași atmosferă de încredere trebuie să domnească și în lucrările asupra dezarmării. Important este să se înțeleagă că fiecare succes în cooperarea internațională constituie o victorie a luptei pentru securitatea internațională. Colaborarea în importante domenii tehnice și economice și eforturile depuse pentru diminuarea conflictelor internaționale consolidează, împreună, sentimentul și starea de securitate de care avem cu toții nevoie.

Vreau să subliniez că Organizația nu-și poate îndeplini mandatul, nu poate da răspunsuri eficiente problemelor care o confruntă, fără universalitate deplină. După părerea mea este de-a dreptul grotesc ca reprezentanții guvernului Republicii Populare Chineze să nu se afle între membrii Națiunilor Unite. Un număr tot mai mare de țări înțeleg această realitate. Consider esențială pentru activitatea ulterioară a O.N.U., pentru dezbaterile asupra tuturor problemelor de importanță majoră ale omenirii, participarea Republicii Populare Chineze.

Stelian ȚURLEA

IBRAHIM HELMI ABDEL-RAHMAN

director executiv al Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea Industrială

O. N. U. D. I. ȘI COLABORAREA CU ROMÂNIA

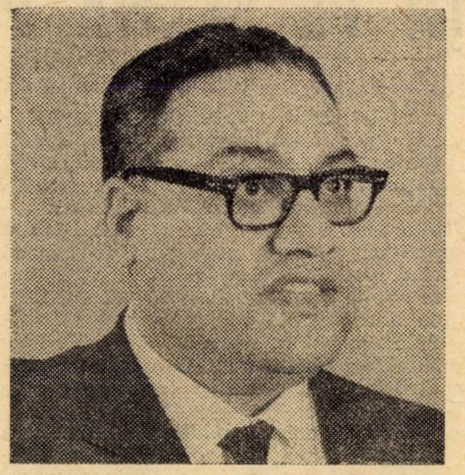

— Am dori, pentru început, să ne definiți, domnule director executiv, locul și rolul O.N.U.D.I. în cadrul instituțional al O.N.U.

— După cum vă este, desigur, cunoscut, în cursul anilor '60—'70, ani acoperind ceea ce noi numim în mod curent Primul Deceniu al Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, decalajul între țările în curs de dezvoltare și cele puternic industrializate s-a accentuat. O.N.U.D.I. a fost creată la 1 ianuarie 1967 tocmai cu scopul de a contribui de o manieră eficace la reducerea acestui decalaj, la promovarea și accelerarea industrializării țărilor în curs de dezvoltare.

Îndeplinindu-și mandatul, O.N.U.D.I. dezvoltă două genuri de activități de bază: pe de o parte activități operaționale — asistență directă acordată țărilor în curs de dezvoltare pentru crearea și administrarea unor unități industriale, pregătirea unor programe de dezvoltare industrială, sprijinirea eforturilor de exploatare și folosire a resurselor naturale, diseminarea de informații privind noile tehnologii și, pe de altă parte, activități de sprijin — studii, cercetări etc., în beneficiul acelorași țări.

— Se avansează, uneori, ideea potrivit căreia în efortul internațional pentru dezvoltare — urmărit în domenii specifice de organisme competente — trebuie să se distingă două categorii de state : unele care primesc asistență și altele care trebuie să acorde asistență. Care este părerea dv. în legătură cu aceste opinii ?

— O asemenea împărțire nu poate avea în vedere decît anumite tipuri de activități. În măsura în care ea se extinde la ansamblul procesului nu mai are validitate. Și aceasta pentru că, în fond, participînd la activitățile internaționale legate de dezvoltare toate țările trebuie să beneficieze. Teoria cooperării internaționale nu se rezumă la faptul că cei ce au — dau, și cei ce nu au — primesc. Cooperarea este un proces complex, realizîndu-se în cele două valențe ale sale. Spunînd aceste lucruri, sîntem conștienți de diferențele de putere economică între diversele state, avînd deopotrivă în vedere necesitatea ca țările puternic dezvoltate să contribuie într-o mai mare măsură la eforturile țărilor în curs de dezvoltare.

— Care sînt principalele concluzii ce s-au degajat din dezbaterile Conferinței extraordinare a O.N.U.D.I., desfășurate în iunie la Viena și ce perspective deschid ele activității viitoare a Organizației ?

— La Conferință s-au reunit peste 100 de delegații, numeroase din ele la nivel ministerial. În declarațiile făcute de reprezentanții statelor s-a dat o apreciere pozitivă rolului O.N.U.D.I. ; recunoscînd responsabilitățile ce revin Organizației în viitor, statele membre au acordat acesteia un important gir. Mi se pare că acest consens al statelor membre, în direcția sprijinirii substanțiale a eforturilor O.N.U.D.I. în anii ce vin, reprezintă prin el însuși un succes, deschide noi perspective. El reflectă o înțelegere superioară a rosturilor Organizației, credința în utilitatea sa și, în mod special important, hotărîrea de a o sprijini.

Dacă asupra aspectelor de principiu acordul poate fi considerat total, nu același lucru se poate spune despre obiectivele imediate și urgente ale activității noastre. În această direcție s-au manifestat opinii divergente. Sarcina noastră, ca de altfel a oricărei organizații internaționale, este de a asculta atent, de a nota toate aceste puncte de vedere — evident, reflexe ale unor realități ce nu pot fi ignorate, de a medita profund, de a găsi domeniile și a realiza programele cele mai profitabile.

— În ce măsură resursele O.N.U.D.I. răspund proiectelor avute în vedere și, mai ales, necesităților resimțite.

— Nu intenționez să invoc în acest cadru cifrele. Ceea ce vreau să vă spun însă este că resursele noastre sînt mai mici decît ceea ce se cere de către țările în curs de dezvoltare și mult mai mici față de ceea ce ele așteaptă. Este adevărat că resursele O.N.U.D.I. au crescut în mod constant cu aproape 30—40 la sută anual. Faptul, îmbucurător prin sine însuși, nu rezolvă situația. Noi nu vom dispune niciodată de toate resursele pentru a răspunde tuturor cererilor țărilor în curs de dezvoltare. Această stare de lucruri, și nu numai ea, impune din partea țărilor interesate elaborarea unei strategii mai bune în domeniul dezvoltării, care să aibă în vedere atît resursele naționale cît și resursele internaționale. Altfel, nu se poate.

— Dar dezarmarea ?

— Este o întrebare de un miliard de dolari. Dorim dezarmarea pentru o multitudine de motive și nu în ultimul rînd gîndindu-ne la imensele resurse pe care înarmările le devorează. Vă imaginați ce s-ar putea realiza cu fondurile eliberate prin dezarmare.

— V-am ruga să vă referiți la colaborarea dintre România și O.N.U.D.I.

— Este o colaborare fructuoasă, bucurîndu-se în cel mai înalt grad de aprecierea noastră. Între O.N.U.D.I. și România există un program de cooperare care se împlinește în condiții bune. Țara dv. beneficiază de asistența Organizației, în echipament, proiecte și consultații, experți, burse etc. La rîndul său, România contribuie la activitățile noastre prin aportul financiar voluntar la bugetul organizației, prin experți care lucrează sub egida noastră în țările în curs de dezvoltare. Aș evoca, în același cadru, că în anul 1970 țara dv. a fost gazda unei Reuniuni de experți privind cooperarea industrială dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.

V-aș ruga să interpretați vizita pe care o fac în România, la invitația Ministerului de Externe, nu numai ca un mijloc de a discuta în jurul perfecționării colaborării noastre, ci și, mai ales, ca o expresie a considerației noastre față de țara dv., față de contribuția ei activă pe plan internațional, față de aportul ei constant la activitățile O.N.U.D.I.

— Ce ne puteți spune despre contactul cu oficialitățile române ? În ce măsură întrevederile și discuțiile avute profilează noi perspective de extindere și diversificare a colaborării între România și O.N.U.D.I. ?

— Am avut onoarea să fiu primit de președintele României, domnul Nicolae Ceaușescu. Indiferent unde am fost primit, și aș evoca aici întrevederile și convorbirile la Ministerul de Externe, Ministerul Comerțului Exterior, Ministerul Industriei Ușoare etc., am putut constata din partea română o remarcabilă dorință de cooperare internațională. Sînt convins de sprijinul României pentru activitatea O.N.U.D.I. Întrevederile avute îmi dau certitudinea unui suport real din partea guvernului țării dv., ele conturînd încă de pe acum modalități concrete pentru întărirea colaborării între România și O.N.U.D.I., pentru diversificarea ei.

— Cu ce impresii veți pleca din România, domnule director executiv ?

— Magnifice. Dezvoltarea dv. industrială impune chiar și unui specialist. Nu am intenția să vă evoc dv. cifre privind acest proces, cifre pe care le cunoașteți, fără îndoială, mai bine decît mine. Dominant mi se pare efortul creator, participarea generală la acest efort, ale cărui rezultate generează în egală măsură admirație și optimism. Am făcut o vizită de lucru, în care am abordat în esență aspecte principiale și tehnice ale colaborării noastre. Sînt fericit însă de a fi avut în același timp posibilitatea să vă cunosc țara și sub un alt aspect. Contactul direct cu valorile artistice ale poporului român m-a ajutat să vă înțeleg mai bine, mai profund, să deslușesc cîteva din temeiurile fundamentale ale ființei dv. naționale.

George G. POTRA

EVOLUȚII PE SCENA POLITICĂ

„După o pauză de trei săptămîni, semnala la 25 august agenția «France Presse», viața politică și socială își reia azi drepturile". Într-adevăr, în miercurea aceea președintele Pompidou reunise Consiliul de Miniștri pentru prima dată după vacanță, pentru prima dată după recentele hotărîri monetare americane, pentru prima dată după realizarea proiectului de acord cu privire la Berlinul occidental. Aceasta, în domeniul politic. Pe tărîm social, în aceeași zi avusese loc între secretarii generali ai principalelor două centrale sindicale, Georges Séguy (Confederația Generală a Muncii — C.G.T.) și Edmond Maire (Confederația Franceză Democratică a Oamenilor Muncii — C.F.D.T.) o întîlnire la care se înregistraseră anumite convergențe, astfel încît observatorii au început să vorbească despre un „contract" intersindical, în domeniul unității de acțiune.

În ciuda acestor elemente calendaristice, viața politică și socială „își reluase drepturile" mult înainte de 25 august. Și nu neapărat la 15 ale lunii, cînd fusese lansată „noua sfidare americană". Este chiar îndoielnic dacă și le-a pierdut măcar o zi de-a lungul lui august, deși e luna tradițională a Parisului golit de parizieni și invadat de turiști. Profesorul Escarpit, în cvasi-cotidiana lui rubrică minusculă din „Le Monde", nota cu umor acidulat : „S-a dus vremea cînd în miezul verii actualitatea pleca în concediu, iar ziarele publicau informații năstrușnice sau extraordinare menite să alimenteze fanteziile estivale. Actualitatea nu-și mai ia concediu..." Și, constatînd că „prețurile nu așteaptă toamna ca să urce, monedele ca să se clatine, scandalurile ca să se coacă" etc., conchidea : „Monștrii marini sînt o specie aproape dispărută. Păcat ! Ar trebui să ne gîndim să-i ocrotim. La urma urmei erau parcă mai simpatici decît cei care ne obsedează acum".

MONSTRUL NR. 1 : CREȘTEREA PREȚURILOR

Nu întîmplător, prețurile în creștere sînt primul dintre „monștrii" evocați. După o lună iulie dominată de scandalul societăților imobiliare și de „bătălia Halelor" (a căror suprimare se asociază, într-o opinie publică sensibilizată, cu mari suspiciuni privind tranzacțiile cărora le-ar putea fi teren propice acest imens perimetru central destinat în mare parte construcțiilor comerciale), august a debutat prin scumpirea serviciilor publice. Mai întîi, curentul electric de joasă tensiune, cel deci pe care îl folosesc consumatorii mici și mijlocii. Aproape în același timp, gazele. Au fost sporite și anumite categorii de tarife poștale (scrisori). Se afla apoi că de la 20 august va intra în vigoare un mai vechi proiect, acela de a ridica prețurile transporturilor în comun — metro și autobuze — din regiunea pariziană. (La Lyon, o măsură analogă fusese introdusă de la 1 august). La fel, costul biletelor pe reteaua feroviară deservind suburbiile capitalei. Plus, potrivit recent anunțatelor prevederi bugetare ale P.T.T. pentru 1972, perspectiva ridicării, peste puține luni, a altor tarife poștale (transportul de ziare, coletărie) și a celor telefonice... Măsurile au indispus opinia publică pe două planuri : în primul rînd, povara suplimentară pe care toate aceste scumpiri ale serviciilor publice o reprezintă pentru bugetele familiale ; dar și impresia că spre a le lansa a fost ales anume momentul dispersărilor și al relativei toropeli vacanțiere.

Reacția opiniei publice a fost însă rapidă și energică. Încă în prima jumătate a lui august — în ciuda absențelor masive din Paris — inițiativa partidelor comunist și socialist, a C.G.T. și C.F.D.T., făcuse ca două sute de mii de semnături de protest să fie depuse la Ministerul transporturilor. Către sfîrșitul lunii, manifestației organizate

Întrevedere, la sediul P.C.F., între Georges Marchais și François Mitterrand

de P.C.F. și P.S.F., G.G.T. și C.F.D.T., au hotărît să i se asocieze alte partide (socialiștii unificați și radicali-socialiștii de pildă), alte organizații sindicale (Federația Educației Naționale, Sindicatul Național al Învățămîntului Superior). Total, 25 000 de participanți. „În august, e un record", notau observatorii. Chiar „Le Figaro" scria că o asemenea unitate, pe tema „multă vreme considerată «minoră»" a transporturilor, demonstrează că „această temă a încetat să fie minoră..." Fapt este că obiectul acțiunilor de protest a depășit curînd revendicarea imediată pentru a pune în cauză concepția însăși despre serviciul public. La 5 august, un comunicat al Biroului Politic al P.C.F. semnala că scumpirea tarifelor în aceste servicii, „intervenind după o creștere generalizată de la începutul anului a costului vieții, va afecta încă o dată puterea de cumpărare a populației muncitoare".

Sub presiunea opiniei publice, ministrul transporturilor, Jean Chamant, a confirmat la 9 august, în cadrul unei conferințe de presă, hotărîrea privitoare la scumpirea transporturilor în comun pariziene, adăugînd că se recurge la această operație de „adevăr al prețurilor" pentru a reduce deficitul serviciilor publice respective și că de altfel întreprinderile din capitală și din zona înconjurătoare vor suporta o importantă cotă-parte din costul abonamentelor salariaților lor. Nu este însă de loc sigur că întreprinderile vor suporta ele această sarcină : cele mai multe o vor include în prețurile lor de vînzare. Clienții, adică în ultima analiză consumatorii — firește, nu numai parizieni — vor fi victimele operației. A doua zi după conferința de presă a ministrului transporturilor, François Mitterrand, secretarul general al partidului socialist, adresa o scrisoare — pe care o dădea publicității — premierului Chaban-Delmas. După ce sublinia divorțul dintre ideea stabilității economice și practica majorării tarifelor, el întreba : „Care este deci în fond concepția guvernului despre rolul sectorului public în economia noastră ? Nu constă cumva, invocîndu-se autonomia întreprinderilor naționale, în a trece asupra acestora, și în ultimă analiză asupra celor ce le folosesc serviciile, cheltuielile sociale și chiar o parte din cheltuielile directe ale întreprinderilor capitaliste ?" și deducea de aci aprecierea severă că o asemenea politică vine în contradicție cu „interesul public, noțiunea de serviciu public și rolul întreprinderilor naționale", că ea „penalizează serviciile sociale și se traduce prin degradarea constantă a calității vieții de fiecare zi a francezilor".

ÎN CENTRUL ATENȚIEI, RAPORTURILE P.C.F.—P.S.F.

De fapt, întreaga viață publică franceză se desfășoară — și nu acum după vacanță, nici măcar doar din ajunul ei — sub dublul semn al preocupărilor generate de persistentul sindrom inflaționist și al celor pe care le inspiră alegerile legislative din primăvara 1973, care operează cu o anticipație de doi ani ca un mereu prezent „memento". În centrul atenției generale — pentru că de felul în care vor evolua depinde în largă măsură configurația viitoare a întregului peisaj politic al țării — se

înscriu problemele unității stîngii. Prioritar, pentru că prioritară e și în ordinea importanței, aceea a raporturilor dintre partidele comunist și socialist.

Cu aproape jumătate de milion de membri, cu un electorat care se menține constant în jurul a cinci milioane de votanți, partidul comunist este cel mai mare partid din Franța. Este și cel mai „structurat" din punct de vedere al gîndirii politice și al organizării, iar recentele alegeri municipale (martie 1971) — analizate de observatori nu numai în optica locală, ci și ca un test politic pe plan general — au consemnat de pildă că în orașele cu peste treizeci de mii de locuitori numărul primarilor comuniști, 36 în ajunul consultării electorale, a trecut la 45 ; că în consiliile municipale din întreaga țară 3 000 de mandate în plus au fost încredințate comuniștilor (20 316 față de 17 250 în consiliile anterioare). Un sondaj extrem de instructiv a fost efectuat acum vreo lună și jumătate de un organism specializat, SOFRES, care a interogat 600 persoane, bărbați și femei de peste 21 de ani, aparținînd unor categorii socio-profesionale variate, din aglomerația pariziană și din patru mari orașe de provincie (ceea ce în limbajul tehnic al sondajelor se cheamă un „eșantion" de populație). La una dintre rubrici, propunînd persoanelor anchetate cinci calificative care ar corespunde sau nu partidului comunist, s-au obținut asemenea răspunsuri : „partid al muncitorilor" — 75 la sută da, „partid care se ocupă înainte de toate de buna stare a poporului" — 52 la sută da. O întrebare privind evoluția partidului comunist în cursul ultimilor ani — care după cum se știe au fost în general ani de mutații economice și sociale, generatoare de date noi pentru acțiunea politică — a suscitat 33 la sută aprecieri favorabile. Cu precizări : această evoluție se traduce printr-o intensificare a schimbului de păreri ? 50 la sută răspunsuri afirmative ; printr-un dinamism sporit ? 37 la sută răspunsuri afirmative ; prin apropierea de problemele tineretului ? 49 la sută răspunsuri afirmative... Poate că în aceste opinii și în răspîndirea lor trebuie căutate motivările unor fapte cunoscute : că, dintre formațiile stîngii, partidul comunist este singurul care a rezistat bine pe plan electoral în anii de după mai 1968, că între 1969 și 1971 a cîștigat terenul pierdut de stînga necomunistă fărîmițată.

Poate, pe de altă parte, că la cristalizarea acestor opinii a contribuit într-o măsură semnificativă și perseverența cu care P.C.F. militează pentru ca întreaga stîngă franceză să se afirme, pe deasupra individualităților distincte ale formațiilor din care se compune, ca o prezență coerentă și eficientă prin unitatea ei de acțiune. Nu s-a uitat de pildă că la alegerile prezidențiale din 1965, partidul comunist a acceptat să voteze pentru François Mitterrand, deși acesta nu era decît „candidatul improvizat al unei uniuni de stînga neîncheg ate" (L'Express") și că această cooperare, așa imperfectă cum era, a pus în balotaj pe generalul de Gaulle. Nu s-a uitat nici că dacă în decembrie 1969, printr-o Declarație comună, P.C.F. și P.S.F. anunțau decizia lor de a porni convorbiri spre a căuta modalitățile unei durabile acțiuni conjugate, dacă un an mai tîrziu, în decembrie 1970, rezultatele convorbirilor purtate erau consemnate într-un bilanț aprobat de organele conducătoare ale fiecăruia dintre cele două partide, acești pași se datorau în largă măsură eforturilor partidului comunist.

Deși bilanțul arăta persistența anumitor divergențe, părea obiectiv posibil ca discuțiile să continue, ca să se poată înainta spre elaborarea între cele două partide a unui acord politic în jurul căruia să se poată construi programul comun de luptă și de guvernămînt al tuturor formațiilor stîngii. Cu toate acestea, reluarea contactelor între delegații ale celor două partide a avut loc abia la 7 iulie, adică după alegerile municipale din martie și după congresul socialist de la Epinay din iunie. Or, alegerile municipale demonstraseră — pentru a cîta oară ! — că acolo unde forțele stîngii au acționat în comun, ele și-au asigurat succesul. Iar în congresul de unificare de la Epinay, dincolo de competiția rezoluțiilor, majoritatea delegaților manifestase o aspirație vădită către unitatea stîngii. „Dorința muncitorilor socialiști de a se reîntîlni cu comuniștii, declara un bătrîn militant, e veche : datează de cincizeci de ani, de la congresul de la Tours !"

NU UN SIMPLU ACORD ELECTORAL...

Totuși, în cursul întîlnirii din 7 iulie, cînd Georges Marchais și François Mitterrand au expus fiecare poziția partidului său în legătură cu dezvoltarea relațiilor dintre ele, secretarul general al P.S.F. a reafirmat în linii mari punctele de vedere pe care le expusese cu cîteva zile mai devreme într-o conferință de presă. Între altele, ideea că partidul său ar trebui să stabilească în prealabil un program propriu, sarcină ce va reveni unei conferințe naționale în primele luni ale lui 1972. Georges Marchais arăta : „Trebuie, credem noi, să lipsim forțele aflate la putere de arma esențială pe care o constituie absența unui acord al forțelor democratice în jurul unei perspective politice comune (...) Noi considerăm că realizarea unui acord politic solid între partidele noastre este o sarcină la ordinea zilei". Evocînd bilanțul din decembrie trecut, Georges Marchais continua : „Munca desfășurată reprezintă după părerea noastră un cîștig considerabil (...). A anula acest cîștig — oricare ar fi rațiunile invocate — ar însemna un pas îndărăt (...)"

Este semnificativ că mai toate publicațiile politice franceze importante acordă, în această lună septembrie de intensificare a activităților politice și sociale, largi spații — articole, reportaje, interviuri — preocupărilor imediate și de viitor ale partidului comunist subliniind ponderea deosebită pe care o reprezintă : P.C.F. abordează acest moment „cu sentimentul forței și reprezentativității sale", sintetizează „Le Nouvel Observateur". De aci și eforturile de a construi o opoziție de stînga robustă, întemeiată pe asocierea cu P.S.F. pe care îl consideră dintotdeauna aliatul său firesc, dar apelînd la concursul tuturor „democraților sinceri" („Avem în vedere, explică într-un interviu Roland Leroy, membru al Biroului Politic, pe bărbații și femeile de origini, de opinii sau de confesiuni diverse, care sînt victime ale politicii marilor monopoluri și care, fără a se fi alăturat stîngii, nu sînt mai puțin potrivnici politicii noului capital... Cînd stînga va oferi perspectiva credibilă a unei schimbări de politică profunde, mulți dintre ei vor veni alături de stînga sau o vor susține..."). Semnificativă apare de altfel în acest context deplasarea înregistrată la radicali, pe care socialiștii de dreapta doreau să se sprijine în orientarea lor anticomunistă, dar care (precaut, căci și aci există tendințe contradictorii în interiorul partidului) nu se arată defavorabili unei eventuale colaborări cu P.C.F. Iar dorința conducerii P.S.F. de a folosi lunile pînă la anunțata conferință națională a partidului pentru a-i lărgi efectivele (actualmente 80 000 de membri), a-i consolida „implantarea la bază", a-i demonstra „prezența" în luptă (sînt formulările secretarului general într-un interviu recent), riscă să împingă reluarea negocierilor de fond între partidele comunist și socialist prea aproape de alegerile legislative, iar sub presiunea timpului scurt să se ajungă în aceste condiții doar la un acord de politică electorală în loc de înțelegerea cuprinzătoare necesară unei alianțe fundamentale a forțelor muncitorești și democratice. Nu fără îngrijorare, unele cercuri politice, de dreapta sau centriste, atît majoritare cît și din opoziție, apreciază că imperativele economice și sociale actuale sînt de natură să accelereze, chiar și în aceste condiții, apropierea P.C.F.—P.S.F.

Primul ministru a ținut să răspundă, tot public, scrisorii din 10 august a lui François Mitterrand. Nu era obligat. De aceea, în gestul premierului — care bineînțeles respinge aprecierile secretarului general al P.S.F., și păstrîndu-și rezerva de a le examina mai pe larg în Adunarea Națională — comentatorii au descifrat aproape la unison intenția de a trata pe François Mitterrand ca pe un „interlocutor privilegiat". Pe de o parte, spre a demonstra că pentru guvern există și o stîngă cu care se discută. Pe de alta, ca răspuns la unele critici — provenind cîteodată chiar din rîndurile majorității — cu privire la raporturile dintre guvern și parlament, dintre puterea executivă și cea legislativă.

Problema raporturilor executiv-legislativ este considerată ca un călcîi al lui Achille chiar de factorii cei mai responsabili ai majorității. În discursul său din 28 iunie 1970, președintele Pompidou declara că dorește o „opoziție structurată, avînd cadre proprii și o doctrină proprie". Trei luni mai tîrziu, vorbind în fața parlamentarilor U.D.R., primul ministru susținea aceeași teză. Observatorii interpretează diferit aceste declarații, unii le atribuie un conținut de tip american (republicani-democrați), alții un conținut de tip britanic (conservatori-laburiști). Aceștia din urmă văd în răspunsul premierului Chaban-Delmas la scrisoarea lui François Mitterrand un indiciu în sensul interpretării lor.

Secretarul general al partidului socialist a afirmat că nu se dorește „interlocutor privilegiat" al actualei majorități și că nu se va preta la jocul discriminării, între formațiile stîngii. El declară că „opoziția e gata să-și asume răspunderile", convins că socialismul „poate să guverneze această țară și să transforme structurile ei sociale". Partidul comunist răspunde : condițiile succesului stîngii nu sînt încă realizate ; pentru ca o opoziție de stînga să suscite în rîndurile poporului francez un curent îndeajuns de larg și de puternic spre a deveni majoritar, ar trebui ca partidele și formațiile stîngii, în primul rînd partidele comunist și socialist, să încheie între ele alianța care încă lipsește. Cu precizarea că această alianță ar trebui să fie altceva decît un acord de conjunctură menit unei existențe efemere. Nu chiar de o dimineață cît durează trandafirii, cum spune Ronsard — dar cît s-ar desfășura o campanie electorală. Adică tot prea puțin în raport cu sarcinile pe care stînga își propune să le preia.

Florica ȘELMARU

Scrisoare din Varșovia

PREGĂTIRI PENTRU CONGRESUL P. M. U. P.

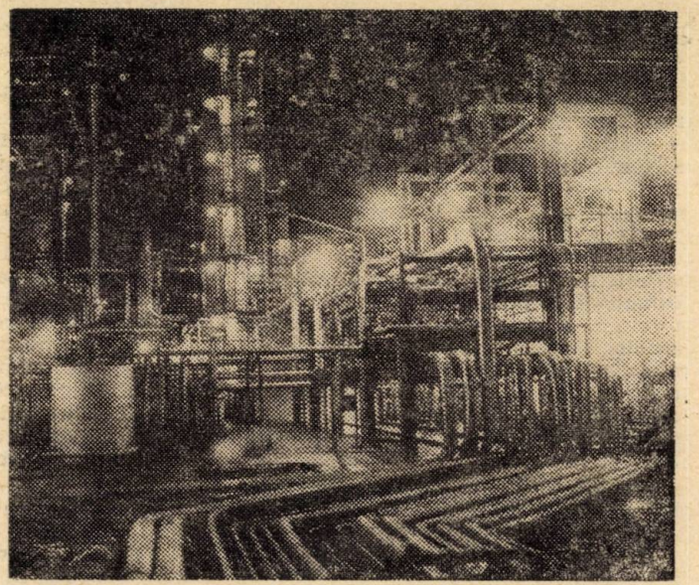

Uzinele petrochimice de la Plock, voievodatul Varșovia

Consfătuirea de la Varșovia, a primilor secretari ai comitetelor P.M.U.P. din peste 160 de mari unități de producție, precum și ai reprezentanților organizațiilor de partid din institutele de învățămînt superior și din rîndurile forțelor armate, consfătuire la care au participat conducătorii de partid și de stat ai R.P. Polone, a marcat, în mod practic, începerea campaniei de dezbatere premergătoare Congresului al șaselea al Partidului Muncitoresc Unit Polonez. Ea a fost precedată de plenara a 11-a a Comitetului Central al P.M.U.P. care a aprobat directivele cu privire la dezvoltarea socialistă a Republicii Populare Polone. Aceeași plenară a hotărît convocarea Congresului al șaselea al P.M.U.P. la 6 decembrie cu următoarea ordine de zi :

1. Darea de seamă a Comitetului Central și sarcinile partidului în vederea dezvoltării socialiste continue a Republicii Populare Polone.

2. Darea de seamă a Comisiei centrale de revizie.

3. Prevederile dezvoltării economice și sociale a țării în anii 1972—1975.

4. Alegerea Comitetului Central și a Comisiei centrale de revizie.

În cuvîntarea la plenară Edward Gierek arăta, printre altele, că această amplă discuție concepută la scară națională trebuie să devină „o pîrghie puternică în vederea mobilizării celor mai largi rînduri ale membrilor de partid și a celor fără de partid, a ridicării eficienței producției, aplicării în viață și verificării în practică a fiecărei inițiative și propuneri merituoase".

În același sens, în cuvîntarea rostită cu prilejul „Zilei recoltei", premierul polonez, Piotr Jaroszewicz sublinia : „Discuția dinainte de Congres este considerată de noi ca fiind o verigă de o importanță deosebită a politicii începute de plenara a 8-a, care a considerat consultarea hotărîrilor de bază ca o metodă necesară și fructuoasă în vederea întăririi legăturilor cu masele. Ne conducem după principiul just : mai multă discuție înainte de luarea unei hotărîri — mai multă inițiativă, disciplină și responsabilitate în realizarea lor".

De altfel, directivele pentru Congresul al șaselea al P.M.U.P. precizează în încheiere : „Partidul contează pe roadele discuției dinainte de Congres. Este o dorință a tuturor membrilor de partid ca nimic să nu fie omis în această discuție. Vor fi discutate cu atenție fiecare critică, fiecare sugestie, fiecare proiect ce va fi prezentat și tot ce se va dovedi real și mai bun decît cele de pînă în prezent va fi inclus în programul de activitate al partidului. El reprezintă de fapt programul comun al partidului și poporului care trebuie să se sprijine pe convingerea comună a justeței sale și care, printr-un efort comun și printr-o muncă comună permanentă a tuturor cetățenilor, să fie realizat".

Chemarea partidului a stîrnit un ecou deosebit în rîndurile oamenilor muncii. Începînd de a doua zi după plenară, presa, posturile de radio și televiziune au început să informeze masiv despre angajamente importante luate în cinstea Congresului. Problemele considerate în etapa actuală a fi cele mai importante, trebuind să-și găsească reflectarea în ampla discuție națională a partidului cu întregul popor, și anume : folosirea maximă a rezervelor de producție în industrie, stimularea cu consecvență a inițiativei creatoare, îmbunătățirea și optimizarea folosirii principalelor materiale și materii prime, scurtarea ciclului de investiție, dezvoltarea producției materialelor de construcție — stau la baza angajamentelor și acțiunilor organizate în cinstea Congresului.

Întrebarea cum să fie folosit imensul potențial al întregului popor pentru ca, în perspectiva următorilor ani, să sporească într-un ritm echivalent cu adevăratele capacități creatoare ale oamenilor muncii revine cu insistență în materialele de presă și aceasta tocmai pentru a atrage atenția asupra importanței capitale a acestei chestiuni pentru viitorul țării. Pentru ca investițiile în industrie, agricultură, știință și tehnică să dea rezultate cît mai bune, este necesar ca întregul mecanism organizatorico-administrativ să fie adaptat la aceste necesități.

Directivele Congresului al șaselea al P.M.U.P. prezintă un amplu program de acțiuni pentru ca dezvoltarea țării să urmeze o curbă ascendentă, pentru a asigura tuturor pionilor acestei dezvoltări o evoluție corespunzătoare aspirațiilor și necesităților actuale și de perspectivă ale economiei naționale poloneze. Prezentînd căile și mijloacele prin care programul de dezvoltare a țării conform aspirațiilor și necesităților actuale să fie realizat corespunzător și în condiții cît mai bune, Directivele Congresului al șaselea al P.M.U.P. au în vedere și măsuri în vederea îmbunătățirii metodelor de conducere a statului și economiei, tratînd, după cum sublinia ziarul „Trybuna Ludu", ca sarcini de primă importanță dezvoltarea continuă a democrației socialiste și progresul în opera de educare a populației. Totodată, directivele cuprind un complex de propuneri privind perfecționarea continuă a muncii de partid.

Paralel cu discuția pe marginea directivelor de dezvoltare socialistă a Poloniei, pe șantierele de construcție a marilor obiective industriale sînt dublate și adeseori chiar triplate angajamentele luate după plenara a 8-a a C.C. al P.M.U.P. Pretutindeni se simte un ritm accelerat în producție, dublat de o disciplină sporită și tendința generală de depistare și folosire a tuturor rezervelor existente și de îmbunătățire continuă a muncii. Micșorarea consumului de materiale și a cheltuielilor de producție, îmbunătățirea ritmicității muncii, extinderea mișcării de raționalizare reprezintă cîteva coordonate principale care pot asigura îndeplinirea și depășirea angajamentelor luate în cinstea Congresului.

Iosif DUMITRAȘCU

Varșovia, 14 septembrie

TÎRGUL DE LA BRNO LA A XIII-A EDIȚIE

De la trimisul nostru

Brno nu face parte dintre acele orașe care se individualizează în primul rînd prin ceea ce ele conservă dintr-o perioadă mai îndepărtată sau mai apropiată din istoria lor. Dimpotrivă, s-ar putea spune că Brno unește, în egală măsură, elemente de vechi și nou. „Fuziunea" înfăptuită astfel, nu are nimic distonant. Elementele noului, care s-au adăugat și se adaugă permanent, nu estompează, prin grija edililor, pe cele ale trecutului, ci mai degrabă le pun în evidență.

Se pare, însă, că cea mai utilă și bine închegată „fuziune" este aceea realizată în plan industrial-comercial. Brno este unul din cele mai vechi centre industriale ale Europei Centrale, iar comerțul a jucat întotdeauna un rol important în viața orașului ; încă din timpuri îndepărtate se întîlneau aici, pentru a-și schimba produsele, negustători din diverse părți ale Europei.

În ultimele decenii, odată cu dezvoltarea construcției socialismului, Brno a evoluat spre o marcată expansiune industrială, în principal în domeniul construcției de mașini. În prezent, producția esențială a acestei ramuri reprezintă peste 60 la sută din întreaga producție industrială a orașului. Și nu întîmplător — continuînd vechea tradiție, inaugurată cu expoziția economică și comercială din 1833 — a fost inițiat aici, în 1959, Tîrgul Internațional specializat pe produse ale industriei constructoare de mașini.

Organizat ulterior cu regularitate, Tîrgul Internațional de construcții de mașini de la Brno se află acum la cea de a 13-a ediție. Manifestare de prestigiu ea se bucură de un interes crescînd printre producătorii și exportatorii de mașini din țări socialiste, din țări capitaliste dezvoltate, din alte țări ale lumii. Printre altele, acest lucru este evidențiat și de numărul în continuă creștere al participanților. Anul acesta, de pildă, participă peste 1 500 de firme, reprezentînd 60 de țări. Sînt prezente firme de comerț exterior din Bulgaria (7), Cuba (1), Ungaria (17), Cehoslovacia (23), Polonia (17), România (8), R.D.G. (12), Iugoslavia (15) și Uniunea Sovietică (18), expunînd fiecare produse a cîtorva zeci de centrale industriale sau grupuri de uzine specializate în construcția de mașini. Alături de acestea expun firme din Austria (177), Belgia (21), Canada (2), Danemarca (23), Spania (2), Finlanda (16), Franța (73), Marea Britanie (180), Irlanda (15), Italia (58), Japonia (26), Lichtenstein (5), Luxemburg (1), Monaco (1), Norvegia (1), Olanda (49), R. F. a Germaniei (454), Suedia (51), Elveția (172), S.U.A. (42), Berlinul Occidental (32).

Cea mai importantă participare este, desigur, cea a țării gazdă. 23 de organizații de comerț exterior cehoslovace prezintă o gamă largă de produse — ca expresie a dezvoltării multilaterale a construcțiilor de mașini în Cehoslovacia — pe 38 la sută din întreaga suprafață (acoperită și în are liber) a Tîrgului. Printre exponate, numeroase noutăți. Reține atenția : masivul nucleu tehnologic al unei centrale de uzinaj pentru piese grele (cu comandă-program numerică), ordinatorul Z.P.A. 601, alte numeroase noi tipuri de mașini-unelte și electronice, precum și noul model de autoturism Skoda.

Este aproape de la sine înțeles efectul pozitiv și util al organizării unor asemenea manifestări. Un tîrg creează o piață, el constituie un act nemijlocit de cooperare. Este semnificativ în acest sens că an de an, aici la Brno, a crescut volumul tranzacțiilor convenite cu prilejul Tîrgului Internațional. După aprecierile Revistei Tîrgurilor, anul acesta volumul tranzacțiilor ar atinge, ca volum, pe acela al comerțului exterior cehoslovac în domeniul construcției de mașini (capitol la care Cehoslovacia deține un loc de seamă pe plan internațional, valoarea exporturilor de mașini și utilaje reprezentînd, de altfel, peste 50 la sută din totalul exporturilor cehoslovace, iar importurile de mașini și utilaje peste 30 la sută din totalul acestora).

În epoca actuală, cînd cresc necontenit diversitatea și complexitatea producției, ca urmare a progresului științific-tehnic contemporan, — ceea ce face ca fiecare stat, indiferent de mărime sau de potențial economic, să aibă tot mai mult de dat și de primit în cadrul circulației mondiale de valori materiale — tîrgurile specializate se evidențiază ca un mijloc de cea mai mare importanță și eficiență pentru promovarea relațiilor economice internaționale, o formă eficace de a înlesni participarea fiecărui stat la circuitul economic mondial. În același timp, Tîrgul a prilejuit aici, la Brno, numeroase vizite ale unor personalități economice și politice (miniștri sau miniștri adjuncți de comerț exterior, miniștri ai industriilor constructoare de mașini, președinți de camere de comerț) din diferite țări, numeroase contacte între aceștia și oameni de afaceri, vizite, contacte care, alături de efectul lor asupra stimulării comerțului și cooperării au și un reflex pozitiv asupra relațiilor în general între state și popoare.

Participînd activ și constant la Tîrgul de la Brno, România prezintă anul acesta o gamă largă de produse, unde alături de cele mai vechi (diverse tipuri de tractoare, autocamioane, mașini agricole) care sînt binecunoscute pe piața mondială, se găsesc și noutăți cum sînt, de pildă, excavatorul hidraulic de 0,6 mc, autoturismele Dacia — care s-au bucurat de o atenție deosebită — cinescopul de 69 cm diametru, o serie de noi microscoape etc. Produsele noi au stîrnit interesul în rîndul partenerilor străini. După cum am fost informați de reprezentanții Ministerului comerțului exterior prezenți aici, încă de pe acum, deși ne aflăm la jumătatea desfășurării Tîrgului, au fost angajate negocieri concrete pentru livrarea unor loturi de tractoare, autocamioane, autoturisme românești precum și a unor mașini-unelte de prelucrare a lemnului. Participarea țării noastre la Tîrgul de la Brno se înscrie pe linia mereu ascendentă a prezenței pavilioanelor românești la tîrgurile și expozițiile organizate în cele mai diverse țări ale lumii, ca expresie concretă a dezvoltării economiei și industriei românești, a politicii partidului și statului nostru de promovare și extindere a relațiilor economice ale României cu țările socialiste, cu toate țările lumii, în beneficiul reciproc și al climatului politic internațional.

Ilie ȘERBĂNESCU

Brno, 14 septembrie

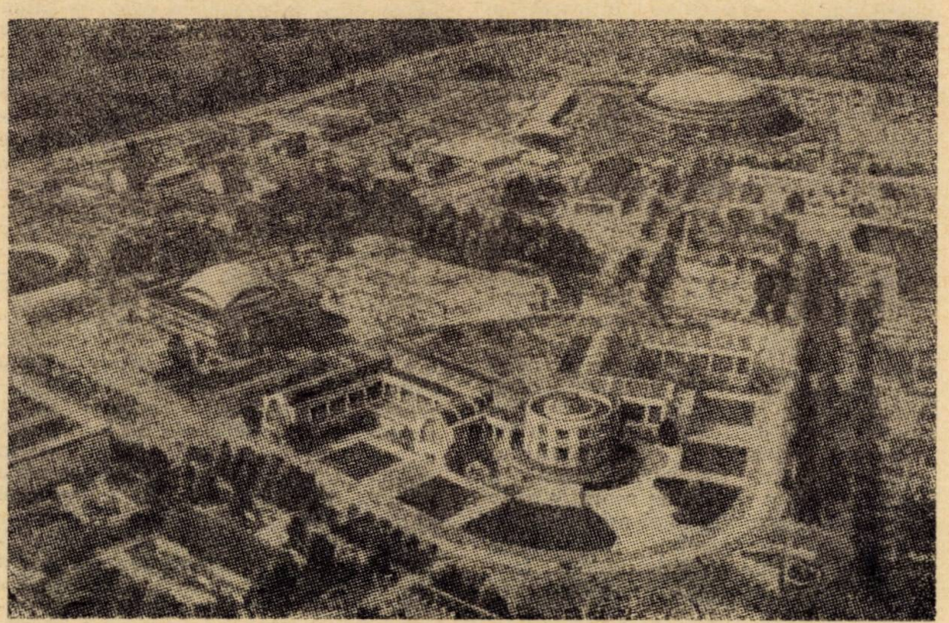

Imagine de ansamblu

DAR FAZA A DOUA A PROGRAMULUI ECONOMIC?

Întîlnire între lideri sindicali şi preşedintele Nixon. De la stînga la dreapta : Leonard Woodcock, preşedintele sindicatului muncitorilor din industria de automobile ; George Meany, preşedintele A.F.L.-C.I.O. ; preşedintele Nixon ; Frank Fitzsimmons, preşedintele sindicatului docherilor ; I. W. Abel, preşedintele sindicatului oţelarilor

Întrucît cele mai importante acţiuni guvernamentale de politică externă şi internă din ultima vreme au constituit, în momentul comunicării lor, mari surprize pentru opinia publică americană, s-a presupus că şi cuvîntarea rostită de preşedintele Nixon la reluarea sesiunii Congresului (o derogare de la tradiţie, preşedintele neobişnuind să se adreseze forului legislativ decît cu prilejul mesajelor anuale) va aduce elemente inedite, anunţarea unor noi schimbări. De data aceasta, însă, surpriza a constat tocmai în renunţarea la surprize. Preşedintele a solicitat colaborarea Congresului — şi, explicit, a reprezentanţilor partidului democrat — pentru aplicarea programului său economic şi pentru pregătirea etapelor ulterioare ale acestui program.

Se ştie că reacţiile negative la măsurile de la 15 august au semnalat, atît în ţară cît şi peste hotare, lezarea unor interese importante : interesele financiare ale unor parteneri externi ai S.U.A., nivelul de trai al unor pături masive ale populaţiei americane. Dar aceste reacţii fuseseră exacerbate de frustrarea resimţită de parteneri care presupuneau că se bucură de deplina încredere a guvernului american, pentru a constata brusc că sînt luaţi prin surprindere, că nu au fost informaţi din vreme ce-i aşteaptă. De aici, o criză de încredere care ameninţa să ia proporţii. „A fost probabil necesar — scria »The Washington Post« — ca Administraţia să evite orice consultare în afara guvernului înainte de a-şi fi anunţat planurile. Nu putea să-şi permită vreo deconspirare care ar fi determinat speculaţii împotriva dolarului pe pieţele monetare internaţionale sau o rundă de creşteri ale salariilor şi preţurilor anticipînd îngheţarea lor. Dar faza a doua — elaborarea soluţiilor este cu totul altceva. Succesul ei va depinde nu de abilitatea guvernului de a şoca sau de a păstra secretul, ci de abilitatea lui de a negocia aranjamente. Un sistem monetar internaţional viabil trebuie să se bucure de sprijinul activ al principalelor ţări participante, iar un sistem eficient de control asupra preţurilor şi salariilor trebuie să se bucure de colaborarea deplină a principalelor sindicate, a cercurilor de afaceri şi a consumatorilor. Nici partenerii externi nici cei din ţară nu vor sprijini o politică băgată pe gît printr-o aroganţă demonstraţie de forţă".

A început, deci, „operaţiunea surîs". Am relatat, într-un număr precedent, despre ascuţita înfruntare dintre guvern şi liderii sindicali. Preşedintele A.F.L.—C.I.O., George Meany, reacţionase cu furie. Una dintre aprecierile lui : „Preşedintele ia bani de la funcţionarii de stat şi de la săraci pentru ca să-i dea pe toţi bogaţilor. E un Robin Hood de-a-ndoaselea". Un reprezentant al Casei Albe propusese, în replică, să se fixeze limita de vîrstă de 70 de ani pentru liderii sindicali (George Meany are 77), iar altul declarase categoric că Meany a pierdut orice contact cu baza şi în general cu realitatea. Ulterior, însă, Administraţia a adoptat o tactică nouă. Vicepreşedintele Agnew — ale cărui vederi conservatoare seamănă în general foarte mult cu cele ale lui Meany — a lăudat, într-un discurs, „patriotismul" acestuia. Într-o cuvîntare radiodifuzată cu prilejul zilei muncii, preşedintele Nixon a făcut apel la „spiritul competitiv" al muncitorilor americani şi s-a străduit să minimalizeze divergenţele dintre guvern şi liderii sindicali. În sfîrşit, la 9 septembrie, a invitat la Casa Albă pe George Meany, pe George Woodcock, preşedintele sindicatului unit al industriei de automobile şi pe alţi conducători sindicali pentru a discuta cu ei acţiunile urmînd a fi întreprinse după 13 noiembrie, cînd expiră cele 90 de zile de îngheţare a preţurilor şi salariilor. Obiecţiile lor împotriva a ceea ce se întîmplă în aceste 90 de zile au fost „ascultate" de preşedinte, care nu înţelege să discute decît „faza a doua", nu şi faza în curs. Important, se consideră la Casa Albă, este totuşi faptul că dialogul a fost reluat. Pentru zilele următoare au fost programate întîlniri similare cu reprezentanţi ai cercurilor de afaceri, ai fermierilor şi ai Congresului. Dar ofensiva zîmbetelor şi discuţiile despre mijloacele de aplicare a unei politici asupra fondului căreia interlocutorii nu au fost consultaţi în prealabil nu elimină contradicţiile de fond. Acest lucru este valabil nu numai pe plan intern ci şi pe plan extern, după cum au dovedit-o convorbirile de săptămîna trecută între o delegaţie a guvernului japonez condusă de ministrul de externe Takeo Fukuda şi reprezentanţii Administraţiei americane. S-a discutat, dar nu s-a ajuns la soluţii de comun acord, părţile rămînînd pe poziţiile de plecare.

În faţa Congresului, preşedintele Nixon a fixat un obiectiv naţional tentant : crearea a o sută de milioane de locuri de muncă suplimentare în următorii zece ani. Un program concret pentru atingerea acestui obiectiv nu există. De fapt, nu există nici un program concret dincolo de cele 90 de zile care se încheie la 13 noiembrie. „Faza a doua" — pentru a nu mai vorbi de fazele următoare — se află încă în stadiul de proiect nebulos. Pentru moment, preşedintele a solicitat Congresului să aprobe reducerea cu 5,9 milioane de dolari a impozitelor, reducere preconizată de el la 15 august. Această reducere — i-a asigurat preşedintele pe legiuitori — va duce la crearea a jumătate de milion de slujbe în anul următor (liderii sindicali sînt sceptici în această privinţă : avînd în vedere că industria lucrează oricum cu numai 73 la sută din capacitatea ei, este mai probabil ca industriaşii să se folosească de înlesnirile fiscale pentru a cumpăra maşini care să înlocuiască munca oamenilor decît să-şi mărească statele de salarii).

Deocamdată, cert este numai faptul că noile priorităţi ale Administraţiei încarcă la extrem agenda — oricum plină pînă la refuz — a Congresului. Practic, toate legislaţiile majore propuse de Administraţie, precum şi un mare număr de iniţiative congresionale sînt încă în stadiul de proiect. Guvernul şi-a pierdut interesul pentru unele proiecte inspirate chiar de el, cum ar fi de pildă reforma asistenţei publice. În discursul său de săptămîna trecută, preşedintele Nixon a declarat, între altele, că orice muncă este preferabilă asistenţei publice, ceea ce l-a determinat pe senatorul Alan Cranston să întrebe de ce le cere preşedintele americanilor să se ducă la muncă o dată ce atîţia americani caută de lucru şi nu găsesc (în luna august, şomajul a crescut de la 5,8 la 6,1 la sută). Rămîne de văzut cum va trata Congresul noile propuneri ale guvernului. Un punct de vedere interesant a formulat senatorul George McGovern : „Trebuie să începem cu războiul din Vietnam, a spus senatorul McGovern, la o reuniune a muncitorilor din industria de automobile. El este rădăcina tuturor relelor din economia noastră şi de aceea ar trebui să începem prin a-i pune capăt chiar acum". Ipoteticul candidat la preşedinţie a recomandat ca după încetarea războiului din Vietnam, efectivele americane din Europa occidentală să fie reduse la jumătate. Aceste măsuri, apreciază el, ar economisi 30 de miliarde de dolari care ar putea să fie folosiţi pentru crearea de noi slujbe, în construcţia de locuinţe şi şcoli, în transporturi şi în sectorul anti-poluare.

Dar războiul din Vietnam este examinat în mod critic la Washington şi din alt punct de vedere.

În ajunul reluării sesiunii Congresului, revista „Time" avertiza că, revoltaţi de ceea ce s-a întîmplat la Saigon

în timpul vacanței parlamentare americane, legiuitorii ar putea să reziste cererii Administrației de a acorda Vietnamului de sud un ajutor economic în valoare de 565 milioane de dolari. Ei ar putea, de asemenea, să îmbrățișeze propunerea liderului majorității din Senat, Mike Mansfield de a legifera retragerea tuturor trupelor americane din Vietnam dacă nu se va găsi o soluție onorabilă pentru alegerile prezidențiale sud-vietnameze. Este semnificativ că senatorul democrat Henry Jackson, pe care nici unul dintre eșecurile politicii vietnameze a Administrației nu l-a determinat să renunțe la sprijinirea acestei politici, a amenințat acum că își va schimba poziția dacă guvernul nu va obține ca alegerile de la Saigon să fie amînate pînă cînd se va organiza o competiție reală.

Practic, însă, arată presa americană, această eventualitate este exclusă. Comedia electorală va fi jucată după textul scris de Thieu, ceea ce anulează principalul țel declarat al intervenției americane : asigurarea dreptului sud-vietnamezilor de a-și decide singuri viitorul. Rolul ambasadorului american, Bunker, apare într-o lumină din ce în ce mai defavorabilă. El este acuzat că le-a oferit pe rînd bani și protecție generalului Minh și vicepreședintelui Ky, cu condiția să nu se retragă de pe listele electorale. Nu pentru că ar fi dorit realmente ca vreunul dintre cei doi foști candidați să învingă, ci doar pentru a crea iluzia unei înfruntări în așa fel încît Thieu — pe a cărui „victorie" conta în orice caz — să apară ca un președinte ales după toate regulile jocului. Acum, Ky invită ziariștii, îi anunță că pune la cale o lovitură de stat, apoi își reneagă declarațiile, face demersuri la Departamentul de Stat de la Washington, cere să i se încredințeze deîndată cîrma țării, într-un cuvînt se agită pe cît de ridicol pe atît de steril. Nimic nu poate da mai bine măsura debandadei de la Saigon (pentru a cărei perpetuare Statele Unite duc, de ani de zile, un război costisitor din toate punctele de vedere) decît ceea ce a fost în stare să spună „vicepreședintele" Ky despre „președintele" Thieu : „Am să-l distrug pe Thieu și toată clica lui. Îl voi distruge pe Thieu chiar dacă ar trebui să-mi dau viața pentru asta. Cînd mă voi hotărî s-o fac nu mă vor putea opri nici ambasadorul Bunker nici întregul guvern american. Nu sînt prea priceput în lupta politică, dar în materie de înfruntare militară sînt specialist. I-am spus lui Bunker și în 1967 și în 1968 că sînt singurul om în stare să dea o lovitură de stat, dar i-am spus și că nu aveam intenția s-o fac și m-a crezut. I-am spus că înainte de a face ceva îl voi informa cu cinci minute mai devreme. O să vedeți că mă voi ține de cuvînt". Termenul ultimatumului adresat astfel lui Thieu în după-amiaza zilei de 3 septembrie era de „una-două săptămîni".

Convins că vicepreședintele nu dispune de mijloacele necesare pentru a-și pune în aplicare amenințarea (aceasta ar explica, se afirmă, și retractarea ei) Thieu se menține ferm pe poziție : alegerile vor avea loc la 3 octombrie cu el ca unic candidat. Unii oameni politici americani se tem ca nu cumva Administrația să se prevaleze de acest eșec evident și major al „vietnamizării" pentru a încetini ritmul de retragere a trupelor din Vietnamul de sud. Secretarul de presă al Casei Albe i-a încredințat pe ziariști că obiectivul de a reduce pînă la 1 decembrie efectivele din Vietnam la 184 000 rămîne neschimbat, adăugînd că, la jumătatea lunii noiembrie președintele Nixon va anunța noi reduceri. Nu este însă exclus ca Senatul să preseze pentru o legislație care să oblige la o retragere rapidă, în termen fix. Congresul are în fața sa — sub formă de amendamente la proiecte de legi importante, ca de pildă legea recrutării — mai multe sugestii în acest sens.

Și, pentru a reveni, „faza a doua" a programului economic ? Deocamdată, nimic concret. Înghețarea prețurilor și a salariilor a fost prezentată de președinte ca un expedient temporar pînă la găsirea mijloacelor celor mai adecvate pentru redresarea economiei. Căutarea continuă.

Felicia ANTIP

„TRANSAMAZONIA"

Amazonia, acest adevărat teritoriu — continent, cu natura sa bogată care i-a adus denumirea de „infern verde", va fi atrasă tot mai mult în circuitul economic al Braziliei prin construirea unei mari șosele denumită „Transamazonia". Așa cum prevede proiectul, acest mare drum se construiește în prelungirea căilor deja existente din statele Paraiba și Pernambuco, unite în statul Piaui și, de aici, în localitatea Estreito din statul Maranhao unde începe în mod real „Transamazonia". Din acest punct, la 1 septembrie 1970 au început primele lucrări care au ajuns deja în marginea statului Amazonas. În final, șoseaua va însuma 5 000 km asfaltați.

Bogățiile potențiale ale Amazoniei (suprafața ei cuprinde 50 la sută din teritoriul național brazilian, ocupat de numai circa 4 la sută din populație) vor putea fi astfel valorificate. Primul pas pe această cale va consta în crearea și extinderea unui sistem de transporturi capabil să servească drept bază pentru dezvoltarea activităților economice. Deschiderea de drumuri se realizează pe baza sistemului fluvial existent.

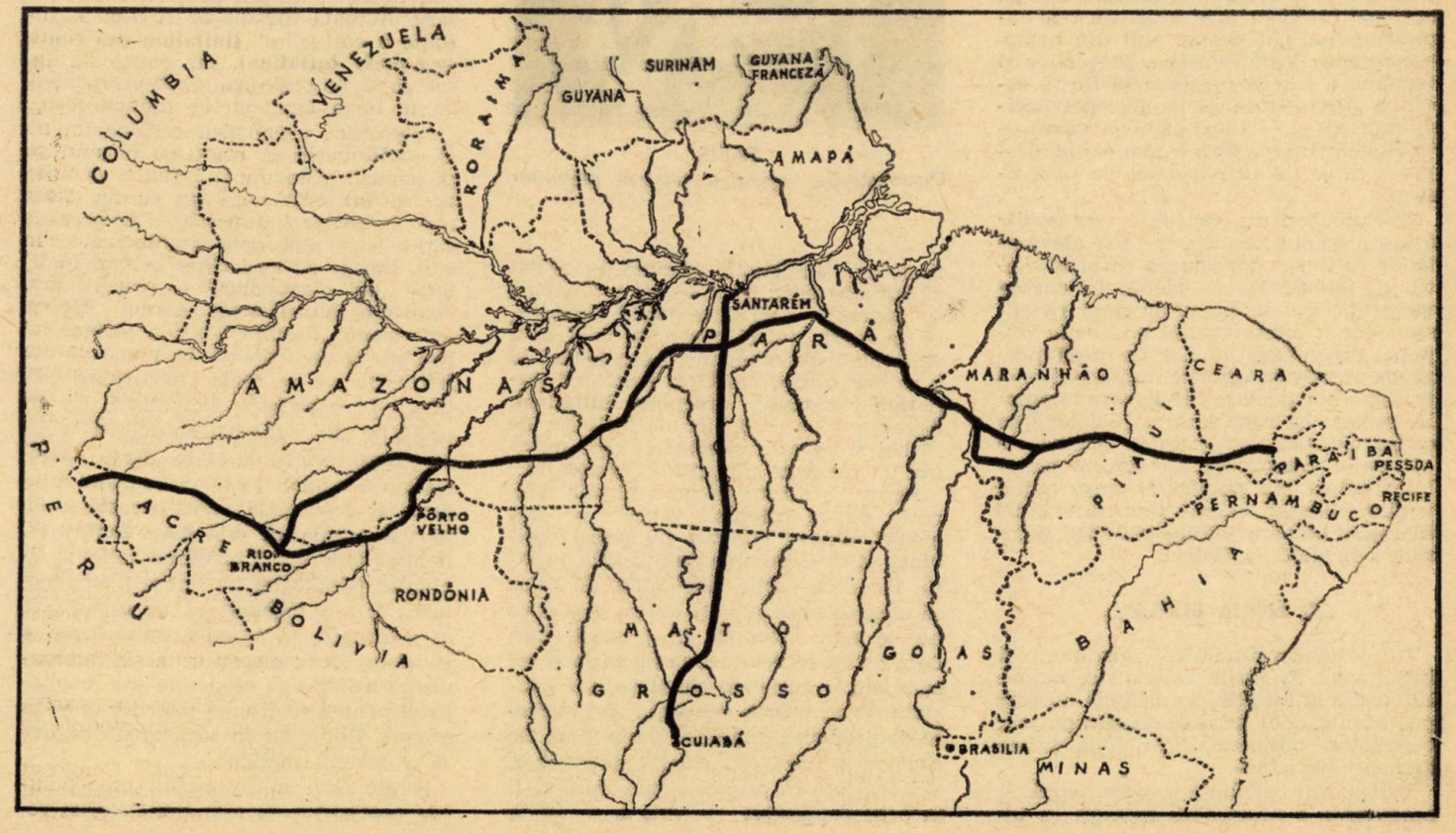

MONOPOLURILE, MUNCITORII ŞI INFLAŢIA

Cu o lună înainte, hotărîrile luate de preşedintele Nixon cu privire la „contracararea speculaţiilor asupra dolarului pe pieţele valutare occidentale şi combaterea inflaţiei şi a şomajului pe plan intern“ cădeau ca un trăznet în mijlocul lumii capitaliste. Conducătorul administraţiei americane se referea la deprecierea inflaţionistă a dolarului şi la situaţia social-economică internă, provocată de inflaţie ; însă, avînd în vedere poziţia dominantă a monedei S.U.A. în cadrul sistemului valutar capitalist şi faptul că S.U.A. sînt prima putere politică şi economică a lumii capitaliste, consecinţele acestor hotărîri afectau întregul Occident şi, din această cauză, agitaţia a fost generală. De atunci spiritele sînt departe de a se fi calmat.

Inflaţia nu bîntuie însă numai în Statele Unite, ci în toate ţările capitaliste, indiferent de longitudine şi latitudine, de bogăţie sau sărăcie. Ea nu este un fenomen recent, ci unul cu vechi state de serviciu în societatea capitalistă. Inflaţia poate fi deci caracterizată drept o boală generală şi endemică, strîns legată de esenţa capitalismului contemporan.

Cu aproape şase decenii în urmă, primul război mondial, provocat de înfruntarea forţelor imperialiste, a numărat printre învinşi nu numai ţări şi popoare, dar şi o serie de monede naţionale, doborîte la pămînt de inflaţii catastrofale. În timpul celui de al doilea război mondial, declanşat de aceleaşi forţe imperialiste, inflaţia a afectat din nou un mare număr de monede, atît ale ţărilor beligerante, cît şi ale celor nebeligerante. Anii care au urmat războaielor mondiale au fost martori ai continuării şi, în cele mai multe cazuri, ai amplificării fenomenelor inflaţioniste pe aproape întreaga arie geografică a capitalismului. Cît despre anii din urmă ascensiunea inflaţionistă a preţurilor şi tarifelor a fost şi continuă să fie la ordinea zilei atît în ţările Europei occidentale, cît şi — după cum s-a văzut — în Statele Unite, fără a mai vorbi despre o serie de ţări în curs de dezvoltare.

Pretutindeni în Occident, guvernele asigură opinia publică, tot mai alarmată de creşterea continuă a costului vieţii, că inflaţia îşi va pierde în curînd virulenţa, fie de pe urma unei reacţii spontane a organismului economic împotriva agenţilor bolii, fie a unui program de măsuri oficiale antiinflaţioniste. Ignorînd declaraţiile guvernamentale, inflaţia îşi vede însă mai departe de drum însoţită de protestele justificate ale clasei muncitoare, ale tuturor celorlalte pături ale populaţiei care, avînd venituri băneşti relativ fixe, suferă cel mai mult de pe urma instabilităţii valorice a banilor capitalişti.

„O NOUĂ BOALĂ“...

Cu toată continuitatea fenomenului inflaţionist în ţările capitaliste, actualul stadiu al inflaţiei se distinge de cele precedente, dacă ar fi să credem pe unii cercetători burghezi, prin două trăsături caracteristice.

Prima este evoluţia relativ lentă şi persistentă a deprecierii banilor. În ultimii ani, statisticile oficiale au arătat că inflaţia nu a avut — cel puţin pînă în prezent — un ritm rapid, dramatic, ci un mers lent şi continuu, ceea ce a determinat pe economiştii occidentali să o califice drept „inflaţie tîrîtoare“ **(inflation rampante, creeping inflation).** Aceasta, spre deosebire de inflaţiile de război şi de cele interbelice care au avut un caracter „impetuos“, „exploziv“.

PARIS
Demonstraţie împotriva creşterii preţurilor

Pentru a marca în mod plastic diferenţa dintre inflaţia „veche“ şi cea „nouă“, cineva observa în această privinţă că în Germania anului 1920, inflaţia făcea ca preţul unei mese de prînz să crească între supă şi desert. Aşa ceva nu se mai întîmplă în prezent, însă dacă astăzi te vei duce la magazin şi vei cumpăra o cutie de conserve, vei constata că ea poartă cel puţin trei etichete de preţuri, lipite unul peste altul. De asemenea, dacă eşti chiriaş newyorkez, vei constata că proprietarul refuză să-ţi încheie contractul pentru o perioadă ceva mai îndelungată, iar dacă eşti obligat să foloseşti mijloacele de transport în comun, societăţile respective îţi vor oferi pentru aceeaşi cheltuială un traseu tot mai scurt.

Ceea ce se mai poate observa din statistici este că inflaţia actuală s-a deprins cu timpul să se „tîrască“ într-o viteză crescîndă. Dintr-un studiu întocmit recent de O.C.D.E. rezultă că, în ţările membre ale acestei organizaţii, creşterea anuală în procente a preţurilor la mărfurile de consum se înscrie într-o curbă ascendentă. Astfel, în perioada 1960—1965, preţurile au crescut în medie cu 1,5 la sută în S.U.A., cu 3,8 la sută în Franţa, cu 3,6 la sută în Anglia, cu 4,1 la sută în Norvegia. În primul trimestru al anului trecut, comparativ cu aceeaşi perioadă a anului care l-a precedat, aceleaşi preţuri au crescut cu 6,1 la sută în Statele Unite, cu 5,7 la sută în Franţa, cu 5,4 la sută în Anglia şi cu 9,4 la sută în Norvegia.

Ceea ce a determinat însă pe Paul Samuelson, laureat al premiului Nobel pentru economie, să califice actualul stadiu al inflaţiei din ţările capitaliste drept „o nouă boală“, nu este atît ritmul relativ lent al acestui proces, ci ipotetica lui provenienţă. După părerea lui Samuelson şi a unei mari părţi a economiştilor burghezi, la originea procesului inflaţionist s-ar afla creşterea costurilor de producţie. Lucrurile s-ar petrece, după spusele lor, astfel : uniunile sindicale pretind de la patronii de întreprinderi salarii „exagerat de mari“ pentru muncitori, iar dacă nu le obţin, declară grevă. Patronii n-au încotro şi, după tratative, cedează. Întrucît salariile constituie o parte importantă a costurilor de producţie, majorarea salariilor apasă asupra acestor costuri şi, mai departe, asupra preţurilor de vînzare. Actuala inflaţie ar fi deci o „inflaţie a costurilor“ **(inflation des coûts, cost-push inflation),** iar cauza ei, încearcă să ne convingă aceşti economişti, ar fi forţa sindicatelor muncitoreşti...

Literatura economică occidentală nu se mulţumeşte să arate cu degetul pe presupuşii vinovaţi ai inflaţiei actuale. Ea se întreabă dacă nu cumva forţa monopolurilor industriale şi comerciale capitaliste, altă dată atotputernice în stat, începe să se încline în faţa forţei unor „noi monopoluri“ — organizaţiile sindicale muncitoreşti. Astfel, revista americană „Fortune“, organ al marelui capital, se lamentează în numărul din februarie a.c. pe tema „răsturnării forţelor“ în societatea capitalistă. Ea citează pe „un cunoscut economist britanic“ care, referindu-se la „forţa monopolistă a muncii“, exclamă : „cînd analizezi ce reprezintă astăzi această forţă, îţi dai seama că este ceva fantastic“. Revista americană continuă astfel : „Uniunile (sindicale) au devenit monopoluri... li s-a îngăduit să se organizeze ca o armată, să practice intimidarea şi constrîngerea ; ele nu ezită să dezorganizeze o întreagă economie (cea capitalistă) pentru realizarea ţelurilor ce şi-au propus. Rolul lor în societatea burgheză a devenit malign“.

Nimic deci mai simplu : monopolurile capitaliste au ajuns, bietele, la re-

morca „monopolurilor“ sindicale care, impunînd majorări nejustificate de salarii, au declanșat „inflația costurilor“ și amenință în felul acesta economia capitalist-monopolistă de stat cu prăbușirea.

Economistul american Sumner Slichter a denumit această stare de lucruri „laboristic economy“, un termen peiorativ care în românește ar putea să însemne aproximativ „economie la cheremul forței de muncă“. Slichter nu o spune textual, însă toată argumentația lui pledează pentru lichidarea competiției între muncitorime și patronat, pentru lăsarea în pace a patronatului să repartizeze așa cum știe produsul social, fără amestecul organizațiilor sindicale.

...ȘI UN DIAGNOSTIC MAI VECHI

O altă parte a economiștilor occidentali nu este de acord cu etichetarea actualei inflații drept o inflație a costurilor. După părerea lor, acest fenomen este provocat de abuzul de cerere pe piață, deci ar fi vorba despre o „inflație a cererii“ **(inflation par la demande, demand inflation).**

Economia națională — susțin acești specialiști — are o capacitate de producție limitată. Dacă la un moment dat apare o cerere de consum exagerată, care depășește posibilitățile de producție, prețurile vor crește. Mecanismul pieței restabilește astfel echilibrul în economie, deoarece sporirea prețurilor va elimina acea cerere de consum care nu este capabilă să plătească mai mult.

De unde poate să apară abuzul de cerere pe piață ? Părerea pe care vor s-o acrediteze acești economiști burghezi este că tot... muncitorimea este principala vinovată de un asemenea abuz. Prin sindicate, ea pretinde salarii tot mai mari — și le obține. Salariile mai mari duc la o cerere de consum sporită. **Această** cerere de consum este inflaționistă. Pe scurt, actuala inflație ar fi o inflație a cererii, iar principalul factor determinant l-ar constitui sporirea salariilor muncitorești.

Pentru a preciza și mai bine această geneză a inflației contemporane, adepții părerii despre care aminteam au creat chiar un termen nou, de o limpezime cristalină : „inflație salarială“. El vrea să demonstreze că muncitorimea a devenit căpcăunul timpurilor capitaliste moderne și că ei i se datorește inflația de care suferă societatea capitalistă.

Specialiștii și oamenii de acțiune burghezi se grăbesc însă să atragă binevoitor atenția clasei muncitoare și organizațiilor ei de luptă din țările capitaliste că revendicările salariale nu pot aduce belșugul pe masa muncitorului. Astfel, într-o lucrare a lordului englez Balogh, intitulată sugestiv „Munca și inflația“, după ce conducătorii uniunilor sindicale sînt acuzați că duc în Anglia o politică inflaționistă a salariilor, aceștia sînt sfătuiți patern să nu mai creadă că o asemenea politică ar putea face pe muncitori să obțină o felie mai mare din „turta națională“, deoarece puterea de cumpărare suplimentară realizată de ei prin sporul de salarii va fi curînd anihilată prin sporirea inflaționistă a prețurilor. Ceea ce mai rămîne din politica inflaționistă a uniunilor muncitorești n-ar fi — după opinia lordului Balogh — decît reducerea forței competitive a economiei engleze în relațiile externe și, bineînțeles, slăbirea monedei naționale.

După cum se poate vedea, teoria inflației cererii seamănă ca două picături de apă, în ce privește concluziile, cu teoria inflației costurilor. Și pe o cale și pe cealaltă se trage același învățămînt : dacă vrei să lupți împotriva inflației, luptă împotriva muncitorimii organizate în sindicate, împotriva pretențiilor ei de a-și îmbunătăți condițiile de trai.

— Bineînțeles, noi purtăm toată vina.

(Din „Observer“)

RĂDĂCINILE REALE ALE INFLAȚIEI

Actuala inflație din țările capitaliste are fără îndoială o origine complexă. A reduce această origine la revendicările de salarii ale muncitorilor, a eticheta fenomenul drept „inflație salarială“, așa cum fac cercurile de economiști și de practicieni la care ne-am referit mai sus, înseamnă a falsifica grosolan realitatea, transpunînd pe terenul economiei politice și al politicii economice burgheze povestea hoțului de păgubaș.

La baza actualei inflații din Occident stă în primul rînd politica expansionistă pe scară mondială a marilor puteri capitaliste. Emisiunile monetare lipsite de rațiune economică, creditele bancare excesive sînt îndreptate cu predilecție spre finanțarea politicii de expansiune, dominație și război, promovată de cercurile imperialiste, precum și de expansiunea economică, promovată de organizațiile monopoliste.

Făceam aluzie, la începutul acestui articol, la deprecierea inflaționistă a dolarului, factor determinant al tulburărilor monetare din ultimele săptămîni. Așa-zisele speculații asupra dolarului pe piețele vest-europene care ar fi contribuit la măsurile luate de Statele Unite în august a.c. s-au datorat excesului de dolari aflați în afara granițelor S.U.A. și îndeosebi pe piețele țărilor partenere comerciale și financiare ale economiei americane. În prezent, băncile centrale din aceste țări dețin circa 20 de miliarde de dolari sub formă de creanțe pe termen scurt față de S.U.A. Piața eurodolarilor dispune de circa 50 de miliarde de dolari. Aceste sume exorbitante n-au nici o legătură cu salariile muncitorilor americani. Ele s-au format ca urmare a războiului din Vietnam, a înarmării, a „ajutoarelor“ militare, a staționării trupelor americane pe teritorii străine, a investițiilor externe ale organizațiilor monopoliste din S.U.A., etc.

Dezordinea financiară se răzbună, chiar în cazul unei economii naționale puternice. Dacă statul se împrumută în exterior mai mult decît este în stare să ramburseze, el poate fi sigur că, mai devreme sau mai tîrziu, moneda sa națională se va degrada, iar procesul este ireversibil.

Statele Unite nu au făcut numai export de inflație : ele au dus o politică inflaționistă și în interior. Dacă este ceva adevărat în afirmația că la originea fenomenului inflaționist se află cererea exagerată de consum, apoi nu despre consumul clasei muncitoare poate fi vorba, ci despre acela al capitalului monopolist de stat și al capitalului financiar. Pentru susținerea politicii expansioniste, statul are nevoie de un consum uriaș. Nu degeaba s-a afirmat în S.U.A. că Pentagonul este cel mai mare cumpărător de pe piața internă. Or, Pentagonul nu cumpără ca să producă, ci ca să consume. Cheltuielile lui sînt în cea mai mare măsură inflaționiste.

O altă rădăcină a stării inflaționiste în țările capitalist-monopoliste constă în concepția că inflația ar constitui un mijloc de stimulare a unei economii obosite, de preîntîmpinare a crizelor și șomajului în masă. În această privință, J.M. Keynes și adepții săi consideră că inflația „moderată“ ar constitui o pîrghie în mîna conducătorilor politicii economice, cu care s-ar asigura dezvoltarea fără crize a capitalismului și folosirea deplină a forței de muncă : „Urcarea generală, moderată, a prețurilor — scria un adept al concepțiilor keynesiste — care se întinde pe perioade îndelungate... îmbunătățește climatul economic incomparabil mai mult, în orice caz, decît chiar o slabă mișcare deflaționistă“.

Ideea „inflației creatoare“, a inflației văzute nu ca un rău, ci ca un bine, atîta vreme cît rămîne în anumite limite admisibile, stă la baza politicii economice a numeroase partide de guvernămînt din lumea capitalistă. În S.U.A., ea a fost îmbrățișată cu căldură atît de administrația democrată cît și de cea republicană, fără însă ca prin aceasta economia americană să fi putut fi pusă la adăpost de crize și de șomaj. În felul acesta a fost infirmată și acea faimoasă „lege Phillips“, care s-a bucurat de o largă circulație în Occident, și care pretindea că între inflație și șomaj ar fi existînd un raport invers proporțional, ceea ce înseamnă că problema șomajului ar putea fi rezolvată prin

inflație. Actuala situație din Statele Unite, unde inflația face casă bună cu creșterea șomajului, a demobilizat însă pe adepții „legii Phillips", fără însă ca prin aceasta să se poată afirma că, în recuzita remediilor economiei capitaliste, un asemenea instrument nu va mai figura.

Se mai poate adăuga că din cauza întrepătrunderii internaționale a economiei și finanțelor statelor capitaliste, inflația provocată de politica imperialistă a marilor puteri occidentale sau de aceea de stimulare a economiilor aflate în stare de marasm potențează procesele inflaționiste din alte țări, așa cum a rezultat, între altele, dintr-o analiză recentă a rolului agravant pe care îl joacă eurodolarii în inflațiile vesteuropene.

„Teoriile" burgheze privitoare la „spirala inflaționistă a salariilor și prețurilor", la inflația costurilor de producție și a cererii, au un caracter diversionist. Ele vor să abată atenția opiniei publice de la adevăratele rădăcini ale inflației. La timpul său, K. Marx în lucrarea sa „Salariu, preț și profit" a făcut o critică incisivă încercărilor burgheziei de a da vina creșterii prețurilor pe creșterea salariilor. El a arătat că prețul unei mărfi este determinat de valoarea ei, iar aceasta este determinată de cheltuielile de muncă social-mente necesare și nu de nivelul salariilor. De altfel, o îndelungată și amară experiență a clasei muncitoare dovedește că mișcarea salariilor **urmează** mișcarea prețurilor — și nu invers.

Teoriile la care ne-am referit mai vor să creeze o confuzie cu privire la profitorii și păgubașii de pe urma inflației. Ele caută să acrediteze părerea că de inflație ar profita muncitorii, în dauna restului societății. Este însă știut, din întreaga istorie a inflațiilor capitaliste, că acest proces constituie un mijloc de exploatare suplimentară a clasei muncitoare de către statul capitalist. Deprecierea inflaționistă a banilor spoliază pe cetățenii cu venituri fixe — muncitori, funcționari, pensionari etc. — care-și văd veniturile micșorîndu-se pe măsura deprecierii banilor, ea ruinează pe micii producători. Sub acest aspect, inflația a fost comparată cu un impozit asupra oamenilor muncii, cu precizarea că ea poate fi considerată drept unul dintre cele mai nedrepte impozite, înrăutățind tocmai situația materială a păturilor celor mai nevoiașe ale societății. Ceea ce pierd aceste pături, cîștigă statul burghez, cîștigă marele capital.

ÎNTRE MONOPOLURI ȘI SINDICATELE MUNCITOREȘTI

Cui prodest concepția fantezistă care pretinde că la baza inflației actuale din țările capitaliste ar sta revendicările de salarii ale uniunilor muncitorești ? Că bietele monopoluri capitaliste ar fi constrînse și dominate de „monopolurile" sindicale ?

Arătam la început că opinia publică din țările capitaliste a fost amăgită de nenumărate ori de guvernanți, în sensul că i s-a promis lichidarea sau cel puțin frînarea substanțială a procesului inflaționist. Președintele Nixon ceruse la un moment dat șase luni de răgaz pentru a „răcori" economia americană supraîncălzită de inflație, prin folosirea combinată a unor pîrghii cum ar fi

DEPRECIEREA MONEDELOR

	Valoarea monedelor 1959 = 100		Ritmul deprecierii		
	1964	1969	59—69*	68—69	69—70**
Elveția	87	74	3,0	2,5	2,5
R.F.G.	89	78	2,4	2,6	3,6
Italia	80	70	3,6	2,5	3,7
Austria	85	72	3,2	3,0	3,8
Belgia	91	77	2,6	3,6	4,0
Canada	93	78	2,4	4,3	4,0
Olanda	86	67	3,8	6,9	4,1
Danemarca	81	59	5,1	3,2	5,2
Marea Britanie	87	71	3,4	5,1	5,3
Franța	82	69	3,7	5,7	5,4
S.U.A.	94	79	2,2	5,1	5,7
Suedia	84	69	3,7	2,6	5,8
Japonia	77	60	5,0	4,9	7,5
Norvegia	85	71	3,3	3,0	8,6
Australia	97	78	2,4	2,8	3,1
Noua Zeelandă	90	73	3,1	4,7	4,9

*) ritm mediu anual
**) ritm calculat comparînd media cifrelor lunare disponibile pentru 1970 cu cele din perioada corespondentă a anului 1969
Sursa : First National City Bank of New York, Buletinul lunar economic, septembrie 1970.

creditele, impozitele, bugetul statului. A urmat perioada cînd, nemaiștiind la ce altar să se mai închine, guvernul Statelor Unite a virat de la keynesism la friedmanism. Rezultatul acestei manevre este cunoscut : ca și în cele șase luni cerute, prețurile au crescut mai departe în Statele Unite, deși economia a început să dea semne de stagnare. În loc deci ca inflația să fie jugulată, ea a continuat să nemulțumească adînc masele populare americane, iar la aceasta s-au adăugat semne ale unei recesiuni și îndeosebi creșterea șomajului, peste ceea ce se considera a fi nivelul de alertă, situație unică în analele economiei capitalist-monopoliste de stat. Pilotajul american, încercînd să strecoare nava statului între Scylla inflației și Charibda recesiunii, a realizat performanța de a o lovi în același timp și de stîncile din stînga și de cele din dreapta.

În Europa occidentală, declarațiile încurajatoare ale conservatorilor din Marea Britanie, ale profesorului Schiller, ministrul economiei și finanțelor din R.F.G., ale omologului său francez, Giscard d'Estaing, în legătură cu combaterea fenomenului inflaționist, nu s-au putut cristaliza într-un rezultat pozitiv, creșterea reală a prețurilor în țările respective fiind mult superioară aceleia pe care se conta ca urmare a măsurilor luate. Drepturile „ereditare" ale inflației în regim capitalist au rămas deocamdată neatinse.

În aceste condiții, n-a mai rămas altceva de făcut decît să se recunoască falimentul remediilor economico-fiscale antiinflaționiste și să se îndrepte tirul artileriei grele a cercurilor reacționare asupra a ceea ce numesc ele „adevăratul focar" al inflației, să se acuze clasa muncitoare — victima de totdeauna a inflației din țările capitaliste — că ea ar fi aceea care a provocat actuala situație și să se propună aplicarea unei politici drastice de control al salariilor și prețurilor sau, și mai bine spus, numai al salariilor. „În lupta împotriva inflației — scrie lordul Balogh — se face o greșeală atunci cînd ochii sînt îndreptați spre prețuri. Ei trebuie îndreptați spre salarii". Arthur Burns, președintele Consiliului băncilor federale de rezervă din S.U.A., consideră că politica monetară și fiscală clasică nu mai este capabilă să facă față inflației și că lupta trebuie dusă acum pe un alt teren, pentru combaterea creșterii „excesive" de salarii. În consecință, el propune crearea unui consiliu superior al salariilor și prețurilor. Arthur Okun, fost conducător al consilierilor economici ai președintelui Lyndon Johnson, este de asemenea de părere că singura soluție ar consta în crearea unui organism de control al salariilor și prețurilor, iar pînă atunci, președintele Nixon să ceară muncitorilor și businessului „cea mai mare reținere".

Așadar, sindicatelor muncitorești ar trebui să li se ia dreptul de a mai revendica o soartă mai bună pentru muncitori. Cît despre prețuri, problema este mai încîlcită, deoarece ele pot fi mai puțin supravegheate decît salariile.

După cum se știe, printre măsurile luate în S.U.A. la jumătatea lunii august se află și înghețarea salariilor și prețurilor. Așadar, a învins „teza" că la originea inflației se află revendicările salariale ale oamenilor muncii. Această măsură împiedică pe viitor ca muncitorii să ajungă din urmă prețurile. S-a arătat, de exemplu, că unele convenții colective de muncă, cum ar fi cele ale salariaților de la telecomunicații și ale docherilor, sînt vechi de 2—3 ani, timp în care prețurile au crescut. Dacă înainte de înghețare, salariile urmau prețurile, după „înghețare" nici această șansă nu mai există, iar pierderea va fi și mai mare. Măsura lovește direct și deschis în drepturile oamenilor muncii, în drepturile sindicatelor muncitorești traducînd faptul că monopolismul statal încearcă să iasă din situația pe care el însuși a creat-o pe seama maselor salariate.

Cît despre jugularea inflației, este îndoielnic că ea va putea fi realizată pe această cale, dacă nu vor fi extirpate **adevăratele** rădăcini ale răului — politica monetară expansionistă internă a monopolismului statal, militarizarea economiei naționale, politica de dominație economică, politică și financiară asupra altor state și popoare, prin întreținerea de baze militare pe teritorii străine, prin cheltuirea unor sume fabuloase în străinătate etc.

dr. Costin C. KIRIȚESCU

Procesul lui Rolf Steiner — AMURGUL MERCENARILOR?

ROLF STEINER
„Colonel" în Biafra...

...și în boxa acuzaților

2 august 1971. Sala tribunalului din Khartum. La bara acuzaților, fostul „centurion invulnerabil", Rolf Steiner. Fără beretă verde, cu capul ras, lipsit de atributele sale — Lügerul și ținuta de „leopard" — ascultă, dezorientat și năucit, acuzațiile ce i se aduc : delicte împotriva Africii, delicte împotriva umanității. „Rolf Steiner este, după părerea noastră, tot ceea ce poate fi mai rău și mai josnic. El a comis nu numai delicte împotriva independenței și securității statului nostru, dar a conspirat împotriva independenței și securității întregii Africi" — menționează actul de acuzare.

Astfel debuta ultimul act al carierei unuia din acei „faimoși" mercenari pe care i-a cunoscut Africa în ultimii ani, acei virtuoși ai industriei asasinatului care, prin forță și teroare, au încercat — în umbra discretă a marilor bănci și societăți financiare monopoliste — să impună stări de lucruri condamnate de istorie. Puțini exprimau dubii cu privire la verdictul final asupra soartei lui Rolf Steiner. Căci, așa cum scria revista „Jeune Afrique", miza acestui proces depășește persoana lui Steiner. Prin acest fost soldat al „Legiunii străine" sînt vizați toți mercenarii, „toți acei care în Congo și Sudan, Biafra sau Guineea, au vrut să modifice cursul istoriei Africii, împotriva voinței africanilor".

DAR CINE ESTE ROLF STEINER ?

Vom încerca să reconstituim drumul parcurs de acest mercenar tipic folosind relatările autorizate ale reporterului Yves-Guy Bergés, care a însoțit adesea pe acești „professional comando" în aventurile lor sîngeroase prin Africa.

Mercenarul de 42 de ani de astăzi este băiețașul de 12 ani care, în 1941, la München, urmărea cu pasiune „epopeea" Wermachtului. Bombardamentele care îi terorizau pe alții, în el stîrneau un alt sentiment : violența. Eroii săi preferați : Rommel, Guderian, von Paulus. La școală, trebuind să facă o compunere despre cel mai important lucru din lume, exaltă Wermachtul. La 15 ani se înscrie în Hitlerjugend, unde își descoperă pasiunea pentru arme, adoptă rigoarea disciplinei pînă la moarte și dreptul nelimitat de a ucide și jefui. Sînt ani care-l vor marca pe viață. După prăbușirea Germaniei naziste, Rolf decide ca pe viitor să nu mai lupte decît pentru „aventură de dragul aventurii și emoției"... dar și pentru bani. Și, ca mulți dintre compatrioții săi, se angajează în „Legiunea străină". Spre nemulțumirea lui, aici nu va face o carieră „strălucită" : la Dien-Bien Phu lucrează la popotă și infirmerie, iar ulterior, în munții Kabyliei și în rîndurile O.A.S.-ului nu reușește să se impună drept „un geniu militar" printre centurioni. În 1961, în preajma dobîndirii independenței Algeriei, regimentul lui este împrăștiat și Rolf Steiner se pomenește într-o închisoare din Franța. Eliberat după cîteva luni de detenție se gîndește ce ar putea face în viitor. Într-o zi, se întîlnește cu un vechi camarad de arme : „Vrei să vii cu noi în Congo ? Este o afacere de aur, toți banii pe care-i vom găsi în băncile de acolo vor trece în pungile noastre". Sergentului Rolf Steiner — inexplicabil — ideea nu-i surîde. Rămîne însă obsedat de dorința de a-și satisface „beția curajului". Și, disponibilul mercenar Rolf Steiner își găsește vocația : va apăra „prestigiul și misiunea omului alb"... tot în Africa. „Știi — va spune Bob Denard, șeful mercenarilor din Congo, elevului său preferat — în Africa orice bun sergent poate deveni colonel, iar un caporal obișnuit — un căpitan acceptabil". În vara lui 1967 izbucnește războiul civil în Nigeria. Steiner sosește în capitala secesionistă, într-o „călătorie de studii", împreună cu un grup din foștii săi amici din O.A.S. Și aici, în Biafra, el va cunoaște „epoca sa de celebritate". Îmbracă ținuta de „leopard" și se pavoazează cu decorații imaginare.

În vara lui 1968 Steiner, ajuns consilierul numărul unu al lui Ojukwu, este „regele" din Owerri, capitala secesionistă. În timp ce peste tot în Biafra se murea de foame, petrecerile date de Steiner se țineau lanț. În jurul meselor îmbelșugate erau strînși „durii" veniți din locurile cele mai sumbre — rhodesieni, sud-africani, foști O.A.S.-iști sau membri ai „Legiunii străine".

Lucrul cel mai important pentru Steiner este faptul că, în sfîrșit, se simte strateg. Nu a fost el oare promovat la gradul de colonel și nu a spus Ojukwu că Steiner a creat pentru Biafra o „Legiune" ? Nici un alt compliment nu ar fi putut face mai mare plăcere vechiului subofițer de intendență de la Bel-Abbès. Are impresia că ține în mîinile sale soarta întregului război. Visează, după cum spune Anthony Mockler în cartea sa „Mercenarii", să cucerească Onitsha, în numai două ore și apoi, în marș forțat, să pună stăpînire chiar pe Lagos, capitala federală. Bătălia de la Onitsha este însă un faliment. Deși se scuză furios că a fost trădat de comandanții negri, în realitate fostul sergent este conștient în sinea lui că nu este capabil să comande o divizie. Și astfel cade în dizgrație. Iată cum descrie un martor ocular, sfîrșitul „etapei biafreze" a carierei lui Steiner. „La începutul lui noiembrie, Ojukwu convoacă pentru a treia oară pe fostul legionar și oamenii săi. În precedentele două cazuri Steiner a refuzat să se deranjeze. În acea după-amiază, toți mercenarii albi au pornit pe drumul spre Ummuahia, noua capitală. «Colonelul» Steiner care se crede «președintele» Republicii Biafra, sosește cu întîrziere, beat și vindicativ. Cei 12 camarazi ai lui, dezarmați, așa cum vrea tradiția, la intrarea în palat, îl așteaptă în salonul prezidențial. Steiner sosește, insultă portarul, cere o bere rece, refuză să fie dezarmat, zbiară și se ia la bătaie cu gorilele lui Ojukwu. Acesta din urmă, alarmat de zgomot, iese în curte, asistă la scenă și ieșindu-și din fire ordonă gărzii biafreze să-i aresteze pe toți mercenarii. «Domnilor, le spune, vă redau libertatea. Biletul de întoarcere în Franța intră în sarcina guvernului meu. Dacă vreunul din dv. vrea să rămînă...». Nu vor rămîne decît șapte. Rolf Steiner, „Napoleonul Biafrei", cum îi plăcea să fie numit, suferă ultima umilire : cu mîinile în cătușe este expediat cu un avion spre Libreville. Contrar a ceea ce se crede, ajuns în Europa nu are bani căci, din cauza expulzării sale precipitate, nu a reușit să-și recupereze sumele agonisite. Încearcă, zadarnic, să-și găsească o slujbă în Rhodesia. Într-o zi, află că o „societate caritabilă" caută oameni pentru „o misiune umanitară" în sudul Sudanului, unde triburile negre animiste sînt angajate într-un conflict cu populația musulmană din nordul țării. Și Steiner pornește spre o nouă aventură, își oferă serviciile de partea triburilor „Anyanya", caută subsidii, oameni. În disperare de cauză cere sprijinul unui fost „professional

comando" din Congo, Armand. Dar acesta îi răspunde cu un bilet pe care nu este scris decît un singur cuvînt : „Idiot". Într-o noapte a lunii octombrie 1970, tribul condus de Steiner este atacat de armata sudaneză şi împrăştiat. Steiner reuşeşte să fugă dar este arestat la frontiera cu Uganda şi predat autorităţilor de la Khartum.

„PENSIONARII AVENTURII"

Pentru prima oară un mercenar este judecat în Africa şi, probabil, în lume. Unii dintre ei au murit fie în cursul luptelor, fie ucişi chiar de patronii lor. Alţii însă, destul de numeroşi, s-au retras ca nişte „pensionari ai aventurii". Roger Faulkes — fostul ofiţer paraşutist, specialist în contrabandă, care furniza armele pentru comandourile din Congo — trăieşte pe Coasta de Azur. A ciştigat sume însemnate pe

Mercenari antrenindu-se într-o tabără...

...şi patrulînd în jungla congoleză

vremea cînd se afla în serviciul „domnului Chombe" şi a lăsat să se înţeleagă că, dacă într-o zi, va mai fi nevoie de el şi-ar încinge din nou cartuşiera. Jean Schramme, „teroarea Congoului", creşte acum găini undeva în Portugalia. Îndeletnicirea „paşnică" şi-a întrerupt-o un timp — în iarna trecută — cînd a pregătit, de pe teritoriul Angolei, debarcarea celor 400 de mercenari în Republica Guineea. Bob Denard, „invincibilul", angajat de Moïse Chombe, ca şef al armatei katangheze, şi-a făcut azi un nume în import-export. Iar Michael Hoare, supranumit „Mike nebunul", care la solicitarea aceluiaşi Chombe a încercat să „instaureze ordinea" în provincia orientală a Congoului, şi-a publicat memoriile la Londra, iar acum se află în Africa de Sud, sub aripa protectoare a autorităţilor rasiste.

Mercenariatul nu este o instituţie nouă. Ea a existat încă din antichitate, pe vremea Romei şi a Cartaginei, a fenicienilor şi perşilor. În Evul Mediu, „soldaţii de meserie" constituiau singura armată a multor suverani şi feudali. Fără a fi niciodată o instituţie onorabilă, pe vremea aceea aveau măcar meritul de a fi recunoscuţi deschis, de a sluji, fără să se jeneze, interesele mărturisite ale celor ce-i angajau.

S-a considerat apoi că aceste grupuri rătăcitoare, recrutate chiar şi pe fi recrutaţi din straturile cele mai de jos ale societăţii : pseudointelectuali rataţi sau maniaci ai crimei, nevrozaţi ai rasismului sau morfinomani. „În spatele acestor trupuri tatuate, a acestor priviri rătăcite, sub toate beretele verzi, albastre sau roşii sălăşluieşte o mizerie reală" — scria Jean Ziegler, după o vizită făcută în tabăra unui comando din Congo. Pe atunci se angajau în medie pe termen de şase luni şi erau retribuiţi în deviză forte. Să amintim în legătură cu aceasta că, în Katanga, forţele O.N.U. au capturat într-o zi un comando compus din 30 de mercenari albi. Interogaţi, prizonierii au relatat condiţiile în care au fost angajaţi : o leafă de 100 pînă la 180 de lire sterline pe lună, fără a mai socoti „prima de pericol", alocaţia pentru familie şi asigurarea. Aproape toţi au declarat că s-au făcut mercenari „din considerente financiare".

CUM SÎNT RECRUTAŢI ŞI CINE SÎNT PATRONII

În acest sens foarte edificator este anunţul publicat la începutul anului 1968 în revista americană „Ramparts" de mercenarul Ted B. Braden, fost sergent în armata S.U.A., dezertat din Vietnam şi eşuat în cele din urmă în Congo. „Caut de lucru. Mercenar, 14 ani stagiu militar, actualmente liber. Calificare : divizia 101 aeropurtată în cel de-al doilea război mondial, maestru paraşutist, 911 lansări cu paraşuta dintre care 695 în cădere liberă. Fost sergent şi locotenent în armata americană. Am servit în patru ţări din Asia de sud şi în două ţări din Africa. Foarte priceput în folosirea armelor americane, sabotaj, materiale explozive şi infiltrări. Aptitudini speciale : formarea şi conducerea de echipe de comando ; 23 de luni expediţii în jungla vietnameză, dispus să organizez grupuri de rebeli după dorinţă. Referinţe : armata americană, C.I.A. şi comandoul 5 din Congo. Loialitate absolută faţă de cei ce oferă mai mult. Adresa..." Restul vine de la sine.

Reţelele de recrutare, taberele de antrenament, bazele logistice complet şi bine echipate pentru lansarea fiecărui „professional comando" nu erau greu de depistat : în Angola, Rhodesia sau Africa de sud, într-un imobil lîngă gara de nord din Bruxelles, (la începutul anului 1966), la Ardèche, în Franţa, cam în aceeaşi perioadă. Cînd se caută „de unde vin banii" pentru plata mercenarilor nu se întîrzie a se descoperi, în spatele unor lideri politici locali de tagma „domnului Chombe" şi în spatele operaţiilor sîngeroase ale soldaţilor lor plătiţi, grupurile financiare occidentale care au nevoie cu orice preţ de uriaşele bogăţii ale ţărilor ce încearcă să se elibereze de dependenţa străină, de foştii beneficiari ai colonialismului. Pentru o referinţă autorizată să citäm cele scrise de revista „Le Nouvel Observateur". Grupurile financiare britanice, legate de „Societatea generală" belgiană în sînul „Uniunii Miniere a Katangăi Superioare" cu greu puteau renunţa la profiturile enorme de pe urma exploatării cuprului, uraniului şi metalelor preţioase congoleze. În Nigeria, „United Africa Company", strîns legată de trustul anglo-olandez „Unilever", lupta cu îndîrjire pentru a-şi păstra supremaţia asupra comerţului interior şi exterior al ţării şi asupra celei mai mari părţi a industriilor sale. În anii din urmă,

acest capitalism colonial a trebuit să facă față „avîntului" impetuos al capitalismului american, hotărît să-și înlăture concurenții. În Congo de pildă, grupul american „Newton Mining Corporation" a dus o luptă crîncenă și repede victorioasă împotriva „Uniunii Miniere din Katanga Superioară". Totodată, „American Overseas" și alte companii petrolifere americane credeau că pot să domine mai bine provincia orientală dacă aceasta se despărțea de Lagos și ajungea să se impună ca „Republică independentă a Biafrei". În timp ce se desfășura această luptă de concurență, scrie „Le Nouvel Observateur" — „mercenarii sînt cei care omoară și mor, pentru banii neocolonialismelor antagoniste ce se înfruntă". Să citățm, de asemenea, serviciile speciale occidentale despre care ziarul „Le Figaro" scria că sînt stăpînii imediați ai mercenarilor. Iar „Le Monde" — de obicei bine informat — vorbea cu prilejul recentei intervenții din Republica Guineea, despre participarea serviciilor speciale din metropole la tentativele de răsturnare a guvernului guineean.

Care este „credoul politic" al acestor aventurieri aflați în solda patronilor susmenționați ? El a fost succint formulat, într-un interviu, de mercenarul Siegfried Müller, „Maiestatea Sa Congo-Müller" cum îi plăcea să i se spună pe timpul escapadelor sale sîngeroase în jungla congoleză : „Operațiunile noastre în Congo sînt operațiuni ale N.A.T.O. În Congo ne-am bătut pentru Europa, pentru ideile Occidentului. Căci, pentru mine Africa nu este altceva decît o linie de apărare a Occidentului. Pentru că în Congo, noi am apărat Europa împotriva comunismului...". Un anticomunism fanatic era, evident, cel mai important dintre motivele „ideologice" și ale lui Mike Hoare : indicele tematic al memoriilor sale apărute la Londra („Congo Mercenary") conține nu mai puțin de 20 de referiri la „pericolul comunismului".

Un interviu la fel de sugestiv în acest sens a acordat Bob Denard revistei „L'Express" în iulie 1968 pe cînd se afla într-un spital din Salisbury, grav rănit după atacul nereușit declanșat de mercenari spre readucerea lui Chombe la conducerea țării. „Am luat armele fiindcă aveam față de Chombe o datorie de onoare. Am luptat împreună cu el pentru aceeași cauză — împotriva O.N.U. și a incapabililor de la Léopoldville", a declarat el cu cunoscuta-i aroganță. Cărțile de căpătîi ale „colonelului" Denard : „Memoriile cardinalul Retz", „Dien-Bien Phu", „Istoria loviturilor de stat" !

Actualul proces al mercenarului Rolf Steiner îmbracă, în realitate, caracterul unui proces de condamnare a tuturor celor care ca Denard, Schramme, Faulkes sau Hoare și patronii lor, au înscris pagini atît de sumbre în istoria continentului african.

„Procesul lui Rolf Steiner — scrie «Jeune Afrique» — marchează o mare cotitură în istoria mercenarilor". Iar secretarul general al Organizației Unității Africane, Diallo Telli, sosit la Khartum pentru a asista la deschiderea lui declara : „Acest proces trebuie să fie o lecție pentru numeroșii mercenari care se antrenează în Europa și se ascund în Angola... Aș dori ca acesta să fie începutul sfîrșitului pentru mercenari".

Rodica GEORGESCU

DOCUMENTAR

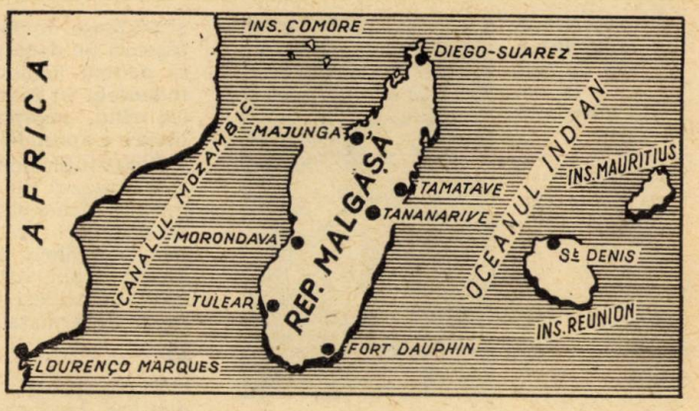

MADAGASCAR

Geografii consideră Madagascarul insulă, adăugînd că în privința suprafeței ea se situează pe locul patru în lume ; localnicii, știind că Madagascarul ar putea cuprinde în teritoriul său (587 641 kmp), aproape în întregime Franța, Belgia și Olanda, îi spun „micul continent".

Strămoșii populației malgașe, navigatori curajoși, au venit din părțile Asiei de sud-est, din Polinezia și Indonezia, la bordul unor ambarcațiuni rudimentare. Această transplantare, desfășurată de-a lungul a sute de ani, a determinat ca populația Madagascarului să fie comparată cu un mozaic uman care trăiește în „sanctuarul particular al naturii" sau „insula comorilor", cum au numit-o navigatorii.

Primii oameni apar în insulă abia către secolul al XIV-lea, astfel putîndu-se explica păstrarea vegetației deosebit de bogate.

Timp de cinci secole, în Madagascar nu s-a petrecut nimic deosebit. Au luat ființă diverse regate, dar nici unul, cu toată lupta pentru supremație, nu a reușit să întreacă regatul Imerina care, între timp, s-a extins spre coasta de est și spre sud. Regatul Betzimizaraka, al doilea ca importanță numerică, ocupa țărmul estic al insulei, o regiune în care totul este original, de la vegetație pînă la locuitori. Pînă la venirea regelui Radama I (1817), populația betzimizaraka trăise izolată, fără nici un contact cu celelalte triburi din Madagascar. Trecutul lor e o enigmă. Orientat către sudul Asiei, țărmul estic al Madagascarului s-a aflat în cursul veacurilor, mai mult decît celelalte regiuni ale insulei, sub înrîurirea îndepărtatei Indonezii, a Filipinelor și Polineziei.

La începutul secolului XIX existau în insulă optsprezece regate. Unitatea lor lingvistică și culturală a fost realizată de către regii Imerinei. După realizarea acestei unități, Madagascarul a devenit, în 1897, colonie franceză. Perioada colonială a fost marcată de numeroase răscoale naționale împotriva ocupației străine care au atins punctul maxim în 1904—1905 și în 1947, ambele crud înăbușite.

Prima Adunare constituantă franceză din 1945 admitea și patru deputați pentru Madagascar : doi aleși dintre cetățenii francezi și doi malgași. Pentru a evita preponderența fostului regat Imerina asupra celorlalte regate din insulă, administrația străină a divizat Madagascarul în cinci, apoi în șase provincii, fiecare dispunînd de o Adunare constituantă, ai căror deputați le reprezenta interesele în cadrul Adunării reprezentative comune. În 1956, în urma promulgării legii-cadru, Madagascarul devine un „teritoriu de peste mări" al Franței, dotat cu o anumită autonomie administrativă și financiară. Președinte al țării este numit Philibert Tsiranana. Este, de fapt, primul pas spre independență. Tot în 1956, Tsiranana creează Partidul social-democrat — P.S.D. Primul Congres al P.S.D. — format din 70 000 de membri — s-a ținut în 1959, an în care, Philibert Tsiranana a fost ales, în unanimitate, președinte al Republicii Malgașe. Imediat a fost constituit un nou guvern, în care majoritatea o constituiau membrii P.S.D. Timp de un an de zile, președintele Tsiranana poartă tratative cu guvernul francez, în scopul dobîndirii independenței. La 2 aprilie 1960, Madagascarul devine stat independent, iar la 26 iunie este admis în O.N.U.

Cei cincisprezece ani de guvernare ai P.S.D., condus de Philibert Tsiranana, au determinat o anumită dezvoltare a țării. În anii care s-au scurs de la obținerea independenței, poporul malgaș a depus eforturi însemnate pentru dezvoltarea economică, socială și culturală a țării. În conformitate cu planurile elaborate, autoritățile au acordat o atenție deosebită valorificării bogatelor resurse naturale.

Republica Malgașă este o țară cu o economie agrară ; 87 la sută din populație trăiește la sate, agricultura deținînd o pondere de 90 la sută din valoarea exportului. Dar, în pofida acestei realități, nu este pusă în valoare decît o parte relativ redusă din pămînturile cultivabile — 2,2 la sută din întreaga suprafață a țării. Cultura orezului ocupă 840 000 hectare și angajează 60 la sută din populația activă. Ponderea pe care a dobîndit-o orezul este firească deoarece se consumă 135 kg de orez, în medie, anual, pe cap de locuitor. Producția atinge 1 500 000 tone, dar numai 300 000 sînt comercializate; de aceea, locul numărul unu în export îl deține cafeaua cu 53 000 tone anual. Se mai cultivă trestie de zahăr, cacao și plante aromatice (patru cincimi din producția mondială de vanilie). În 1963 producția de bumbac a fost de 4 000 tone,

PREȘEDINTELE TSIRANANA
86 de ani, 15 ani de guvernare

iar în 1969 de 11 973 tone ; perspectivele pentru 1973 au în vedere o producție de 25 000 tone de bumbac brut. Guvernul malgaș a luat măsuri pentru extinderea unităților industriale de prelucrare a bumbacului.

La sate ființează 409 cooperative care cuprind 22 000 membri. În cadrul primului plan cincinal (1964—1968) atenția a fost îndreptată îndeosebi către dezvoltarea agriculturii și creșterea animalelor. „Marea insulă" dispune de 10 000 000 bovine (faimoșii zebu), ce asigură mari venituri. Al doilea plan cincinal (1968—1972) prevede, în primul rînd, dezvoltarea producției de orez, sporirea unităților industriale și îmbunătățirea rețelei de transport. Dacă în 1958, pe întreg cuprinsul țării nu existau decît 10 unități industriale, bilanțul celor aproape treisprezece ani de la dobîndirea independenței înscrie la activul lui aproape 80 de uzine noi construite.

Proiectele economice malgașe îmbrățișează și alte domenii : modernizarea și extinderea instalațiilor portuare, formarea de specialiști proprii, crearea unei industrii a turismului. Totuși, în mare măsură industria aparține încă stadiului de proiect.

De aproape cinci secole, malgașii sapă în lungul țărmului răsăritean canale și lasă între ele lagune. În felul acesta a luat naștere un canal care a creat condiții excelente pentru navigația de cabotaj între orașul Farafangana, din sudul insulei, și marele port din nord, Tamatave, centrul transportului de pe întreg litoralul. Pe de altă parte, Tamatave asigură legătura cu restul lumii, cu platoul central, de capitală fiind legat printr-o cale ferată. În nordul insulei există un alt port, unde se află o bază navală a Franței : Diego-Suarez. Anul acesta guvernele celor două țări au semnat un proiect privind construirea unui port uriaș, la Narinda, pentru staționarea petrolierelor mari. Proiectul urmărește să acopere circulația maritimă în Canalul Mozambic, devenită extrem de intensă, în special după închiderea Canalului de Suez, în 1967.

Republica Malgașă are o populație de șapte milioane locuitori, risipiți neuniform pe teritoriul insulei. Densitatea medie este de 11 locuitori pe kilometrul pătrat ; sînt însă regiuni, în sud și vest, aproape pustii, pe cînd în zona Platoului Central densitatea atinge o concentrație maximă. Dintre cei 100 000 de străini, cei mai mulți sînt francezi, apoi sînt cei de origine indiană, polineziană, chineză. Limbile oficiale sînt franceza și malgașa. Învățămîntul malgaș se desfășoară pe două planuri : mai întîi, lupta pentru lichidarea analfabetismului, îndeosebi în mediul rural, și în al doilea rînd, învățămîntul propriu-zis, de creare a specialiștilor.

Constituția actuală a Republicii malgașe datează din 1959. După proclamarea independenței, ea a fost modificată de două ori : în 1960 și 1962. Președintele Republicii Malgașe, ales pe timp de șapte ani, deține puterea executivă, fiind în același timp conducătorul suprem al armatei.

■

După aproape zece ani de stabilitate politică, Madagascarul a cunoscut în cursul acestui an o serie de frămîntări politice interne. Tulburările, care au avut loc la începutul lunii aprilie, au adus în actualitate o insulă învăluită de uitare, dezvăluind că liniștea și calmul de suprafață ascundeau frămîntări interne destul de puternice. Bilanțul ciocnirilor dintre detașamente ale jandarmeriei și grupuri ale populației din regiunea Tuléar — sudul Madagascarului — a fost de 30 de morți și 109 persoane arestate. Partidul „Monima" — Mișcarea națională pentru independența Madagascarului — acuzat de autorități de a se a fi aflat la originea tulburărilor, a fost dizolvat. Acest partid, înființat și condus de liderul Monja Jaona, a avut o puternică aderență în rîndurile populației din Tuléar care a luat parte activă la lupta împotriva ocupației străine și care apreciază că anii ce s-au scurs de la cucerirea independenței nu au adus schimbări importante pentru ei. Populația de aici — în jur de 500 000 — trăiește în regiunea cea mai izolată a Madagascarului, principala ocupație, de secole, fiind păstoritul.

Programul partidului „Monima" — naționalizarea băncilor și a întreprinderilor particulare, independența absolută față de Franța, declararea limbii malgașe ca singura limbă oficială, dezvoltarea egală a tuturor regiunilor țării, întreținerea de relații bilaterale cu țările socialiste — promitea mult populației din zona Tuléar, de aici și influența crescîndă a acestei grupări.

Partidul a cărui influență a crescut tot mai mult în ultimii ani este A.K.F.M. „Congresul pentru independența Madagascarului". Înființat în 1958, prin fuziunea a cinci partide politice, A.K.F.M. s-a definit ca „partidul care unește toți patrioții și forțele progresiste din țară pentru realizarea unor obiective democratice și naționale": consolidarea independenței prin reducerea dependenței economiei malgașe față de alte state, cît și participarea maselor populare la pregătirea și executarea planului de dezvoltare a țării.

În urma alegerilor din decembrie 1970, Partidul „Congresul pentru independența Madagascarului" a ocupat 40 de locuri față de 29 în 1969, în timp ce Partidul social-democrat al președintelui Tsiranana a obținut 17 locuri față de 24 în 1969.

Președintele Tsiranana va împlini în curînd 86 de ani, iar în septembrie 1972, vor avea loc noi alegeri prezidențiale. Deși Biroul Executiv al Partidului social-democrat a anunțat că îl va prezenta pe Philibert Tsiranana drept candidat al acestei formațiuni politice la alegerile din 1972, riscul de a nu putea rezista unei perioade de șapte ani și eventualitatea de a expune țara repercusiunilor dăunătoare ale luptei între urmași par prea mari pentru președintele Tsiranana și fac puțin probabilă acceptarea candidaturii.

■

România a fost printre primele state care, în vara anului 1960, a recunoscut Madagascarul ca stat independent. În 1968, între Republica Malgașă și Republica Socialistă România s-au stabilit relații diplomatice la rang de ambasadă. Vizita ministrului afacerilor externe al Madagascarului, Jacques Rabemananjara, în țara noastră, a constituit un bun prilej pentru cele două părți de a-și extinde posibilitățile de colaborare și cooperare. Acordurile încheiate cu acest prilej, în domeniile economic, comercial și cultural-științific constituie o premisă favorabilă pentru amplificarea relațiilor bilaterale. România a livrat Madagascarului în 1970 mărfuri în valoare de 120 000 lei valută și a importat mărfuri în valoare de 1 340 000 lei.

Cu prilejul vizitei făcute în Madagascar de tovarășul Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al României, în mai 1970, cei doi miniștri de externe, procedînd la o amplă trecere în revistă a situației internaționale, au putut constata o identitate de păreri asupra unui mare număr de probleme actuale, subliniindu-se, totodată, faptul că diferențele de opțiuni ideologice nu trebuie să constituie un obstacol în calea instaurării unor relații prietenești între țări cu sisteme social-politice diferite.

„Între popoarele român și malgaș există anumite afinități de ordin spiritual. Așa cum dv. sînteți latinii Europei de Est, noi, malgașii, ne considerăm latinii Oceanului Indian. De aceea ne simțim atrași de români" — declara ministrul de externe al Madagascarului.

Anul acesta, o delegație a Partidului Comunist Român a participat la cel de-al șaselea congres al partidului „Congresul pentru independența Madagascarului", care și-a desfășurat lucrările în luna august. În numele Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Guină a transmis participanților la congres, oamenilor muncii din Republica Malgașă un salut de solidaritate și prietenie.

„Pentru țara noastră, lărgirea și diversificarea piețelor constituie o problemă majoră", declara ministrul afacerilor externe al Madagascarului Jacques Rabemananjara, într-un interviu acordat revistei „Lumea" cu prilejul vizitei întreprinse la sfîrșitul anului 1969 în România. De la cucerirea independenței, Republica Malgașă a stabilit relații diplomatice cu 24 de țări, dintre care numai trei sînt africane : Algeria, Ghana și Sierra Leone. Totodată, ea întreține relații bilaterale cu țări ca Franța, R.F.G., Italia, S.U.A. ca și cu o serie de țări socialiste. De asemenea, ea face parte din O.U.A. — Organizația Unității Africane —, are un reprezentant pe lîngă C.E.E. — Comunitatea Economică Europeană — și este membru foarte activ al O.C.A.M. — Organizația Comună Africană și Malgașă.

Rodica ȚEPEȘ

Magyar Nemzet

BUDAPESTA

VIZITA LUI MAURICE SCHUMANN

AU TRECUT peste trei ani de la vizita premierului maghiar Jenö Fock la Paris şi nu încape îndoială că în aceste 41 de luni relaţiile ungaro-franceze au evoluat, îmbunătăţindu-se pe multiple planuri. S-au realizat acorduri economice, culturale, tehnico-ştiinţifice, miniştrii unor departamente de specialitate s-au întîlnit în repetate rînduri, atît la Budapesta cît şi la Paris. Au avut loc şi contacte la un nivel mai înalt, ca de pildă recentele negocieri între vicepremierul Timar Matyas şi ministrul economiei şi finanţelor, Valéry Giscard d'Estaing. Schimburile de opinii realizate cu prilejul acestor negocieri de strictă specialitate, au condus la rezultate concrete. Printre altele, cifra de afaceri în relaţiile comerţului exterior al celor două ţări a sporit între anii 1967 şi 1970 cu 33 la sută. Cu toate acestea, încă nu putem fi pe deplin satisfăcuţi. Evoluţia acestor relaţii este întrucîtva unilaterală : deşi ea a crescut în ultimul timp, volumul achiziţiilor ungare nu corespunde încă locului pe care Franţa îl deţine în actuala ierarhie a relaţiilor Ungariei cu partenerii occidentali ; după părerea noastră, nivelul bunelor relaţii politice ar presupune un comerţ exterior mai dezvoltat. Îndeosebi importul ungar solicitat de Paris nu poate fi apreciat ca satisfăcător. Aceasta constituie o problemă veche care, asemenea unui laitmotiv, revine permanent în etapele dialogurilor nemijlocite, dar soluţionarea ei deocamdată întîrzie.

Am salutat săptămîna aceasta vizita la Budapesta a ministrului afacerilor externe al Franţei, Maurice Schumann, care, timp de două zile, a negociat cu partenerul şi omologul său, Peter Janos. Nădăjduim că această temă laitmotiv a relaţiilor noastre bilaterale va fi pînă la urmă soluţionată. În ceea ce ne priveşte, acţionăm în această direcţie. Cunoaştem poziţia franceză, potrivit căreia, în relaţiile economice bilaterale, unele probleme derivă dintr-o situaţie obiectivă, anume din aceea că cele două economii naţionale nu sînt complementare, ci mai degrabă paralele, îndeosebi privind exportul articolelor de provenienţă agrară. Noi nu împărtăşim această concepţie şi apreciem că există alternativa unui compromis de principiu, ce ar putea fi urmat de soluţii practice.

O afirmăm cu atît mai mult cu cît — apreciind drept favorabilă evoluţia relaţiilor politice ungaro-franceze — aceasta ar putea nu numai să ne ofere ei, poate, să solicite chiar prilejul rezolvării unor probleme vechi. Ungaria acordă o deosebită preţuire poziţiei Franţei în numeroase probleme internaţionale, printre care cea a stabilităţii continentale.

Ampla activitate diplomatică ce se întrevede, în special acum — după semnarea acordului cvadripartit în problema Berlinului occidental — oferă o semnificaţie sporită actualei vizite la Budapesta a ministrului de extrene Schumann.

Várkonyi TIBOR

FOTOCRONICA

Primirea de către preşedintele Consiliului de Stat al R.P. Bulgaria, Todor Jivkov, a ministrului afacerilor externe al Franţei, Maurice Schumann care, la invitaţia guvernului bulgar, a făcut recent o vizită oficială la Sofia

Le Monde diplomatique

PARIS

NOUA POLITICĂ DE „AUSTERITATE" DIN OLANDA

VIAŢA politică din Olanda a fost marcată totdeauna de dificultăţile de formare a cabinetelor, şi la Haga se vorbeşte şi azi despre acel guvern care, în 1956, a fost alcătuit într-o cameră de hotel din Paris pentru a scăpa de curiozitatea ziariştilor. Alegerile din 28 aprilie trecut se leagă de această tradiţie. Contrar tuturor aşteptărilor, liberalii, destul de apropiaţi din punct de vedere ideologic de conservatorii britanici, şi-au menţinut poziţiile, în timp ce partidele creştine au pierdut teren, iar formaţia D.S. 70 (socialişti-democraţi 70), înfiinţată anul trecut de către disidenţi din partidul social-democrat, a obţinut un succes remarcabil. Şeful ei, Drees-junior, fiul celui mai prestigios om politic socialist de după război, obţinuse un adevărat triumf cerînd o austeritate care, după părerea lui, era impusă de situaţia finanţelor publice.

Formarea unui guvern a pus probleme grele, deoarece din parlamentul ales nu se desprindea nici o majoritate. Într-adevăr, cele trei partide din cartelul stîngii, care duseseră campanie împreună, şi chiar formaseră, nu fără o oarecare infatuare, un „cabinet-fantomă", nu erau în stare să preia conducerea ţării, şi singura combinaţie posibilă reunea cele trei partide : creştini, liberali şi D.S. 70. Un catolic, Piet Steenkamp, principalul autor al programului electoral al partidului său, a fost desemnat de regina Iuliana pentru o „misiune de informare". Ironia vieţii politice a făcut ca acest adept al unei majorări considerabile a cheltuielilor publice, finanţată printr-o sporire a impozitelor, să fie obligat să se ralieze lui Drees, ales pe baza unui program diametral opus. La sfîrşitul lunii iunie, Steenkamp a reuşit să-l aducă la putere pe Barend Biesheuvel, şeful Partidului antirevoluţionar, cea mai mare forţă protestantă din Olanda. La 6 iulie, Biesheuvel prezenta reginei pe noii săi miniştri. El reunea în echipa

sa pe conducătorii celorlalte partide din coaliţie, cu excepţia lui Veringa (catolic), care prefera să-şi păstreze funcţia în cadrul Parlamentului. În consecinţă, Olanda este guvernată de-acum înainte de un cabinet cuprinzînd parlamentari cu multă experienţă care fac faţă unei opoziţii restructurate şi coerente.

Stabilirea unei linii comune între cele cinci partide la putere a fost marcată de preponderenţa tezelor lui Drees (D.S. 70), a cărui formaţie este totuşi foarte minoritară în cadrul coaliţiei, unde nu reprezintă decît a opta parte a mandatelor. Într-adevăr, declaraţia guvernamentală din 3 august a confirmat temerile opoziţiei şi sindicatelor, proclamînd intenţia de a efectua reduceri în sectoarele „sociale" ale bugetului pe 1971-1972. Biesheuvel, care în cursul legislaturii precedente ceruse de mai multe ori guvernului să nu reducă creditele de echipament, s-a situat acum pe poziţia opusă. La Haga s-a produs atunci o vie polemică, în cadrul căreia declaraţiile guvernului pretinzînd că a „descoperit" un gol de două miliarde florini în prevederile bugetare au fost criticate energic de şeful opoziţiei socialiste, Joop den Uyl, care a denunţat „jocul dublu" al regimului.

PREMIERUL BIESHEUVEL
Perspective de austeritate

Declaraţia guvernamentală a lui Biesheuvel nu dă claselor defavorizate decît satisfacţii foarte limitate. Decepţia cea mai puternică a stîngii şi a sindicatelor se referă la echipamentele colective. În toate guvernele de coaliţie dintre socialişti şi creştini de după război acestea constituiseră un capitol intangibil al programelor cabinetelor succesive. Biesheuvel, potrivit propriei sale expresii, intenţionează să le „desacralizeze", şi a anunţat o reducere de 350 milioane florini a creditelor pentru educaţia naţională, căreia în campania sa electorală îi acorda în mod zgomotos „prioritatea nr. 2" după locuinţe. Construirea de noi şcoli va fi întîrziată, bursele de studii vor fi împărţite cu mai multă zgîrcenie, personalul institutelor ştiinţifice va fi redus şi taxele de înscriere în toate şcolile care nu ţin de învăţămîntul elementar vor fi considerabil sporite. Înfiinţarea unei noi facultăţi de medicină acordată de guvernul precedent a fost amînată cu doi ani. De acum înainte guvernul va plăti prime de instalare numai în provinciile Limburg şi Broning, care suferă de un şomaj structural. Cheltuielile pentru lucrările portuare vor fi reduse de asemenea cu 100 milioane florini. Subvenţiile pentru activităţile culturale şi sportive au fost micşorate. Tarifele poştale urmează să crească cu 20-50 le sută, numai taxa de expediere a ziarelor înregistrînd o majorare de 30 la sută şi constituind astfel o greutate în plus pentru o presă aflată deja într-o situaţie foarte proastă.

Cuprins de o mare dorinţă de economii, Biesheuvel refuză orice ajutor primarilor celor patru oraşe principale, Amsterdam, Rotterdam, Haga şi Utrecht, care printr-o scrisoare comună îi adresaseră un adevărat apel la ajutor. Reducerea alocaţiilor familiale, majorarea primelor de asigurare de boală, am-

---

Contrapunct

CUM SE SCRIU RECENZIILE

Art Buchwald

Cititorul de ziare mijlociu se întreabă cum alege un editor persoana care să recenzeze un roman sau o altă carte recent apărută. Exceptînd cele cîteva volume pe care hotărăşte să le recenzeze el însuşi, editorul dă de obicei această sarcină :

a) unui profesor de liceu ;

b) cuiva care a scris o carte asupra unui subiect asemănător ;

c) unui prieten reporter care are nevoie de cei 25 de dolari.

Ei bine, fiecare dintre aceste persoane poate să facă necazuri unui autor.

Profesorul de liceu nu recenzează de obicei cartea pe care a primit-o, ci se foloseşte de acest prilej pentru a discuta tot ce ştie despre literatură. Recenzia sa poate începe astfel : „Murray Slotnick nu e un Marcel Proust. Cînd Proust era copil..." Slotnick are noroc dacă profesorul menţionează cartea lui măcar o singură dată în cursul recenziei.

Deşi în recenzia sa, profesorul de liceu se abate totdeauna de la subiect, digresiunile sale nu sînt de obicei răutăcioase. Dacă ignoră cartea, el o face doar pentru că ştie că pe cititor îl interesează mai mult cunoştinţele profesorului despre scriitorii secolului XX decît ultima operă a lui Slotnick.

A doua categorie de recenzori este cea mai periculoasă. Cînd editorul predă o operă recent apărută unui autor care a scris despre acelaşi subiect, autorul cărţii este pierdut.

Să presupunem că Stump a publicat recent o istorie definitivă a insulei Staten. Editorul cărţii dă sarcina de a recenza această operă lui Carstairs, care în urmă cu doi ani a scris istoria definitivă a insulei Staten. Carstairs nu intenţionează să permită ca istoria lui Stump s-o înlocuiască pe a sa şi de aceea în recenzie îl face praf pe Stump pentru inexactităţi faptice, superficialitate, stil neglijent, ilustraţii proaste şi hărţi învechite.

În materie de beletristică, situaţia este şi mai proastă încă. Cînd un editor cere unui scriitor de beletristică să recenzeze noua carte a unui alt scriitor, el semnează condamnarea la moarte a acestuia din urmă. Există foarte puţini scriitori de beletristică în stare să recenzeze cartea unui alt scriitor fără să-i taie măcar o ureche.

Brubaker, autorul cărţii „Stai", îşi începe astfel recenzia noului roman a lui Templebar „Degetul cel mare de la picior" : „Templebar, care promitea atît de mult în anii '50 cu primul său roman, „Taxe poştale", şi-a dezamăgit încă o dată cititorii..." Ceea ce nu ştie nimeni este că Templebar a recenzat ultima carte a lui Brubaker în acelaşi fel, şi că în sfîrşit Brubaker se răzbună. (Ştiu din experienţă personală că editorii procedează în felul acesta deoarece ori de cîte ori Russell Baker — umoristul Baker scrie alternativ cu Buchwald la aceeaşi rubrică a ziarului — n.t.— publică o carte, mi se cere s-o recenzez, şi ori de cîte ori public eu o carte, Baker este solicitat să scrie despre ea. Întrucît eu nu am nimic bun de spus despre Baker, iar el nu are nimic bun de spus despre mine, am încheiat amîndoi o tranzacţie. Fiecare dintre noi îşi recenzează singur cărţile şi semnează recenziile cu numele celuilalt. Iată singurul motiv pentru care am reuşit să rămînem prieteni de atîţia ani.)

Dacă ar putea să-şi aleagă singur recenzentul, autorul ar alege probabil a treia categorie — prietenul reporter al editorului care are nevoie de 25 de dolari în plus.

Reporterul, pe care îl interesează mai mult banii decît critica literară, nu are timp să citească cartea, astfel încît nu face decît să copieze prezentarea din pagina a doua a supracoperţii, şi predă textul drept recenzia sa. Editorii ştiu acest lucru şi iată de ce majoritatea prezentărilor din pagina a doua a supracoperţilor seamănă cu recenzii favorabile

Cum stau lucrurile cu notele care apar în pagina a patra a supracoperţilor şi în reclame recomandînd cartea în termeni străluciţi ? Acestea, dragă cititorule, sînt scrise de prieteni ai autorului care nu au citit cartea, dar sînt datori să facă un bine bietului om.

(După **International Herald Tribune**)

putarea creditelor pentru construcţiile rutiere se referă la sume încă neprecizate ; cifra cunoscută priveşte apărarea naţională, care cu titlul de „reducere a decalajului", obţine 55 milioane florini.

Perspectivele de austeritate care se deschid pentru Olanda sînt cu atît mai îngrijorătoare cu cît din iunie pînă în iulie şomajul a crescut cu 13 la sută. Noul ministru pentru problemele sociale consideră că numărul şomerilor, în prezent de 60 000, va fi de 90 000 la sfîrşitul anului viitor. Firma „Philips", care nu a cunoscut o situaţie atît de delicată începînd din anii '950, urmează să concedieze 3 500 din salariaţii ei olandezi.

Pe plan politic, s-a produs o despărţire foarte netă între guvern şi opoziţie. Încă de pe acum socialiştii, democraţii şi radicalii şi-au anunţat hotărîrea de a lupta fără menajamente împotriva coaliţiei la putere, căreia îi reproşează că s-a lăsat antrenată de Drees într-o politică de austeritate periculoasă şi contrară intereselor oamenilor muncii. În schimb, Biesheuvel doreşte un „sprijin parlamentar cît mai larg posibil". Se pare că această dorinţă nu va putea fi îndeplinită multă vreme.

Joop Van TIJN

L'Express

PARIS

PROFITORII DE RĂZBOI DE LA SAIGON

SAIGON
Bursă neagră la fiecare pas

SAIGONUL trebuie privit la nivelul solului : întîi circulaţia, anarhică şi dezinvoltă, străzile invadate de biciclete, scutere, minibuze şi în special taxiuri, de un tip foarte vechi şi care, în ciuda încetării importurilor de piese de schimb, continuă să circule după reparaţii care ţin de domeniul improvizării. Apoi trotuarul, pe care se întîlnesc toate meseriile : de la negustorii de supă dimineaţa, la vînzătorii de ziare seara. Şi, aliniate în permanenţă, ca la paradă, vînzătoarele de ţigări, de ţesături, de pistoale japoneze din material plastic, de conserve americane, de benzină cu litrul, de whisky, de discuri, de centiroane, de insigne hippy, de bilete de loterie, de stupefiante şi de tămîie.

Saigonul este un tîrg uriaş care se ţine pe un maidan. Toată lumea vrea să vîndă sau să se vîndă. Treizeci de ani de război au blindat pe saigonezi împotriva oricărei morale, religii sau credinţe politice. Singura lor credinţă : să facă bani cu orice preţ.

Şi cum s-ar putea oare să fie altfel ? De la căderea lui Ngo Dinh Diem, în 1963, salariile s-au dublat, dar preţurile au crescut de opt ori. Nu se mai poate trăi cu un salariu de funcţionar. De aceea oamenii încearcă să se descurce : profesorii dau lecţii particulare ; un inspector principal la P.T.T. este telefonist de noapte într-un hotel ; un şef de birou dintr-un minister, ospătar într-un restaurant francez. Soţiile lucrează în comerţ : a sergentului vinde ţigări, a colonelului administrează un bar. Firesc, cine are o muncă de răspundere în administraţie, îşi vinde serviciile. Nimeni nu neagă această corupţie care este, oarecum, instituţionalizată. În mijlocul cutremurului dispar toate valorile tradiţionale.

Înainte de sosirea trupelor americane, corupţia exista, desigur. Dar belşugul, larg etalat, al acestei armate a provocat creşterea nesfîrşită a poftelor.

Să profiţi de fiecare soldat, de fiecare ofiţer, a fost considerat singurul mijloc de a scăpa de mizerie. Astăzi sistemul este bine rodat. O minoritate are şansa de a putea să rămînă cinstită : este vorba de cei 126 354 vietnamezi — 42 237 la Saigon — care lucrează în mod oficial pentru americani ; ei ocupă, de cele mai multe ori, funcţii de servitori, dar sînt totuşi mai bine plătiti decît un profesor universitar.

Acei care nu puteau să profite de această „mană cerească" au construit hoteluri pentru americani, au amenajat timpul lor liber, le-au procurat femei (3 000 piaştri pe noapte : de două ori salariul săptămînal al unei croitorese) şi stupefiante (1 000 piaştri pentru 5 grame de heroină). A avea un prieten american, de preferinţă într-un PX (magazin al armatei) a devenit un obiectiv major : în felul acesta poţi să sustragi mărfuri la cursul oficial, pe care le revinzi la bursa neagră. Timp de şapte ani, exploatarea intensivă a soldatului american a fost singura industrie naţională, şi ţara a profitat din plin de pe urma ei. Pe lîngă ajutorul oficial, cam 260 000 turişti în uniformă anual, prezenţi în tot cursul anului, şi-au lăsat aici soldele, stocurile neutilizate, deşeurile, ambalajele. Pentru prima oară în lume, o armată aflată în străinătate nu trăia de pe urma ţării, ci importa totul : merele din Australia, apa din Filipine, ananasul din Havai (deşi în Vietnamul de sud creşte din abundenţă). Totul, cu excepţia heroinei. Nu s-a pierdut nimic : cutiile de bere derulate astupă acoperişurile caselor, lăzile de muniţii servesc drept mobilier, tabla şi cimentul au înlocuit stuful chiar şi la sate.

Munca salariată, traficul, furtul, recuperarea, au dus la afaceri greu cifrabile. De la servitoare pînă la bancher, Saigonul e plin de profitori de război.

jeune afrique

ORIENTĂRI TOGOLEZE

TOGO trăieşte sub semnul speranţei. În mod discret, ţara cunoaşte de cîţiva ani o experienţă care nu este lipsită de interes. Togolezii par convinşi că perioada furtunilor a trecut ; dacă pînă recent drumul a fost presărat de multe greutăţi, azi motivele de satisfacţie nu lipsesc.

Sfîşierile interne prin care a trecut Togo în perioada contemporană nu sînt cîtuşi de puţin imputabile unei

OLAFUR JOHANNESSON

primul ministru al Islandei

Guvernul de coaliție format la 13 iulie, după încheierea negocierilor dintre Partidul progresist, Alianța populară din Islanda (comunist) și Partidul liberal de stînga, privind redactarea platformei noului guvern, este prezidat de profesorul Olafur Johannesson, lider al Partidului progresist.

Fiu de fermier, el s-a născut în 1913 în nordul insulei. În 1939 termină cursurile facultății de drept din cadrul Universității din Reykjavik, face apoi studii de drept constituțional la Copenhaga și Stockholm între anii 1945—1946. Din anul 1947 predă dreptul la Universitatea din Reykjavik.

Olafur Johannesson ocupă diverse funcții, printre care aceea de jurisconsult al Federației cooperativelor din Islanda, face parte din Consiliul comercial, apoi devine membru și președinte al Consiliului Radiodifuziunii. Din 1959, este deputat în Althing, din partea Partidului progresist, partid de centru care exprimă în special interesele fermierilor. Între anii 1944—1945 conduce organizația acestui partid din capitală, în 1946 devine membru al conducerii centrale, apoi devine vicepreședinte și, în 1968, președinte al partidului. Din 1969, Olafur Johannesson este lider al grupării sale parlamentare. Din 1963, Johannesson reprezintă Islanda în Consiliul Nordic, organism consultativ al celor cinci țări scandinave.

La 14 iulie, noul cabinet a făcut cunoscut programul său de guvernare, care, în ce privește politica internă, prevede întreprinderea unor măsuri pentru blocarea prețurilor și modificarea sistemului bancar în scopul frînării tendințelor inflaționiste. În domeniul politicii externe, principalul punct al programului de guvernare prevede o politică externă independentă și o cooperare strînsă cu guvernele celorlalte state nordice. Se preconizează, de asemenea, revizuirea sau denunțarea acordului militar cu Statele Unite și retragerea, într-un interval de patru ani, a tuturor trupelor americane staționate la baza de la Keflavik, menținîndu-se statutul Islandei de membră a N.A.T.O. În alte probleme internaționale, Islanda sprijină ideea convocării unei conferințe pentru securitatea europeană, se pronunță pentru prezența R. P. Chineze la O.N.U. și își exprimă acordul cu o eventuală participare la lucrările acestei organizații a celor două state germane. Pe plan economic, premierul Johannesson a declarat că Islanda nu va adera la Piața comună, ci va încerca doar să negocieze anumite acorduri cu caracter vamal și comercial.

A. M.

---

tradiții milenare. Așa se explică următorul comentariu al unui ziar african: „Acei care se complac în viziunea unei Africi incapabile să se adapteze la realitățile prezentului vor trebui să-și revizuiască părerea". În orice caz, conducătorii togolezi găsesc în această opinie un sprijin în plus pentru noua politică pe care se străduiesc s-o aplice de la preluarea puterii de către armată, la 13 ianuarie 1967. Se știe că, inițial, militarii togolezi nu aveau intenția să păstreze puterea. Obiectivul lor era să clarifice o situație devenită mult prea confuză, și în mod deliberat generalul Etienne Eyadema s-a înconjurat de o echipă de tineri „tehnocrați". Lor le revenea sarcina să repună în stare de funcționare mecanismele statului.

După doi ani, ei au ajuns la concluzia că, în cele din urmă, țara nu a dus-o atît de rău în cursul acestei „perioade de tranziție". Totodată, poporul togolez a preferat continuitatea unei noi schimbări care ar putea prezenta riscuri. Această luare de poziție a provocat, firește, o reacție lipsită de entuziasm din partea „bătrînilor conducători politici" neliniștiți de eventualitatea unei alianțe între armată și tineret.

În vîrstă de 36 de ani, generalul Eyadema este unul dintre cei mai tineri șefi de stat africani. În consecință, nu este de mirare că el s-a adresat tinerilor intelectuali togolezi pentru a defini „calea nouă" pe care ar urma să pășească țara. Ea a fost concepută de un grup de vreo 10 universitari (economiști, juriști, diplomați, ziariști etc.). Obiectivul lor imediat este o transformare totală a mentalităților politice. Așa se explică crearea unui partid unic — Uniunea Poporului Togolez (U.P.T.) — al cărui program constituie esența filozofiei conducătorilor togolezi. Printre altele, în carte se afirmă că „militarii trebuie să fie considerați drept cetățeni cu drepturi depline". Astfel, este instituționalizată participarea activă a armatei la viața politică. Gradul de militantism al togolezilor față de un partid care nu are încă doi ani de existență și care se află încă într-o perioadă de implantare urmează a fi verificat pe teren. Totuși, anumite semne nu înșeală. Conducătorii togolezi știu ei înșiși că trebuie depusă o muncă intensă de convingere. Aceasta este suficient pentru a explica marea ofensivă hotărîtă de generalul Eyadema. Mai mult, temele care reveneau cel mai des în discursurile sale confirmă, într-adevăr, că el nu a cîștigat încă pe toată lumea de partea cauzei sale. Inaugurînd, la 21 iunie, la Pya, monumentul ridicat în memoria celor „douăzeci de martiri ai independenței" împușcați de forțele ordinii, în urmă cu 14 ani, președintele togolez declara: „Dacă un număr mic de oameni avînd nostalgia dezordinilor din trecut au rămas pînă în prezent în exil, ei au făcut-o de bună voie și de bună voie s-au exclus din comunitatea națională... Noi am adus trenul pe șine. El va pleca și toți togolezii de bună credință sînt chemați să urce în vagoane. Dar nimeni nu va lua trenul din mers, profitînd de eforturile celorlalți".

PREȘEDINTELE ETIENNE EYADEMA
Trebuie să se acorde prioritate problemelor de dezvoltare a țării

Un diplomat togolez explică astfel situația: „Vrem ca edificiul pe care sîntem pe cale să-l construim să fie solid și durabil. De aceea, trebuie să începem cu lucrurile fundamentale. Așa am procedat înființînd un partid de regrupare. Acum, esențialul este de a ști ce platformă să propunem populației". Viitoarea orientare va fi definită de congresul partidului ce va avea loc în noiembrie. Un lucru pare incontestabil: în decurs de patru ani, regimul militar a realizat o redresare importantă a economiei. Dovada cea mai spectaculoasă în acest sens o constituie însănătoșirea finanțelor. În timp ce pînă în 1967 era deficitar, bugetul național a înregistrat o curbă ascendentă astfel încît, în 1970, suma alocată investițiilor a crescut de la 435 milioane CFA la 780 milioane CFA. Balanța de plăți a încetat să fie deficitară. Primul plan prevedea creșterea anuală a produsului intern brut cu 5,3 la sută. Acest obiectiv a fost depășit de vreme ce în ultimii ani s-a înregistrat o creștere anuală cu 7 la sută, în timp ce procentul de creștere a populației sporea cu 2,75 la sută.

Statisticile sînt deci în mod evident favorabile, iar rezultatele astfel obținute explică entuziasmul actual al populației unei țări mici, care își apără cu strășnicie independența. Chiar și intelectualii din Togo susțin că perioada „politicii politicianiste" a apus și că de acum înainte trebuie să se acorde prioritate problemelor de dezvoltare a țării. Aceasta explică poate procentajul ridicat (90 la sută în anumite localități) al persoanelor care au aderat la Uniunea Poporului Togolez.

Jos-Blaise ALIMA

POȘTA REDACȚIEI

GIBRALTAR

Ion D. Ion, Alexandria. 1. Marea Britanie nu a înapoiat încă Gibraltarul Spaniei, în ciuda cererilor repetate care au sfîrșit cu închiderea frontierei în urmă cu doi ani. Supoziția dv. este justă: în condițiile actuale în care prezența militară britanică (inculsiv N.A.T.O.) în Malta nu mai e dorită, „Stînca" e privită cu și mai multă atenție. De altfel, ziarul madrilen „Ya" publica de curînd un articol despre Gibraltar, în care afirma că Marea Britanie și N.A.T.O. plănuiesc utilizarea coloniei ca bază navală de importanță majoră: instalațiile și șantierele navale au început să fie sau sînt pe cale de a fi mărite și modernizate pentru a putea adăposti (sau repara) nave de mare tonaj și submarine atomice. 2. Al XXII-lea Congres de astronautică se va desfășura între 20 și 25 septembrie la Bruxelles. Intr-adevăr echipajul navei cosmice „Apallo 15", format din David Scott, James Irwin și Alfred Worden, a fost invitat să participe la ședința inaugurală.

KARAKUL ȘI DIAMANTE

Vasile Teodor, Tecuci. Cea mai mare parte din rîurile însemnate pe harta Namibiei (publicată în nr. 37) sînt sezoniere. Apa este foarte rară în Nambia ceea ce totuși, nu împiedică creșterea bovinelor și ovinelor (în special specia „karakul" destinată exportului și confecționării mantourilor de lux). Namibia produce jumătate din pieile de karakul din lume. Dacă produsele agricole sînt reduse în general, în schimb subsolul Namibiei e bogat în cupru, plumb, zinc, cositor, vanadium, petrol și în special diamante. Majoritatea diamantelor sînt produse de firma „Consolidated Diamond Mines of South West Africa Ltd", filială a „De Beers Consolidated Mines of South Africa Ltd", societate căreia i-a fost concesionată o suprafață de 220 mile lungime și 60 mile lățime, de-a lungul coastei. Beneficiile nete obținute de societate se cifrează la aproximativ 50 milioane de ranzi anual. Se pare, însă, că în jurul anului 1980 zăcămintele de diamante ale Namibiei se vor epuiza. Celelalte minereuri sînt exploatate de „Tsumb Corporation Ltd" și două societăți miniere americane „American Metal Climax" și „Newmont Mining Corporation". Mîna de lucru în ferme și mine e formată de locuitorii rezervațiilor, recrutați de către „South West African Native Labour Association" (SWANLA), constituită sub auspiciile R.S.A. Lucrătorii primesc o placă de identitate fixată pe gît sau pe haine și nu au voie să se deplaseze la locul de muncă cu familia. După expirarea contractului, muncitorul african e obligat să se întoarcă în rezervație, unde va aștepta o nouă angajare.

SALVADOR ȘI AMERICA CENTRALĂ

S. Ioachim, București. Intre Salvador și celelalte state ale Americii Centrale (exclusiv Honduras) există relații normale. Situația e demonstrată și de recenta călătorie de patru zile pe care președintele salvadorian Fidel Sanchez Hernandez a întreprins-o în Nicaragua și Costa Rica la începutul lunii septembrie și în cursul căreia au fost discutate probleme legate de unitatea și cooperarea dintre țările Americii Centrale. Ulterior, la 11 și 12 septembrie, Fidel Sanchez a făcut o călătorie oficială în Guatemala. S-a anunțat de asemenea o vizită, în curînd, în Mexic. În ceea ce privește relațiile dintre Salvador și Honduras se semnalează eforturi pe mai multe planuri depuse de diplomații Americii Latine, dar deocamdată, puține șanse de reglementare definitivă a diferendelor.

Gh. Avram, Fetești. 1. În cadrul recentei vizite a ministrului de externe austriac, Rudolf Kirchschläger în Italia s-a discutat, într-adevăr, pe lîngă alte probleme de interes comun, și chestiunea Alto-Adige. 2. Oricît ar părea de incredibil pentru epoca noastră, jumătate din copiii țărilor slab dezvoltate mor înainte de a atinge vîrsta școlară — afirmă un studiu al Organizației Mondiale a Sănătății. Totodată, subalimentarea sau alimentația necorspunzătoare reduc puterea de rezistență la boli a copiilor, precum și puterea de concentrare și energia indispensabilă continuării studiilor.

ZĂCĂMINTELE DIN MAREA NORDULUI

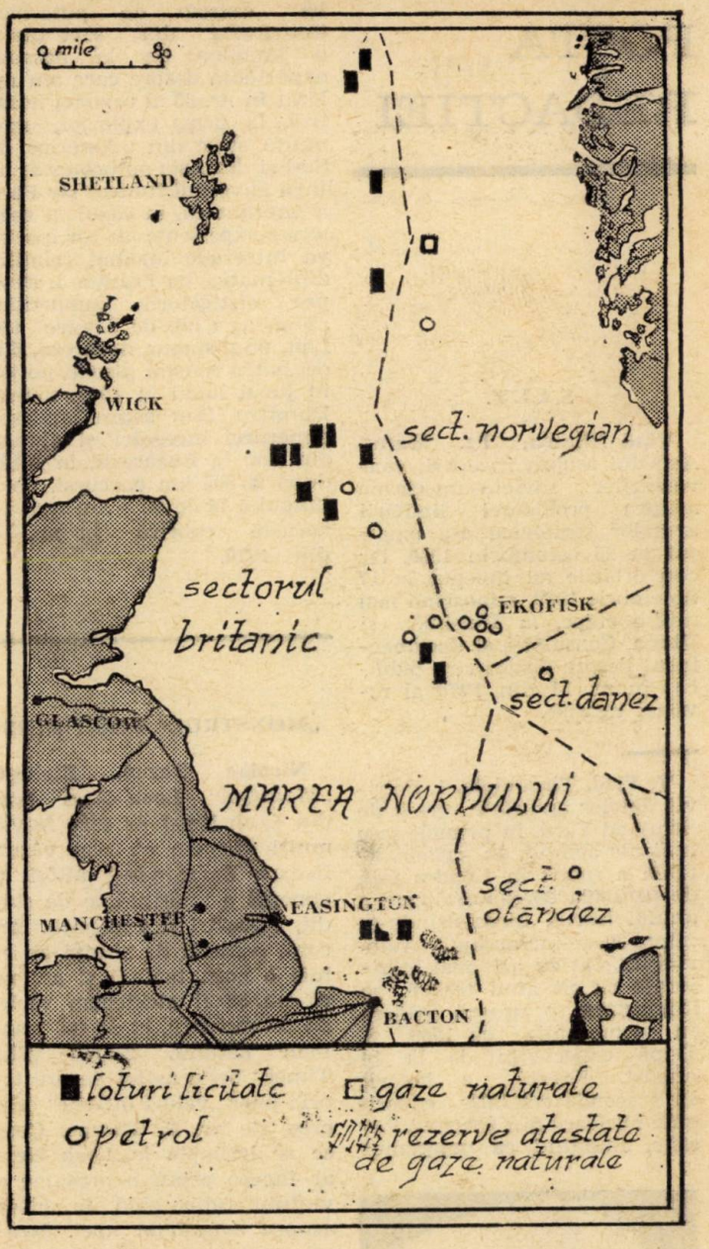

D. Nițescu, Pitești. Unele calcule arată că rezervele de gaze naturale și în special de petrol din Marea Nordului sînt mari. Se afirmă că la Ekofisk, la 270 km de coastele norvegiene și la 28 de km de linia de demarcație maritimă dintre Marea Britanie și Norvegia, la numai 70 metri adîncime, s-ar afla rezerve de petrol evaluate la aproximativ un miliard de barili. Explorările datează de cîțiva ani în toate sectoarele mării — britanic, norvegian, olandez. Dar descoperirea tuturor zăcămintelor e departe de a fi epuizată. În zona britanică cele aproximativ 436 de loturi în care există rezerve de petrol au fost supuse licitației ; 15 din ele au și fost cumpărate de firmele sau concernele exploatatoare (loturile nu sînt căutați de puțin reduse : zona închiriată de Shell — Esso, aflată la 18 mile nord-est de insulele Shetland, are o suprafață de 190 mile pătrate). Harta alăturată reprodusă din revista „The Economist" indică loturile cumpărate la licitație în zona britanică și rezervele de petrol și gaze naturale din Marea Nordului. Se înțelege că exploatarea petrolului și a gazelor naturale la o distanță în general mare de coastă, implică o multitudine de probleme, atît în ceea ce privește extragerea (prima și cea mai importantă grijă a firmelor fiind de a evita erupțiile și poluarea mării), cît și transportul. Spre exemplu, s-a stabilit că exploatarea de la Ekofisk să fie legată de coasta daneză printr-o conductă. Costul unei asemenea lucrări ar fi, chiar în condițiile tehnicii de astăzi, impresionant. Firma care operează aici — Phillips Petroleum Company — a hotărît să construiască deocamdată un rezervor uriaș cu un diametru de aproximativ 100 metri și o înălțime de 90 metri, divizat în 9 compartimente care va asigura legătura dintre puțurile submarine de extragere și tancurile petroliere.

POȘTA REDACȚIEI

S.A.L.T.

Vlad Nițescu, Tg. Mureș. Acordul asupra începerii convorbirilor sovieto-americane asupra problemei limitării armelor strategice s-a anunțat la 25 octombrie 1969, iar convorbirile au început la 17 noiembrie 1969, cunoscînd mai multe etape, la Helsinki și Viena. Consultați și documentarul despre dezarmare publicat în nr. 51 din 1970 al revistei noastre.

T. Vlad, Tîrgoviște. 1. Potrivit datelor anunțate recent de Scotland Yard, în primele șase luni ale acestui an, criminalitatea a sporit la Londra față de perioada corespunzătoare a anului trecut, înregistrîndu-se zilnic 30 de infracțiuni. Autoritățile sînt cu atît mai îngrijorate cu cît anul trecut se înregistrase o ușoară scădere în comparație cu 1969. 2. După experiența de la 14 august, Franța a hotărît să suspende celelalte experiențe nucleare din Oceanul Pacific, anunțînd că programul

tehnic a fost înfăptuit. Trebuie însă amintit și protestul numeroaselor țări riverane Oceanului Pacific împotriva experiențelor nucleare franceze în această zonă. După cum știți, la 14 august, în largul insulelor Mururoa a fost lansată o bombă extrem de puternică (fotografia din text oferă o imagine de la această experiență despre care am relatat în nr. 35 al revistei noastre). În urma exploziei, mai multe state din America de Sud și din Asia au protestat pe lîngă guvernul francez iar Peru a anunțat că, în cazul în care aceste experiențe nu vor înceta, va întrerupe imediat relațiile diplomatice cu Franța. 3. Despre cîștigătorii competiției „Touring Club de France" (de fapt, unul singur, deoarece, din cei patru români plecați pe jos în jurul lumii în 1910, numai Dumitru Dan supraviețuiește temerarei încercări și ajunge din nou în București, în 1915, după 98 300 km parcurși, de-a lungul a 74 de țări) am scris la această rubrică în nr. 11 din 1970.

„MONSTRUL" LOCH NESS

Nicolae Turcu, Ploiești. „Monstrul" Loch Ness (sau din Loch Ness) pe care foarte mulți afirmau că l-au văzut, fiecare descriindu-l altfel, a generat o multitudine de studii, cercetări și explicații. Recent, oamenii de știință au emis o nouă ipoteză și anume că nu ar fi nicidecum vorba de un monstru, ci de un fenomen natural. Ziarul „The Times" scrie astfel despre teoria unor „valuri interne" descrise de dr. S. Thorpe. Ceea ce se întîmplă la Loch Ness ar începe printr-o presiune a vîntului (din cînd în cînd) asupra suprafeței apei. Stratul cald din apropierea suprafeței e îndreptat către capătul bătut de vînt al lacului apoi, acumularea de apă caldă determină o împingere a straturilor către fund. În cealaltă extremitate, lucrurile se petrec invers. Se afirmă că de-a lungul acestei linii, spre a se reveni la o poziție naturală, ar izbucni violente mișcări de ape care creează impresia unei creaturi zbuciumîndu-se. Studierea fenomenului — spune S. Thorpe — e de mare importanță pentru înțelegerea unor situații similare în atmosferă, în timpul cărora se produc accidente aeriene, în vederea înlăturării lor.

VIDEOFONUL

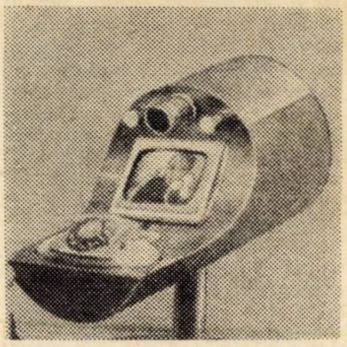

C. Cristache, Constanța. 1. Videofonul sau videotelefonul a început într-adevăr să funcționeze în Franța, după ce în luna mai fusese prezentat la salonul aparatelor electrocasnice. Se înțelege, numărul liniilor și al abonaților este încă foarte redus, aparatul fiind folosit deocamdată numai în bănci și spitale. Costul unui aparat ca cel din fotografie este foarte ridicat. 2. Alegeri în Ecuador vor avea loc în luna iunie 1972. Legea privind aceste alegeri a intrat în vigoare în acest an, la 2 septembrie.

W. VON BRAUN PE LUNĂ

Costel Tănase, Galați. Se pare că, într-adevăr, zborurile cosmice „Apollo-18" și „Apollo-19" au fost definitiv suprimate. E ceea ce a declarat, de altfel, în timpul unei conferințe de presă cu prilejul deschiderii celui de-al 20-lea Congres al Societății „Hermann Oberth", Wernher von Braun, directorul planificării N.A.S.A. Fondurile destinate inițial acestor zboruri vor fi folosite pentru construirea navelor spațiale. Se înțelege că suspendarea zborurilor „Apollo-18" și „Apollo-19" nu înseamnă și abandonarea Lunii de către pămînteni. „Vrem — spunea von Braun — ca în momentul în care vom vizita din nou Luna, să fim capabili să asigurăm șederea mai multor duzini de oameni pentru o perioadă mai mare pe suprafața satelitului nostru, vrem ca ei să fie în măsură să locuiască acolo, să-și scoată combinezoanele presurizate și să ducă o viață normală". Pe de altă parte, W. von Braun a confirmat intenția ce-i era atribuită de presă, de a călători pe Lună, către sfîrșitul acestui deceniu sau la începutul deceniului următor. Mai mult, von Braun a precizat că intenționează să rămînă opt-zece zile pe satelitul natural al Pămîntului, împreună cu o echipă de cercetători.

Marin Ionescu, Buhuși. Problema dezarmării a făcut, pentru prima oară după război, obiectul unei rezoluții adoptate de Adunarea Generală a Organizației Naționale Unite în anul 1946. În același an a fost înființată comisia O.N.U. pentru energia atomică, iar în 1947 se creează Comisia O.N.U. pentru armamentul de tip clasic. Fiecare din cele două comisii își desfășoară paralel lucrările pînă în 1952 cînd problemele dezbătute în cadrul lor sînt încredințate Comisiei pentru dezarmare.

Marin Răceanu, Caransebeș, jud. Caraș-Severin. Un comunicat oficial difuzat la 4 septembrie la Belfast arăta că în Irlanda de nord au fost ucise în ultimii doi ani 98 de persoane, iar de la 1 ianuarie 1971 pînă la 3 septembrie, 66 de persoane: 45 de civili, 19 soldați, 2 polițiști, 3 copii.

Samoil Forența, com. Cefa, satul Bereghin, jud. Bihor. Vă sugerăm să vă adresați organelor de resort.

Ion Bocan, Alba Iulia. Premierul Indira Gandhi (fiica fostului președinte J. Nehru) s-a născut în 1917 la Allahabad iar în 1942 s-a căsătorit cu F. Gandhi (care nu are nici o legătură cu Mahatma Gandhi).

Adrian Handrea, București. 1. Luna aceasta s-au desfășurat la Strasburg lucrările celei de-a doua conferințe demografice europene, la care au participat peste 200 de specialiști din 17 țări. Printre problemele care au fost în atenția participanților: longevitatea, rata mortalității etc. O prezentare a principalelor teorii demografice actuale depășește cadrul acestei rubrici dar vom avea în vedere propunerea dv. Vă sugerăm consultarea volumului apărut pe această temă în editura științifică, intitulat „Populație și dezvoltare" și semnat de N. Pescaru. 2. După încetarea războiului în Nigeria nu au mai avut loc conflicte între etnii.

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU
Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1. Telefon 17.60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55. Telex 197
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții
Abonamentele pentru străinătate: prin I.C.E. „Libri", Calea Victoriei nr. 126, căsuța poștală 134—135. Telex 225

Uzina de utilaj petrolier TÎRGOVIȘTE

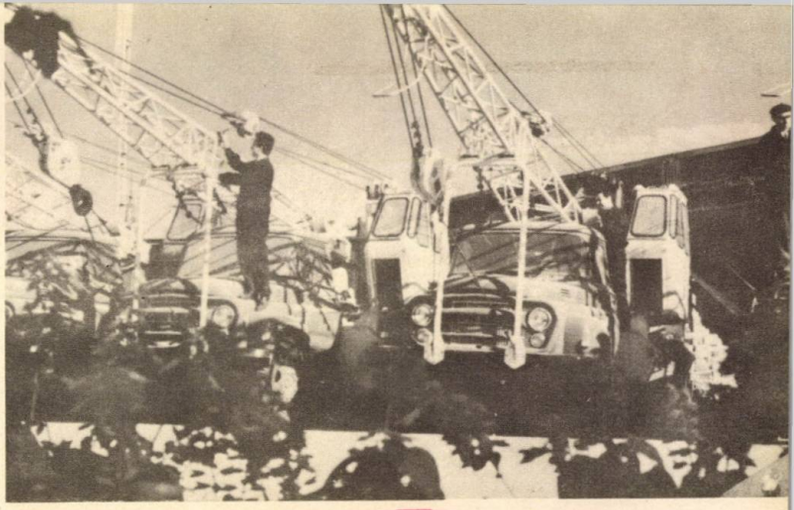

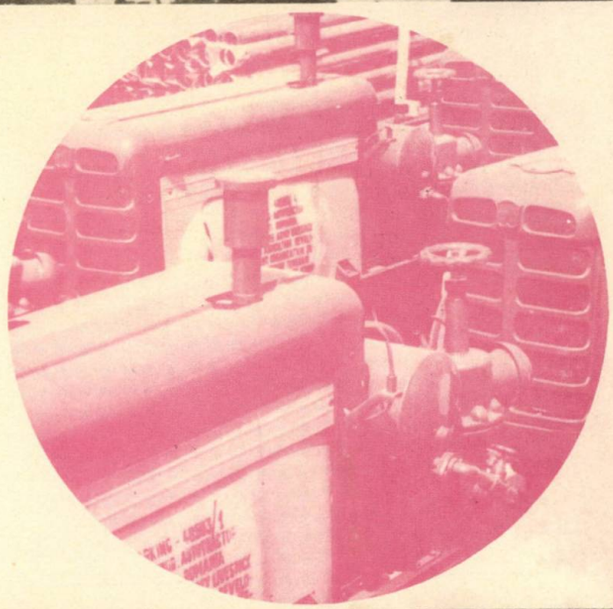

produce:

- *Automacarale*
- *Instalații de intervenție*
- *Automacarale montate pe camioane „Bucegi"*
- *Aspersoare pentru irigații*
- *Agregate de irigat prin aspersiune*

COMBINATUL
DE EXPLOATARE
ȘI
INDUSTRIALIZARE
A LEMNULUI

IAȘI

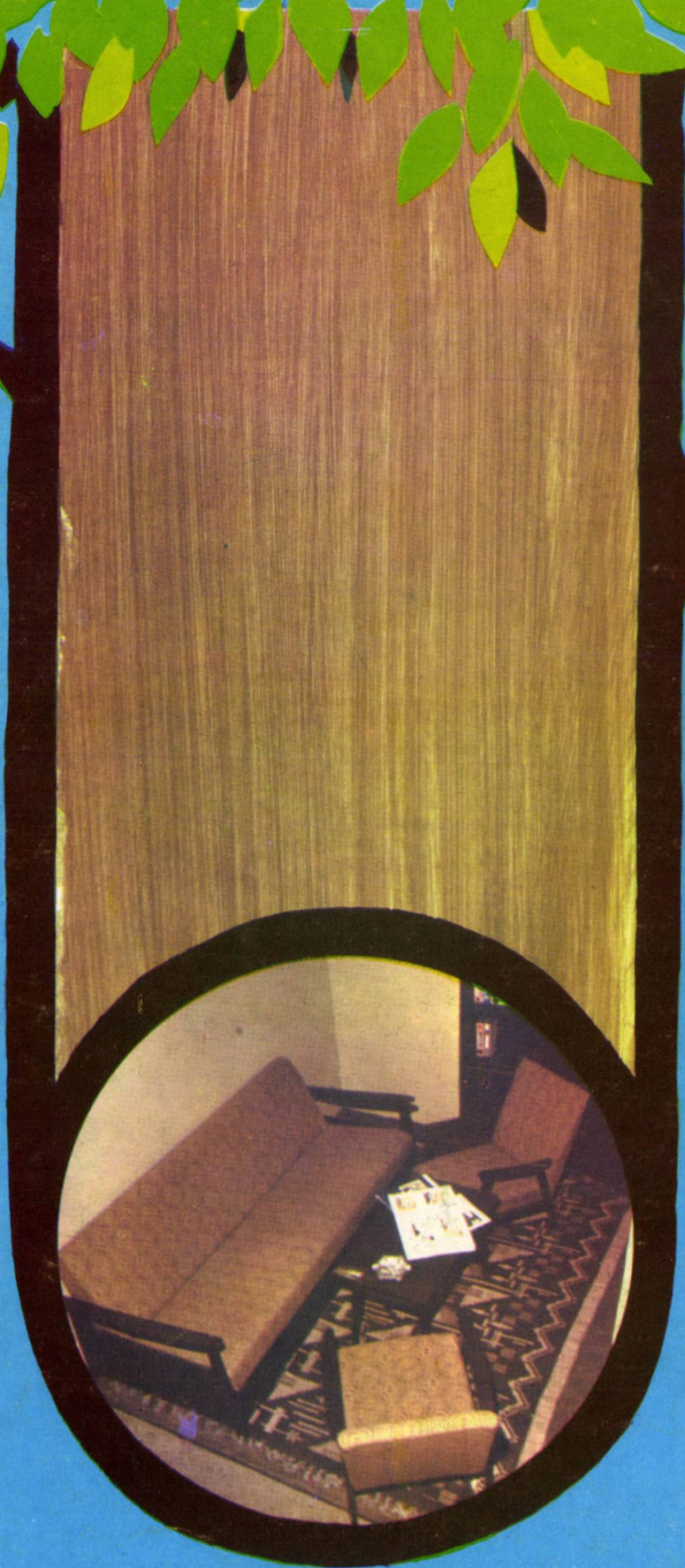

produce :

- Mobilă de bucătărie „Dafin“
- Garnituri de mobilă „Cluj 2“
- Garnituri pentru camera de zi „M 513“
- Cuierul pom „Mara“

Toate produsele se remarcă prin însușirile lor funcționale și estetice.

Lei 2

LUMEA

Nr. 39

23 septembrie 1971

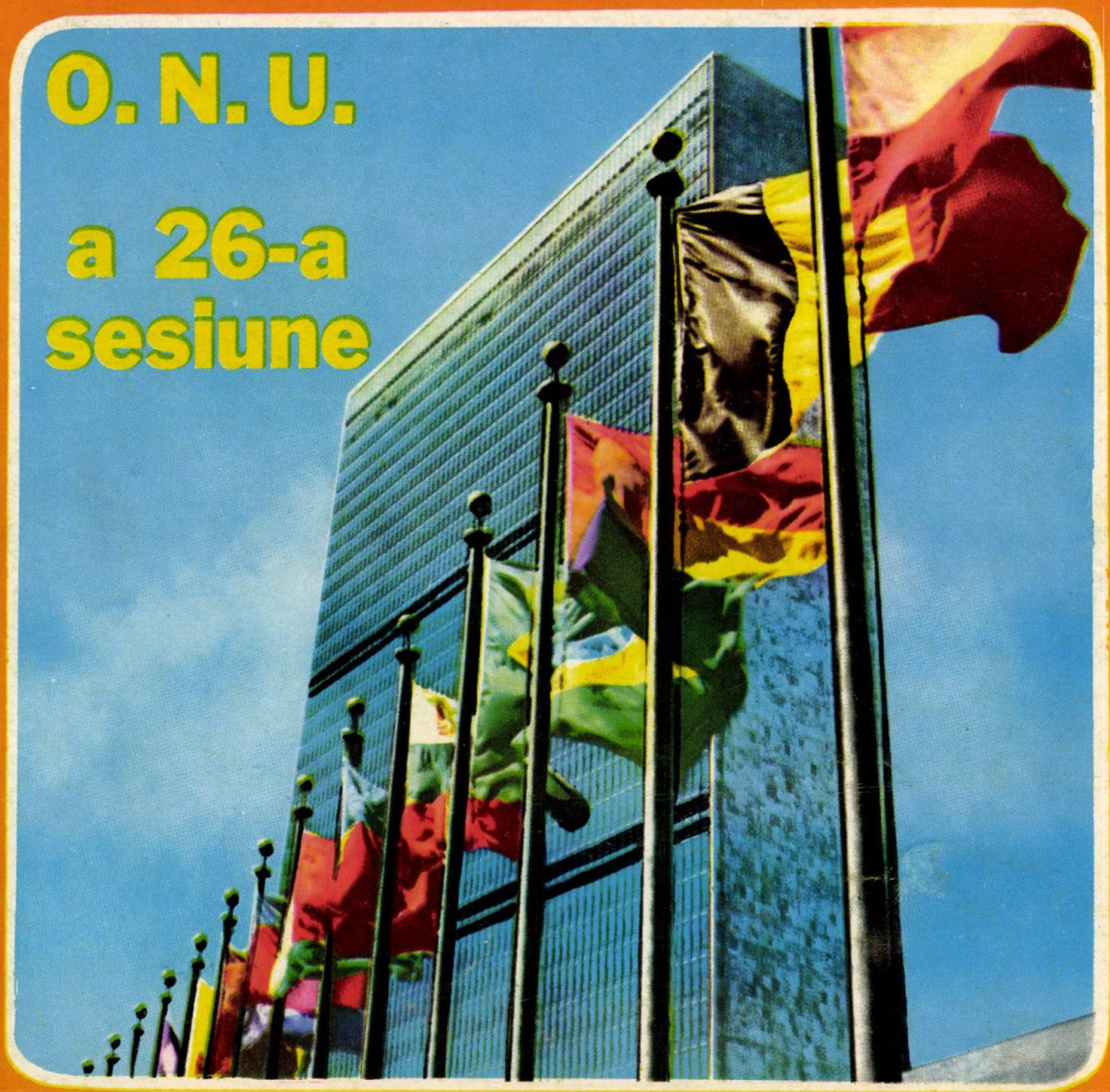

O. N. U.

a 26-a sesiune

COLONIILE PORTUGHEZ

Intensificarea luptei de eliberare

Automobilul — mîine

ACŢIUNI

ŞI PROTESTE DE MASĂ

ÎN

ŢĂRILE CAPITALISTE

LONDRA
Demonstraţie de solidaritate cu acţiunile muncitorilor de la şantierele navale din Clyde (Scoţia)

OSLO
Impotriva aderării Norvegiei la Piaţa comună

ROMA
Acţiuni de masă impotriva manevrelor patronale

YOKOHAMA
Campanie de stringere de semnături cerînd evacuarea bazei militare americane de la Atsugi

LUMEA

nr. 39 (413) 23 septembrie 1971

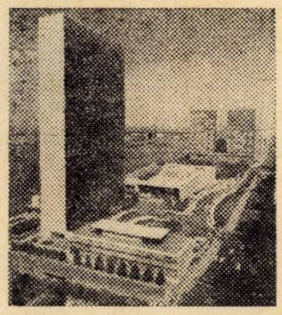

PRINCIPALUL EVENIMENT al actualității internaționale din această săptămînă este, fără îndoială, deschiderea lucrărilor celei de a 26-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Acest important moment politic și diplomatic îl marcăm prin : declarația făcută, în exclusivitate pentru revista „Lumea", de către ministrul afacerilor externe, CORNELIU MĂNESCU (pag. 5) ; articolul semnat de ADRIAN COMĂNESCU despre principalele obiective ale actualei sesiuni, despre semnificația și caracteristicile ei, despre plusul de eficiență pe care este așteptat să-l aducă la îndeplinirea țelurilor Cartei, la soluționarea problemelor internaționale actuale (pag. 4) ; o corespondență din New York referitoare la primele momente ale sesiunii și la raportul prezentat de secretarul general al O.N.U., U Thant (pag. 6) ; o succintă enumerare a principalelor puncte înscrise pe ordinea de zi (pag. 6).

SE ÎMPLINESC 7 ANI de la declanșarea insurecției generale armate împotriva colonialismului portughez. La 25 septembrie 1964, printr-o proclamație către poporul mozambican Frontul de Eliberare din Mozambic (F.R.E.L.I.M.O.) pornea la luptă armată alături de mișcările de eliberare din Angola și Guineea-Bissau pentru scuturarea jugului colonialist portughez. Se generaliza astfel lupta în toate coloniile africane portugheze împotriva unuia dintre cele mai rușinoase anacronisme ale veacului nostru (pag. 14).

SEGREGAȚIA RASIALĂ, această țară care dăinuie de secole în societatea nord-americană, îmbracă în zilele noastre forme specifice. În ultimul deceniu, lupta pentru drepturi civile a marcat un extraordinar avînt. Dar, totodată, se manifestă o agravare a neîncrederii reciproce dintre albi și negri, a conflictelor interrasiale, a violenței și a brutalității. Scoasă în afara legii, discriminarea nu încetează totuși să existe și nu va înceta atîta vreme cît vor persista temeiurile ei economice și prejudecățile cultivate de-a lungul timpului (pag. 18).

SÎNGEROSUL „RĂZBOI NEDECLARAT" de pe șoselele lumii întregi seceră atît de multe vieți omenești, încît problema circulației rutiere nu mai este o problemă a deceniilor următoare, ci a devenit preocuparea principală a experților automobiliști, chiar în zilele noastre. Cum trebuie să arate „automobilul-viitorului" pentru a prezenta o siguranță deplină în mers și pentru a se ajunge cît mai curînd la lichidarea accidentelor, iată subiectul articolului pe care-l publicăm în paginile 23-25.

ROMÂNIA — PREZENȚE, CONTACTE, OPINII :

Convorbiri cu :
Dan Marțian, prim secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului. 2
Glenn Seaborg, profesor la Universitatea Berkeley-California, fost președinte al Comisiei pentru Energia Atomică a S.U.A., laureat al premiului Nobel. 3

SESIUNEA A 26-A A ADUNĂRII GENERALE A O.N.U.

Cerințele îndeplinirii unui mandat de pace și cooperare. Adrian Comănescu. 4
Declarația tovarășului Corneliu Mănescu. 5
Deschiderea și programul lucrărilor. Sergiu Verona. 6

PE FIRUL EVENIMENTELOR

Moscova. Pe agenda diplomatică. Laurențiu Duță. 8
Orientul Apropiat. Actualitate politică și diplomatică. Rodica Georgescu. 9
Disputa monetară. Întîlniri fără soluții. Ilie Olteanu. 10
Saigon. Comedie de unul singur. S.Ț. 11
Manila. Substratul unui „punct cald". Radu Budeanu. 11
Nicosia. Evoluții incerte. Liana Enescu. 12

DIN SURSE. 13

ARTICOLE.

Avîntul luptei de eliberare din coloniile portugheze. Dumitru Constantin. 14
Federația emiratelor. În loc de 9, deocamdată 6... C. Dumitru. 20
Futurologia electronică și substratul prezicerilor. Silviu Brucan. 21
100 de cai + 1 om pe șoselele viitorului. Mircea Grigorescu. 23

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

Popasuri în Mongolia. Lucreția Nisipeanu. 16
Budapesta : preocupări de modernizare în industrie. Pan Solcan. 17

REALITĂȚI ALE SOCIETĂȚII CAPITALISTE

A fi negru în Statele Unite (I). Felicia Antip. 18

ECONORAMA. 26

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Pravda, Trybuna Ludu, Süddeutsche Zeitung, Relazioni Internazionali, L'Express. 27-30.

PROFIL

Adam Malik, președintele celei de a 26-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. 30

POȘTA REDACȚIEI. 31-32

ROMÂNIA

●

prezențe contacte opinii

La întîlnirea latino-nord-americană de solidaritate cu popoarele din Vietnam, Laos și Cambodgia

DAN MARȚIAN

prim secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului

ÎN SPIRITUL SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALISTE

— Recent v-ați întors din vizita pe care ați efectuat-o în Chile în fruntea unei delegații a Uniunii Tineretului Comunist. Cum apreciați semnificația reuniunii de la Santiago și participarea delegației noastre ?

— În primele zile ale lunii septembrie, la Santiago de Chile s-au desfășurat lucrările Întîlnirii latino-nord-americane de solidaritate cu lupta popoarelor din Vietnam, Laos și Cambodgia. Această întîlnire, la care au luat parte, alături de reprezentanții tineretului de pe continentul american, și exponenți ai organizațiilor revoluționare, democratice și progresiste ale tinerei generații din numeroase alte părți ale lumii, a constituit o vibrantă manifestare a deplinei solidarități cu cauza dreaptă a eroicelor popoare din Indochina care își apără dreptul la libertate și independență, la împlinirea propriilor lor năzuințe. În condițiile unui continent efervescent, confruntat cu multiple probleme politice și sociale, lupta pe care o duc popoarele Vietnamului, Laosului și Cambodgiei găsește o profundă rezonanță, ilustrînd faptul că popoarele care își apără libertatea, cu prețul oricăror sacrificii, pot să înfrîngă o mașină de război perfecționată pusă în mișcare de una din cele mai mari puteri ale lumii. Tinerii din R.D. Vietnam, Vietnamul de sud și Laos, prezenți la Întîlnire, au fost obiectul unor puternice manifestări de simpatie și admirație. Delegația din S.U.A. a dat glas sentimentelor care animă forțe din ce în ce mai largi ale generației tinere din Statele Unite, ale opiniei publice nord-americane, dornice să se pună capăt singeroasei aventuri din Indochina. În mod unanim — fapt exprimat, de altfel, și în documentul final al Întîlnirii — s-a acordat întregul sprijin poziției juste, constructive a R.D. Vietnam, Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, Frontului Patriotic Laoțian și Guvernului Regal de Uniune Națională a Cambodgiei, condus de F.U.N.K., propunerilor menite să ducă la o soluționare pașnică a conflictului, pe baza respectării drepturilor vitale ale popoarelor indochineze. S-a cerut încetarea intervenției S.U.A. în Indochina, retragerea imediată, deplină și necondiționată a trupelor S.U.A. și ale sateliților lor din această parte a lumii, lăsînd popoarele indochineze să-și decidă singure soarta. Delegația U.T.C. a reafirmat poziția de viguroasă sprijinire a luptei popoarelor din Vietnam, Laos și Cambodgia, hotărîrea noastră fermă de a fi alături de aceste popoare și de tînăra lor generație pînă la victoria finală asupra agresorilor. În intervenția noastră ca și în convorbirile pe care le-am avut cu reprezentanții acestui eroic tineret am dat glas sentimentelor de solidaritate internaționalistă care animă generația tînără a României socialiste. Încă o expresie concretă a acestor sentimente va fi participarea noastră la înălțarea institutului pediatric „Nguyen Van Troi" care va fi construit în R.D. Vietnam, prin eforturile comune ale tineretului democrat al lumii.

— În continuare, delegația U.T.C. a participat la sesiunea Comitetului Executiv al F.M.T.D. Vă rugăm, tovarășe prim-secretar, să ne vorbiți despre această reuniune și despre problemele ce au fost abordate.

— Sesiunea Comitetului Executiv al F.M.T.D., desfășurată la Valparaiso, a examinat activitățile F.M.T.D. după cea de-a VIII-a Adunare a Federației și programul pentru 1972, a luat în discuție perspectivele unui viitor Festival Mondial al Tineretului și Studenților și a aprobat cererile de afiliere la F.M.T.D. S-a realizat un schimb de păreri asupra principalelor inițiative ale F.M.T.D. în perioada următoare printre care organizarea unei conferințe a tineretului privind securitatea europeană, întîlnirea mondială a tineretului muncitoresc ca și diferite alte acțiuni. În cursul dezbaterilor, delegația U.T.C. s-a pronunțat pentru crearea unui climat de colaborare, de stimă și încredere reciprocă, de receptivitate față de opiniile organizațiilor membre, pentru lărgirea rîndurilor Federației, prin atragerea a noi forțe politice ale tinerei generații și respectarea strictă a principiilor F.M.T.D. În legătură cu propunerea de a se organiza un nou Festival, delegația U.T.C. a subliniat că experiența ultimului Festival impune o analiză profundă asupra caracterului, programului și platformei sale, că trebuie evitată aplicarea unor criterii de selecție sau măsuri discriminatorii care ar putea să ducă la restrîngerea participării la acest eveniment internațional, că asigurarea unui pronunțat caracter antiimperialist, care va trebui să definească viitoarea manifestare, necesită o largă participare internațională a celor mai diverse forțe antiimperialiste și progresiste ale generației tinere.

— În zilele petrecute în Chile ați avut posibilitatea de a vă întîlni cu fruntași ai vieții politice din această țară. Cum caracterizați aceste întîlniri ?

— Vizita în această țară deosebit de interesantă și prin procesele înnoitoare pe care ea le cunoaște pe multiple planuri ne-a permis un contact direct cu realitățile politice și sociale, cunoașterea fenomenelor ce caracterizează actuala etapă a dezvoltării sale. Am avut onoarea de a fi primiți, împreună cu celelalte delegații, în palatul La Moneda, de către președintele Salvador Allende care ne-a schițat preocupările actuale ale guvernului Unității Populare. De altfel, am luat parte și la uriașul miting popular organizat în ziua împlinirii unui an de la victoria electorală a „Unității Populare". A fost o emoționantă manifestare a sprijinului maselor, în special a celor ce muncesc, față de programul „Unității Populare". Am avut prilejul să-l întîlnim pe Luis Corvalan, secretarul general al P.C. din Chile, pe Carlos Altamirano, secretarul general al Partidului Socialist, ca și pe alți cunoscuți fruntași ai vieții politice chiliene. În cadrul întîlnirilor pe care le-am avut la Santiago s-a manifestat un viu interes față de România socialistă, față de realizările ei în construcția socialistă, de politica ei externă principială, constructivă, realistă, s-a exprimat convingerea că dezvoltarea relațiilor româno-chiliene servește intereselor reciproce ale celor două popoare, cauzei păcii și progresului social.

— O ultimă întrebare : ce ne puteți spune despre relațiile U.T.C. cu organizațiile de tineret din Chile ?

— Prezența în Chile ne-a permis stabilirea unui contact direct cu conducerile organizațiilor democratice de tineret, cu care avem legături caracterizate printr-o trainică prietenie. Re-